

TAMPEREEN YLIOPISTO
Johtamiskorkeakoulu

TURVALLISUUS VAALITEEMANA EDUSKUNTAVAALEISSA 2011

Hallintotiede
Pro gradu -tutkielma
Maaliskuu 2012
Ohjaajat: Ismo Lumijärvi
ja Sirpa Virta

Anne Hiltunen

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto Johtamiskorkeakoulu, turvallisuushallinto

Tekijä: HILTUNEN, ANNE
Tutkielman nimi: Turvallisuus vaaliteemana eduskuntavaaleissa 2011
Pro gradu -tutkielma: 81 sivua, ei liitteitä
Aika: Maaliskuu 2012
Avainsanat: Turvallisuus, eduskuntavaalit, laajeneva turvallisuuskäsitys, sisäinen turvallisuus, ulkoinen turvallisuus, poliisi, hallitusohjelma

Tutkimuksessa tarkastellaan eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmissa esiintyneitä turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja ja näiden vaaliteemojen näkymistä mediassa vaalien alla. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään mainittiinko vaaleissa esillä olleita turvallisuusteemoja sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020”, ja siirtyivätkö vaaleissa esillä olleet turvallisuusteemat uuteen hallitusohjelmaan.

Tutkimus on laadullinen teorialähtöiseen sisällönanalyysiin perustuva tutkimus. Tässä tutkimuksessa aineiston analyysin luokittelun perustana, teoreettisena viitekehystenä, on Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen kirjassa ”Inhimillinen turvallisuus” professori Pauli Niemelän esittämä laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikko. Tämä tarkastelukehikko sisältää kuusi turvallisuussektoria. Tässä tutkimuksessa turvallisuusteemojen käsittely on rajattu koskemaan yhtä näistä sektoreista eli perinteistä, kapeaa turvallisuuskäsitystä.

Kaikkien tutkimuksen kohteena olleiden 17 puolueen vaaliohjelmista löytyi turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja, kun turvallisuutta tarkasteltiin laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikossa. Tutkimuksen rajauksen mukaisia, perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektorille luokiteltavia turvallisuusteemoja löytyi 16 puolueen vaaliohjelmista. Tässä tutkimuksessa vaaliohjelmista poimittiin kymmenen perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektorille kuuluvaa turvallisuusteemaa. Nämä kymmenen teemaa jaettiin ulkoisen (5) ja sisäisen (5) turvallisuuden luokkiin. Ulkoisen turvallisuuden teemoista kaksi viidestä ja sisäisen turvallisuuden teemoista kaikki viisi esiintyvät sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa. Kaikki ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden vaaliteemat siirtyivät uuteen hallitusohjelmaan.

Varsinaiisiin tutkimuskysymyksiin saatujen vastausten ohella tutkimus konkretisoi, kuinka haasteellinen turvallisuuskäsityksen määritelmä on. Lisäksi tutkimus osoittaa, että kansalaisilla on aito kiinnostus turvallisuusasioita kohtaan. Tutkimus antaa viitettä myös siitä, että avoimuus arkojen turvallisuusasioiden käsittelyn suhteen on lisääntynyt. Esimerkkinä tästä on maahanmuutto.

SISÄLLYS

1 Johdanto.....	4
2 Tutkimuksen perusvalinnat.....	5
2.1 Tutkimuksen tavoite, tutkimuskysymykset ja tutkimuskohde.....	5
3 Teoreettinen viitekehys	7
3.1 Turvallisuus.....	9
3.2 Laajenevan turvallisuuskäsitteen tarkastelukehikko	12
3.2.1 Perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys	14
3.2.2 Sosiaali- ja hyvinvointivaltiollinen turvallisuuskäsitys	14
3.2.3 Kulttuurinen, humanistinen turvallisuuskäsitys	15
3.2.4 Moderni, ekologinen turvallisuuskäsitys	16
3.2.5 Sosiaalinen, yhteisöllinen turvallisuuskäsitys	16
3.2.6 Terveydellinen, eksistenttinen itseturvallisuuskäsitys	16
4 Resurssi- ja lainsäädäntöohjauksen konteksti.....	17
4.1 Eduskuntavaalit ja vaalitapa	18
4.2 Eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleet puolueet	19
4.3 Eduskuntavaalien tulos	20
5 Tutkimusaineisto ja -menetelmät	21
5.1 Tutkimusaineisto ja sen rajaus	21
5.2 Tutkimusmenetelmät	22
5.2.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus	23
5.2.2 Sisällönanalyysi	25
5.2.3 Sisällönanalyysi tässä tutkimuksessa.....	28
5.2.4 Laadullisen tutkimuksen eettisyys.....	29
5.2.5 Laadullisen tutkimuksen luotettavuus	30
6 Tutkimuksen empiirinen analyysi.....	31
6.1 Vaalien turvallisuusteemat laajenevan turvallisuuskäsityksen kehikossa	33
6.2 Vaalien turvallisuusteemat - rajauksena perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys	35
6.2.1 Ulkoinen turvallisuus.....	36
6.2.2 Sisäinen turvallisuus	45
6.3 Turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat mediassa ennen vaaleja	59
6.4 Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020	60
6.5 Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma vaalien turvallisuusteemojen kannalta	62
6.6 Vaalien turvallisuusteemat kansainvälisessä kontekstissa.....	64
7 Johtopäätökset.....	65
LÄHTEET	77

1 Johdanto

Turvallisuudesta on tullut niin käsitteellisesti kuin sisällöllisestikin laaja metaviitekehys. Laajenevan turvallisuuskäsitteen tarkastelukehikossa keskiössä ovat terveydellinen ja sosiaalinen turvallisuuskäsitys. Näitä ympäröivät perinteinen valtiollinen turvallisuuskäsitys, moderni ekologinen turvallisuuskäsitys, kulttuurinen / humanistinen turvallisuuskäsitys sekä sosiaali- ja hyvinvointivaltiollinen turvallisuuskäsitys. Voidaan sanoa, että turvallisuus on kytköksissä laajasti kaikkeen yhteiskunnalliseen toimintaan ja sitä kautta sillä on vaikutusta jokaisen ihmisen jokapäiväiseen elämään. (Niemelä & Lahikainen 2000, 33)

Inhimillinen turvallisuus ja samalla myös turvattomuus ovat muuttuneet viimeisen 20 vuoden aikana. Turvallisuuden haasteet - turvattomuuden pääsylliset - ovat nykyisin hyvin globaaleja: ilmastonmuutos, terrorismin uhka, ikääntyvä väestö, maahanmuuttajien kotoutuminen jne. Turvallisuus ei niin sanotusti tunne rajoja - turvallisuustiedosta onkin tullut erittäin tärkeä globaalin vaihdannan elementti. Monet turvallisuuspoliittiset päätökset tehdään usein perustamatta niitä tieteellisiin tutkimustuloksiin. Ennen näitä päätöksiä ei myöskään juuri käydyä julkista keskustelua. Osittain tämä johtuu siitä, että turvallisuutta koskeva tieto on suurelta osin salaista asiantuntijatietoa. Taho, joka määrittää turvallisuuden ja siihen kohdistuvat uhat ja riskit, määrittää myös keinot, resurssit, vastuut ja velvollisuudet, joilla turvallisuus pyritään takaamaan. (Turvallisuuden tutkimusohjelman aloite Suomen akatemialle 2010, 2)

Suomessa valtiovalta kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontuva eduskunta. Eduskunnan tehtäviin kuuluu säätää lait, päättää valtion talousarviosta, käsitellä kansainvälisiä sopimuksia, valvoa maan hallituksen toimia ja valita pääministeri. Suomen eduskunta on yksikamarinen ja siihen kuuluu 200 kansanedustajaa. Kansanedustajat valitaan neljän vuoden välein välittömällä vaaleilla. Vaaleissa ehdolla olevat henkilöt edustavat eri puolueita. Jokaisella puolueella on vaaleja varten laadittu, puolueohjelmaa tukeva vaaliohjelma, josta käy ilmi, mitä asioita puolueet pitävät tärkeinä ja ajankohtaisina. Välittömästi vaalien jälkeen eduskuntaan valitut puolueet käyvät hallitusneuvottelut. Valittu hallitus laatii ensitöikseen hallitusohjelman. Hallitusohjelma taas toimii pohjana eri ministeriöiden laatimille toimintasuunnitelmille. Hallitusohjelma realisoituu myös budjetin kautta. (www.eduskunta.fi)

Vuosi 2011 oli jälleen vaalivuosi. Koska uusi hallitusohjelma laaditaan välittömästi hallitusneuvottelujen jälkeen, on luonnollista, että siihen omalta osaltaan vaikuttavat (hallitus)puolueiden vaaliohjelmissaan esille nostamat ajankohtaiset asiat. Yksi ajankohtainen ja kansalaisia paljon puhuttanut, kesto-suosikkiteema 2000-luvulla on ollut turvallisuus. Siksi päätin näin vaalivuonna tehdä tämän turvallisuushallinnon gradun aiheesta ”Turvallisuus vaaliteemana eduskuntavaaleissa 2011”. Päättävänäni oli tutkimalla puolueiden vaaliohjelmiä, selvittää turvallisuuden ilmenemistä vaaleissa - pyörittää turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikossa. Lopuksi otan vielä lyhyen katsauksen siihen, miten vaaleissa esille nousseet turvallisuusteemat siirtyivät hallitusohjelmaan - vai siirtyivätkö?

Tämän tutkimuksen merkitys turvallisuushallinnon kannalta on olla yksi pieni osa Suomessa suoritettavaa turvallisuuden perustutkimusta. Samalla tutkimus antaa taustatukea turvallisuutta koskevaan päätöksentekoon ja vaihtoehtojen valintaan yhtä lailla poliittisille päättäjille kuin myös turvallisuusalan asiantuntijoille.

Poliisihallintoa tutkimus hyödyttää ainakin strategiselta kannalta. On mielenkiintoista nähdä miten sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” esiin nostetut turvallisuuteen liittyvät pitkän aikavälin haasteet ja ehdotukset haasteisiin vastaamisesta siirtyivät ensin puolueiden vaaliohjelmiin ja sitten hallitusohjelmaan - vai siirtyivätkö? Vai oliko vaaleissa esille nousseet turvallisuusteemat aivan muita kuin mitä turvallisuusalan virkamiehet esittivät ennen vaaleja? Hallitusohjelmalla on luonnollisesti vaikutusta laadittaessa uutta sisäinen turvallisuuden ohjelmaa. Nykyinen sisäisen turvallisuuden ohjelma on laadittu vuosille 2008 - 2011.

2 Tutkimuksen perusvalinnat

2.1 Tutkimuksen tavoite, tutkimuskysymykset ja tutkimuskohde

Tämän tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää, minkälaisia turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja eduskuntavaaleissa 2011 oli. Alkuperäinen tarkoitukseni oli käsitellä turvallisuutta yhtenä kokonaisuutena erittelemättä teemoja puolueittain. Tutkimuksen edetessä kuitenkin huomasin, että

tutkimuksestani tulee huomattavasti mielenkiintoisempi, jos tarkastelen myös puolueiden välisiä eroja vaalien turvallisuusteemojen suhteen.

Lisäksi tavoitteena oli selvittää, mainittiinko vaaleissa esillä olleita turvallisuusteemoja sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” - vai olivatko vaalien turvallisuusteemat aivan muuta kuin mitä viranomaiset pitivät tärkeinä ja ajankohtaisina turvallisuusasioina? Tutkimuksessa on myös suppea mediakatsaus turvallisuusteemojen esiintymisestä yhdessä valtakunnallisessa sanomalehdessä juuri ennen vaaleja. Lopuksi tutkimuksessa luodaan vielä lyhyt katsaus siihen siirtyivätkö vaaleissa esillä olleet turvallisuusteemat uuteen hallitusohjelmaan.

Keskeiset tutkimuskysymykset tässä tutkimuksessa ovat:

- Mitkä olivat keskeisimmät turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat eduskuntavaaleissa 2011 ja miten ne ilmenivät puolueiden vaaliohjelmissa?
- Miten turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat näkyivät mediassa ennen vaaleja?
- Mainittiinko vaaleissa esillä olleita turvallisuusteemoja sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020”?
- Siirtyivätkö vaaleissa esillä olleet turvallisuuteen liittyvät teemat uuteen hallitusohjelmaan?

Tässä tutkimuksessa päätutkimuskohteena olivat eduskuntavaalit 2011. Tarkemmin sanottuna tutkimuskohteena olivat kaikkien eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmat sekä niissä ilmenevät turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat. Lisäksi tutkimuskohteena oli näiden turvallisuuteen liittyvien vaaliteemojen näkyminen mediassa juuri ennen eduskuntavaaleja.

Eduskuntavaalien lisäksi tutkimuskohteina tässä tutkimuksessa olivat Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksen 2020 ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” sekä vaalien jälkeen julkaistun pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman. Tutkimuksessani peilaan vaalien turvallisuusteemojen ilmenemistä ennen vaaleja Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ja vaalien jälkeen Kataisen hallituksen ohjelmassa.

3 Teoreettinen viitekehys

Aloitettaessa tätä tutkimusta, eduskuntavaalit olivat vasta tulossa, joten luonnollisesti niistä ei ollut olemassa mitään tutkimuksia. Aikaisemmista vaaleista oli toki saatavilla lukuisiakin tutkimuksia, mutta en löytänyt yhtään sellaista aikaisempia eduskuntavaaleja koskevia tutkimuksia, jotka olisi rajattu koskemaan vain turvallisuutta. Muita turvallisuus-aiheisia tutkimuksia löytyi kyllä runsaasti.

Mielenkiintoisin löytämäni tutkimus, joka lähinnä voisi olla kytköksissä tähän omaan tutkimukseeni, on *Politiikka-lehdessä* (1/2010) julkaistu Fred Karlssonin ja Matti Wibergin tutkimus ”Puolueilla on eroja! Periaateohjelma-analyysi”. Tutkimus tosin käsittää puolueohjelmat kokonaisuudessaan. Minä puolestani olen rajannut tutkimukseni käsittämään vain eduskuntavaalien 2011 vaaliohjelmat ja nekin vain turvallisuuden osalta. Toisekseen Karlssonin ja Wibergin tutkimus painottaa hyvin vahvasti kielellisyyttä, kun taas minulla on tarkoitus keskittyä turvallisuuden ilmenemiseen vaaliteemoina, eikä niinkään puuttua vaaliohjelmassa käytettyihin yksittäisiin sanamuotoihin tai sanoihin. (Karlsson & Wiberg 2010)

Lähtökohta tälle tutkimukselle oli lähteä tutkimaan tulevia vaaleja, tarkemmin sanoen turvallisuuden ilmentymistä niissä. Teoreettiseksi viitekehykseksi tässä tutkimuksessa valitsin Professori Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen teoksessa ”Inhimillinen turvallisuus” esittelemän laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon. Laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikko on teoreettinen viitekehys, jonka puitteissa inhimillisen turvallisuuden ja turvattomuuden tarkastelua voidaan jäsentää. Tämän viitekehyyksen taustalla ovat empiiriset tulokset turvattomuuden eli turvallisuuden vajeiden ulottuvuuksista (Niemelä - Lahikainen 2000, 10). Esittelen laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon yksityiskohtaisesti kappaleessa 3.2.

Mielestäni tämä viitekehys sopi erinomaisesti tähän tutkimukseen, koska tässä tarkastelukehikossa turvallisuus on jaettu riittävän yksityiskohtaisesti ja tarkasti. Tutkimuksen aikana katsoin tosin järkeväksi tiukentaa tutkimukseni rajausta. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitukseni oli tarkastella vaalien turvallisuusteemoja koko laajenevan turvallisuuskäsityksen viitekehyyksessä. Tutkimuksen edetessä rajasin viitekehyyksen kuitenkin vain yhteen laajenevan turvallisuuskäsityksen sektorin osaan eli perinteiseen, kapeaan turvallisuuskäsitykseen. Toisaalta taas laajensin tarkastelua koskemaan aikaa ennen vaaleja (virkamiesnäkömykset) ja aikaa vaalien jälkeen (hallitusohjelma).

Ajatukseni oli siis tutkia, olisiko turvallisuusteemoille löydettävissä jonkinlainen merkityksellinen jatkumo.

Muitakin vaihtoehtoja tässä tutkimuksessa käyttämäkseni viitekehukseksi olisi ollut tarjolla. Turvallisuuskäsityksestä on olemassa useita sekä teoreettisia että konkreettisia, käytössä olevia malleja. Esimerkkinä konkreettisesta, käytössä olevasta mallista mainittakoon niin Suomen kuin myös Euroopan Unionin arvostaman Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) laaja turvallisuuskäsitys. Tämä laaja turvallisuuskäsitys on ollut vallalla kylmän sodan päättymisen jälkeen. Siinä osa-alueina ovat poliittis-sotilaallinen turvallisuus, ihmisoikeus- ja demokratiastandardit sekä taloudelliset ja ympäristöasiat. Joulukuussa 2003 Etyj hyväksyi suunnitelman 21. vuosisadan uhkien torjumiseksi. Suunnitelma lujittaa Etyjin laajaa turvallisuuskäsitystä entisestään. Suunnitelma täydentää turvallisuuskäsitystä erityisesti yhteiskuntien sisäistä ja inhimillistä turvallisuutta koskevilla toimilla. (www.formin.fi)

Tapio Juntunen tutki Pro Gradussaan ”Kamppailu Suomen turvallisuuspolitiikan linjasta ja turvallisuuden merkityksistä 2010-luvulle tultaessa” Suomen kylmän sodan jälkeistä turvallisuuspoliittista merkityskamppailua. Tutkimuksessaan Juntunen painotti erityisesti sitä, minkälaisiin turvallisuuskäsityksiin eri toimijat - asiantuntijat, poliitikot ja tutkijat - merkityskamppailussa tukeutuivat. Lisäksi Juntunen tutki mitä turvallisuuden poliittisesti johdannaisia merkityksiä turvallisuuskäsitysten syvärakenteista oli löydettävissä. Juntunen kirjoittaa kylmän sodan jälkeisen epävarmuuden ja muutoksen murtaneen pitkän ja pysyvältä vaikuttaneen turvallisuuspoliittisen tradition. Näiden traditioiden tilalle kehittyi Juntusen mukaan vaihtoehtoisia turvallisuuskäsityksiä, jotka kestivät aina 2000-luvun puoliväliin. Tällöin seurannut murros ei kuitenkaan saanut aikaan turvallisuuskäsitteen syventävää tarkastelua. (Juntunen, 2010)

Juntusen mukaan turvallisuus 2010-luvun Suomessa koetaan niukkana ja kansainvälisesti kilpailtuna hyödykkeenä. Turvallisuuden poliittisesti johdannaiset merkitykset ja politiikan päämäärät jäävät usein turvallisuuspoliittisen merkitystaistelun ulkopuolelle. Juntunen toteaa, ettei suomalaisessa turvallisuuskeskustelussa juurikaan puhuta turvallisuudesta, sen tarkoituksesta eikä merkityksestä turvallisuuden taustalla vaikuttavista poliittisista teorioista. Turvallisuus rinnastetaankin Juntusen mukaan entistä partikularistisemmaksi ja negatiivisemmaksi arvoksi sen sijaan, että se nähtäisiin sekä rakenteellisesta että toimijalähtöisestä turvattomuudesta vapautumiseen johtavana yhteisöllisenä prosessina. (Juntunen, 2010)

Tutkimukseni edetessä tulin kuitenkin entistä vakuuttuneemmaksi siitä, että valitsemani viitekehys, Professori Pauli Niemelän, Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen teoksessa ”Inhimillinen turvallisuus”, esittelemä laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikko, oli juuri sopiva tähän tutkimukseen. Siinä turvallisuus oli pilkottu riittävän pieniin osiin. Tämä mahdollisti myös sen, että tutkimukseni edetessä pystyin muuttamaan tutkimukseni rajausta tiukemmaksi, kun huomasin, että tutkimuksellani oli suuri vaara levitä liian laajaksi.

3.1 Turvallisuus

Tämän tutkimuksen keskeisin käsite on turvallisuus. Vielä vuosikymmen sitten turvallisuus ei juuri saanut sijaan kriminologiassa. Turvallisuus oli lähinnä kansainvälisten suhteiden, kansainvälisen oikeuden ja sotatieteiden provinssi. Turvallisuus viittasi joko kansalliseen turvallisuuteen tai sotilaalliseen turvallisuuteen ja oli kaukana ahdasmielisistä kriminologisista huolista. Karkeasti voidaan sanoa, että ennen turvallisuus tarkoitti armeijan, tiedustelu- ja turvallisuuspalveluiden sekä maahanmuutto- ja tulliviranomaisten toimia rajojen puolustamiseksi. Viime aikoina turvallisuuskäsite on laajentunut valtavasti käsittämään kansallisella tasolla niin yhteiskunnan kuin yksilöt. Käsitteen laajentuminen näkyy myös kansainvälisellä tasolla esim. rauhanturvaamisoperaatioissa ja järjestöjen kansainvälistymisessä. Turvallisuudesta onkin tullut niin käsitteellisesti kuin sisällöllisesti laaja metaviitekehys. (Zedner 2009, 1)

Turvallisuutta ei käsitteenä ole mahdollista määritellä yksiselitteisesti, vaan turvallisuuden määritelmä on aina suhteellinen ja kontekstisidonnainen. Suomen kielen sana ”turvallisuus” sisältää mm. englanninkielisten sanojen ”security” ja ”safety” konnotaatioita. Tästä esimerkkinä Virta on käyttänyt The SAGE Dictionary of Criminology -hakuteoksessa (2006) Security -hakusanan alkukappaletta:

”Security is the state of being secure, specially freedom from fear, danger, risk, care, poverty or anxiety. Security also implies certainty. The roots of the term are in the Latin securitas/securus, derived from se (meaning without) cura (fear, anxiety, pains, worry.) Safety is closely related to security. Safety also means freedom from danger or risk. However, it has additional connotations which have more to do with physical conditions, e.g. freedom injury, the safety of the body and of

property. In this context certainty refers to certainty of order, assurance and predictability.” (Virta 2011, 122)

Nykyisin turvallisuus on keskeinen osa kriminologiaa. Yleisesti voidaankin puhua kriminologian turvallistumisesta. Uusia, nyt muodissa olevia turvallisuustermejä ovat mm. hallitseva/johtava turvallisuus, hallitseminen/johtaminen turvallisuuden avulla, myyvä turvallisuus, sivistävä turvallisuus ja mielikuvaturvallisuus. Turvallisuuden nouseminen yhdeksi kriminologian avainalueista kielii osaltaan yhteiskuntamme muutoksesta - turvattomuudesta on tullut arkipäivää. Sinällään kehityksessä ei ole tapahtunut mitään radikaalia muutosta, sillä jo uudella ajalla poliisitoimen tarvetta lisäsivät mm. yhteisöllisyyden vähentyminen ja rikosten ammatillistuminen kuten myös teollistumisen häirtäilmiöt, poliittiset levottomuuden ja yleisen järjestyksen tarve. (Zedner 2009, 10)

2000-luvulla kehitys on kaiken kaikkiaan suuntautunut kohti entistä verkostomaisempaa turvallisuuden hallintaa. Vuoden 2001 syyskuun terrori-iskut olivat yksi tätä kehitystä voimakkaasti tukeva asia. Verkostomaisen turvallisuudenhallinnan teoria on nykyään hyvin suosittu niin kriminologiassa kuin sosiologien parissa. (Virta 2011, 121)

Kriminologian turvallistuminen tarkoittaa sitä, että kriminologian perinteiset reaktiiviset strategiat on korvattu uusilla, ennalta estävillä toimilla tavoitteena turvallisuuden maksimointi. Rikosten ennalta ehkäisemisen uudet tekniikat ja yhteisöturvallisuus jakavat vastuuta poliisin lisäksi niin muille viranomaisille, vapaaehtoisryhmille kuin yksittäisille kansalaisillekin. (Zedner 2009, 2) Yksityinen turvasektori on nostanut päätään myös meillä Suomessa ja keskustelut vartiointiliikkeiden vartijoiden toimenkuvien laajentamisesta ovat arkipäivää. Kun huomioidaan, kuinka moni sektori osallistuu turvallisuuden ylläpitämiseen ja miten turvallisuudesta on tullut osittain aika kaupallinen bisnes, ei liene ihme, että turvallisuus on noussut myös kriminologian keskiöön.

Kuten jo aiemmin kirjoitin, niin turvallisuus käsitteenä ei ole lyhyesti ja ytimekkäästi määriteltävissä. Myöskään turvallisuuden analysointi turvallisuuden hallinnan terminologian kautta ei ole yksiselitteistä. Olisiko turvallisuutta ylipäänsä järkevämpää kriminologian sijasta pohtia politiikan ja sosiaalisen kontrollin näkökulmista? Ainakin halumme saavuttaa turvallisuus tulisi olla tasapainossa muiden tärkeiden arvojen kuten vapaus, yksityisyys ja oikeus kanssa. Johnston & Shearing (2003) käyttävät tästä esimerkkinä sitä, että usein ihmiset sanovat hyväksyvänsä

mieluummin jonkin verran turvattomuutta kuin että heidän kodeistaan tehtäisiin ”aseistettuja linnakkeita”. (Johnston & Shearing 2003, 1-2)

Toisaalta hallinnan lähestymistapaa voidaan pitää turhan kapeana, toisaalta taas liian laajana. Asia riippuu siitä, miltä kannalta hallinnan lähestymistapaa katselee. Pyrkimyksenä kuitenkin on vähentää eri viranomaisten eri strategioiden kompleksisuutta ja luoda yksi yhteinen päämäärä, turvallinen yhteiskunta. (Johnston & Shearing 2003, 18)

Johnston ja Shearing jakavat turvallisuuden hallinnan neljään osa-alueeseen: 1. ajattelu ja arvot, 2. rakenteet ja organisaatiot, 3. menetelmät ja 4. vaikutukset. Turvallisuuden hallinnan pohjana toimivat ajattelu ja arvot. Rakenteet ja organisaatiot toimeenpanevat menetelmien avulla näitä asenteita ja arvoja. Tästä syntyy tuloksena käytännöt ja vaikutukset. (Johnston & Shearing 2003, 7-8)

Turvallisuuden tutkimuksessa käsite turvallisuus on työstettävissä vain tieteenalan, tutkimustradition sekä eri lähestymistapojen pohjalta. Turvallisuuksia on lukuisia. Turvallisuuden määritelmiä ja termejä puolestaan voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Nämä määritelmät voivat olla dikotomioita, toimijan tai kohteen mukaisia, vastakohtien kautta kuvailtuja tai hallinnon ja politiikan toiminnallisia määritelmiä. Turvallisuus voi myös olla arvo tai perusoikeus, hyödyke tai palvelu, sosiaalinen tai poliittinen jne. Huolimatta siitä, ettei turvallisuus ole sellainen yhteinen nimittäjä, jonka voitaisiin ajatella puhuttavan turvallisuustutkimuksesta, laaja-alaista monitieteellistä turvallisuudentutkimusohjelmaa tarvittaisiin. (Virta 2011, 123)

Turvallisuudella ja turvallisuuskäsitteistöllä on jo nykyisin valtava poliittinen painoarvo ja vaikutusvalta. Tästä johtuen turvallisuuden tutkimukselta vaaditaan vastuuta ja vahvaa eettistä otetta. Nopeasti kehittyvä teknologia asettaa omat paineensa turvallisuuskäsitteistön kehittämislle sekä empiiriselle monitieteelliselle tutkimukselle. Yksi esimerkki tästä on kyberturvallisuus. Kyberturvallisuuden kehittäminen sisältyy myös Euroopan Unionin sisäisen turvallisuuden strategiaan sekä Suomessa Yhteiskunnan turvallisuus -strategiaan. (Virta 2011, 124-125)

Turvallisuuden tutkimus luo pohjaa turvallisuussuunnitelmille. Siksi onkin erittäin tärkeää, että sekä turvallisuuskäsitteistö että itse tutkimus on ajanmukaista. Jos näin ei olisi, voisin kuvitella, ettei turvallisuudentutkimus juurikaan tukisi ennalta estävää turvallisuustyötä. Virta kirjoittaa Cepolin julkaisemassa artikkelissaan ennalta estävän turvallisuustyön sisältävän monia dimensioita.

Artikkelissa korostuu se, että terrorismintorjunta ja radikalisoitumisen estäminen ovat tämän päivän suuria haasteita. Poliisin on ajateltava kansainvälisesti ja toimittava paikallisesti. Suomessa poliisi on alkanut tehokkaasti hyödyntää sähköistä mediaa (Facebook, Twitter, IRC-Gallery jne.). (Virta 2 2010)

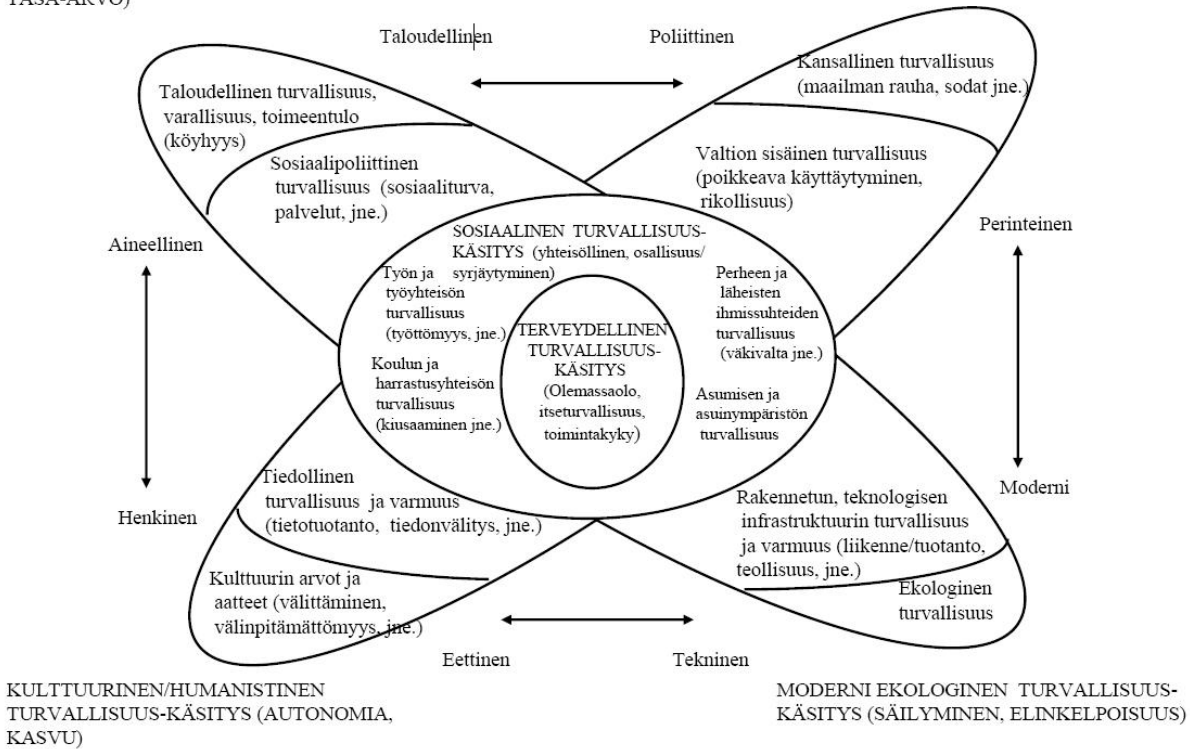
Johtuen juuri turvallisuuskäsitteen moniulotteisuudesta sekä jatkuvasta päivittymisestä, valitsin tämän tutkimuksen teoreettiseksi viitekehikseksi Professori Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen teoksessa ”Inhimillinen turvallisuus” esittelemän laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon. Toki lukuisia muitakin vaihtoehtoja olisi ollut saatavilla, mutta katsoin tämän laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon olevan sellainen teoreettinen viitekehys, jonka puitteissa tämän tutkimuksen kohdetta - turvallisuutta eduskuntavaaleissa - parhaiten pystyy relevantilla tavalla käsittelemään.

3.2 Laajenevan turvallisuuskäsitteen tarkastelukehikko

Käsitteillä turvallisuus ja turvattomuus voidaan tarkoittaa yhtä lailla objektiivista eli ulkoista tilaa kuin myös subjektiivista eli koettua tilaa. Turvallisuus ja turvattomuus liittyvät ihmisen kaikkiin elämänalueisiin. Tästä johtuen turvallisuutta on hahmotettava inhimillisen elämän alueita jäsentämällä. Professori Pauli Niemelä esittelee Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen teoksessa ”Inhimillinen turvallisuus” laajenevan turvallisuuskäsitteen tarkastelukehikon (kuvio1). Kyseessä on teoreettinen viitekehys, jonka puitteissa inhimillisen turvallisuuden ja turvattomuuden tarkastelua voidaan jäsentää. Tämän viitekehäksen taustalla ovat empiiriset tulokset turvattomuuden eli turvallisuuden vajeiden ulottuvuuksista (Niemelä - Lahikainen 2000, 10)

SOSIAALI- JA HYVINVOINTIVALTIOLLINEN
TURVALLISUUS-KÄSITYS (SELVIYTYMINEN,
TASA-ARVO)

PERINTEINEN VALTIOLLINEN TURVALLISUUS-
KÄSITYS (KOSKEMATTOMUUS, VAPAAUS)

Laajenevan turvallisuuskäsityksen malli

(Niemelä & Lahikainen 2000, 27)

Kuvio 1: Malli laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikoksi.

Niemelä & Lahikainen 2000, 27

Laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikko sisältää kuusi turvallisuuskäsityksen sektoria, jotka ovat:

1. Perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys
2. Sosiaalinen, hyvinvointivaltiollinen turvallisuuskäsitys
3. Kulttuurinen, humanistinen turvallisuuskäsitys
4. Moderni, ekologinen turvallisuuskäsitys
5. Sosiaalinen, yhteisöllinen turvallisuuskäsitys
6. Terveystieteellinen, eksistenttinen itseturvallisuuskäsitys

3.2.1 Perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys

Perinteisessä turvallisuuskäsityksessä on kyse valtion tehtävästä suojella kansakuntaa viholliselta. Sinällään tämä perinne on säilynyt vahvana vieläkin - myös nykyisin turvallisuuskäsite rajataan usein sisältämään juuri valtioiden harjoittamaan turvallisuuspolitiikkaan. Näkyvimpiä ilmentymiä tästä ovat kansalliset puolustusvoimat, puolustusliitot ja tietysti maailmanlaajuinen organisaatio Yhdistyneet Kansakunnat. Puhutaan ulko- ja puolustuspoliittisesta turvallisuudesta, jonka ensisijaisena tarkoituksena on turvata kansallinen vapaus ja itsenäisyys. Globaalilla tasolla pyrkimyksenä on maailmanrauha. (Niemelä & Lahikainen 2000, 25)

Valtion toisena tehtävänä on sisäisen järjestyksen ylläpitäminen sekä kansalaisten fyysisen koskemattomuuden ja oikeuksien suojaaminen. Tätä tehtävää varten ovat poliisi ja oikeuslaitos. (Niemelä & Lahikainen 2000, 26) Tämä tehtävä käy hyvin selkeästi ilmi myös Poliisilain ensimmäisestä pykälästä: ” Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa.”(Poliisilaki 7.4.1995/493.) Valtion tavoitteena on suojella kansalaisia rikollisuutta ja väkivaltaa vastaan. Puhutaan sisäpolitiikan piiriin kuuluvasta turvallisuuspolitiikasta ja järjestyksenpidosta. Ideaalimuoto tässä on oikeusvaltio - toimitaan lakia ja järjestystä noudattaen. (Niemelä & Lahikainen 2000, 26)

3.2.2 Sosiaali- ja hyvinvointivaltiollinen turvallisuuskäsitys

Sosiaali- ja hyvinvointivaltiollisen turvallisuuskäsityksen taustalla on taloudellisen liberalismien perusajatus: vapaa elinkeino- ja omistusoikeus ja siitä seuranneet erot hyvinvoinnin jakautumisessa. Muodostettaessa valtioita, keskeinen vapausoikeus on ollut omistusoikeus. Tätä ja sen tuomaa toimeentuloerojen taustaa vasten on helposti käsitettävissä valtiollisen kehityksen vaihe, sosiaalinen turvallisuus ja tasa-arvo ovat nousseet vapauden arvon rinnalle. Ensimmäisen kerran sosiaalisesta turvallisuudesta puhui Yhdysvaltain presidentti Roosevelt. Sittenkin käsite levisi maailmanlaajuisesti. Toisen maailmansodan aikana käsitteestä tuli jopa iskusana. Sosiaalisen turvallisuuden sisältönä oli tuolloin ”vapaus pelosta ja puutteesta”. (Niemelä & Lahikainen 2000, 27 - 28)

Euroopassa sosiaalisen turvallisuuden käsite laajeni varsinkin Ranskan sosiaalilainsäädännön uudistuksessa. Sosiaalinen turvallisuus nähtiin kokonaisuudeksi, johon kuuluu tavoitteena myös emotionaalinen turvallisuus. Suomessa sosiaalinen turvallisuus on nähty koko yhteiskuntapolitiikan tavoitteeksi. On ajateltu, etteivät kollektiiviset ja taloudelliset keinot voi tyydyttää kaikkia yksilöiden turvallisuuteen liittyviä tarpeita, joten aineellisen ja sosiaalisen turvallisuuden ohella on korostettu myös henkistä turvallisuutta. Pyrkimys on kohti yhteiskunnallista kiinteyttä, yhtenäisyyttä ja rauhaa - kohti elementtejä, joilla voitaisiin saavuttaa sellaiset tärkeät arvot kuin yksilöiden hyvinvointi ja tasa-arvo. Pohjoismainen hyvinvointivaltio on rakennettu juuri sosiaalisen turvallisuuden arvon luomalle perustalle. Kansainvälisestäkin sosiaalinen turvallisuus on poliittisesti laajasti hyväksytty. (Niemelä & Lahikainen 2000, 28)

3.2.3 Kulttuurinen, humanistinen turvallisuuskäsitys

Professori Niemelän mukaan kulttuurinen, humanistinen käsitys koskee inhimillistä elämän- ja maailmankatsomusta, jäsentynyttä uskomus- ja arvomaailmaa kuin myös psykologisesti henkistä turvallisuutta. Kulttuurisessa ja humanistisessa turvallisuuskäsityksessä ihmisen kunnioittaminen ja ihmisarvo ovat itseisarvoina. Tämä tarkoittaa, että henkinen turvallisuus on vahvasti sidoksissa myös moraalisiin ja eettisiin koodeihin kulttuurissa. Kulttuuris-humanistinen turvallisuuskäsitys merkitsee inhimillistä ja toisista välittävää sekä erilaisuuden sallivaa kulttuuria. Kaikenlainen kiihkomielisyyys, manipulaatio, aivopesu ym. sulkeutuvat humanistisen kulttuurin ulkopuolelle. (Niemelä & Lahikainen 2000, 29)

Humanistisen turvallisuuden ydin on inhimillisessä kasvussa. Humanistinen ja kulttuurinen turvallisuuskäsitys merkitsevät itsensä toteuttamisen mahdollisuutta. Yksi osa kulttuuris-humanistista turvallisuuskäsitystä koskee tietoa ja sen saamista. Avoimessa yhteiskunnassa kaikilla on yhtäläinen oikeus tiedonsaantiin ja tiedonvälitykseen. Puhutaan sivistysvaltiosta ja tietoyhteiskunnasta. Ihmiset jäsentävät elämänsä tiedon avulla. Jossain määrin tiedon lisääntyminen ja muutokset arkipäivässä merkitsevät myös turvattomuutta. Toisaalta taas on mahdollista, että turvattomuus tuo kasvun mahdollisuuden. Humanistiseen ajatteluun kuuluu, että vapaa ja itsenäinen ihminen on aina jossain määrin turvaton. (Niemelä & Lahikainen 2000, 30)

3.2.4 Moderni, ekologinen turvallisuuskäsitys

Modernia, pitkälle teollistunutta yhteiskuntaa nimitetään riskiyhteiskunnaksi. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että yhteiskunnan teollistuminen ja tekniikan lisääntyminen ovat merkinneet aivan uudenlaisia turvallisuusriskejä. Riskiyhteiskunnan käsitteeseen ja ajattelutapaan liitetään ydinvoimaloiden, kemianteollisuuden ja geeniteknologian aiheuttamat mahdolliset suurkatastrofit. Huolta kannetaan myös laajoista ja pitkistä ekokatastrofiprosesseista. (Niemelä & Lahikainen 2000, 30)

Ihmisen ja luonnon suhde on kääntynyt ekologisen turvallisuuskäsityksen myötä pääläelleen: aikaisemmin kyse oli siitä, miten ihminen hyödyntää elotonta ja elollista luontoa teollisuuden avulla, kun nyt taas kysytään, minkälaisia haittavaikutuksia ihmisen toiminnasta ympäristölle aiheutuu. Kysymys hyödystä on siis muuttunut kysymykseksi haitoista. Huoli elinympäristöstä onkin yksi turvattomuuden ja turvallisuuden ydinkysymyksiä. Asettaahan ympäristö viime kädessä elämisen ehdot maapallolla. Ekologinen turvallisuuskäsitys merkitsee omalla tavallaan globaalista turvallisuusajattelua. (Niemelä & Lahikainen 2000, 31)

3.2.5 Sosiaalinen, yhteisöllinen turvallisuuskäsitys

Sosiaalinen, ihmissuhteisiin liittyvä yhteisöllinen turvallisuuskäsitys koskee ihmissuhdeturvallisuuden ydinalueita kuten perheyhteisöä, työyhteisöä, kouluyhteisöä, asuinyhteisöä, harrastusyhteisöä jne. Näissä yhteisöissä turvattomuutta aiheuttavat mm. väkivaltaisuus, ilkivaltaisuus ja laiminlyönnit. Konkreettisemmin voidaan puhua perheväkivallasta, koulukiusaamisesta, työpaikkakiusaamisesta, katuväkivallasta ja seksuaalirikoksista. Sosiaalinen, ihmissuhteita koskeva yhteisöllinen turvallisuus on kytköksissä myös turvallisuus- / turvattomuus - paradigmoihin. (Niemelä & Lahikainen 2000, 31)

3.2.6 Terveydellinen, eksistenttinen itseturvallisuuskäsitys

Sairaudet ja taudit ovat ihmisten vihollisia - keskeisiä turvattomuustekijöitä. Kautta aikojen ihmiset sekä yksilöinä että yhteiskuntina ovat taistelleet erilaisia tauteja ja sairauksia vastaan. Taistelunhalusta kertoo pitkälle kehittynyt ja koko ajan lisää kehittyvä lääketiede sekä laajeneva

terveydenhoito. Taustalla vaikuttavat kysymykset elämän laadusta ja jatkuvuudesta. (Niemelä & Lahikainen 2000, 32)

Turvattomuutta eivät aiheuta yksistään sairaudet ja taudit, vaan myös se, miten pitkään ihminen joutuu kärsimään kipua ja ahdistusta elämässään. Ikääntyvässä yhteiskunnassa onkin alettu puhua hyvän elämän ohella hyvästä kuolemasta. Ihmisen toimintakyky alenee iän myötä. Toimintakyky taas on yksi keskeinen turvallisuuden lähde, koska sen avulla ihminen on vapaa ja kyvykäs hallitsemaan ympäristöönsä ja elämäänsä. Eksistenttinen turvallisuuskysymys on näin ollen samalla myös itseturvallisuuskysymys. Niemelän sanoin: ”Olemassaolo, sen jatkuvuus ja päättyminen, on syvästi perusturvallisuuskysymys.” (Niemelä & Lahikainen 2000, 31)

4 Resurssi- ja lainsäädäntöohjauksen konteksti

Suomi on demokraattinen maa. Perustuslain mukaan valtiolta maassamme kuuluu kansalle. Kansaa edustaa, ja siis samalla valtaa käyttää, vaaleilla valittava eduskunta. Vaaliehdokkaat puolestaan edustavat eri puolueita. Jokaisella puolueella on oma puolueohjelmansa sekä kutakin vaalia varten laadittu erillinen vaaliohjelma. Eduskuntaan äänestetyt puolueet käyvät heti vaalien jälkeen hallitusneuvottelut ja muodostavat hallituksen. Hallitukseen osallistuvat puolueet laativat yhdessä toimintasuunnitelman, jossa määritellään hallituksen tärkeimmät tehtäväalueet. Tätä toimintasuunnitelmaa kutsutaan hallitusohjelmaksi. Hallitusohjelma toimii pohjana eri ministeriöiden laatimille toimintasuunnitelmille ja realisoituu mm. budjetin kautta.

Ennen vaaleja valtioneuvoston kanslia antoi toimeksiannon eri ministeriöille laatia oman hallinnonalansa tulevaisuuskatsaukset. Katsauksissa esitettiin virkamiesnäkemys siitä, mitkä asiat tulisi ottaa tulevalle hallituskaudella 2011 - 2014 hallitusohjelmaan. Puolueilla oli luonnollisesti tilaisuus käyttää näitä tulevaisuuskatsauksia omissa vaaliohjelmissaan. Yhtä lailla nämä katsaukset loivat pohjaa hallitusohjelmalle.

Poliisihallintoa ohjaa sisäasianministeriön laatima sisäisen turvallisuuden ohjelma. Ohjelmassa määritetään sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet poikkihallinnollisesti. Ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisim maa vuonna 2015. Viimeksi valtioneuvosto hyväksyi toukokuussa 2008 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi. (www.intermin.fi)

4.1 Eduskuntavaalit ja vaalitapa

Suomen Perustuslain mukaan valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontuva eduskunta. Eduskunta on yksikamarinen ja siihen kuuluu 200 kansanedustajaa. Kansanedustajat valitaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla. Suomen ensimmäiset eduskuntavaalit järjestettiin 15 - 16.3.1907. Vuoden 2011 eduskuntavaalit tulevat olemaan järjestyksessään 36. eduskuntavaalit. Vaalipäivä on määritelty olemaan aina vaalivuoden huhtikuun kolmas sunnuntai. Tänä vuonna vaalipäivä oli 17.4.2011. (www.vaalit.fi)

Äänioikeus eduskuntavaaleissa on kaikilla Suomen kansalaisilla, jotka ovat viimeistään vaalipäivänä täyttäneet 18 vuotta. Tasavallan presidentti voi pääministerin perustellusta aloitteesta ja eduskuntaryhmiä kuultuaan sekä eduskunnan ollessa koolla hajottaa eduskunnan ja määrätä toimitettavaksi ennenaikaiset eduskuntavaalit. Tällaisia vaaleja kutsutaan hajotusvaaleiksi. Suomen itsenäisyyden aikana eduskunta on hajotettu vain kahdeksan kertaa. Viimeksi näin tapahtui vuonna 1975. Tässä tutkimuksessa käsittelemäni vaalit ovat ihan normaalit vaalit, eivätkä siis hajotusvaalit. (www.vaalit.fi)

Eduskuntavaalien vaalitapa on henkilö- ja listavaalin yhdistelmä. Siinä äänestetään vaaliliittojen vaalipiireittäin asettamia ehdokkaita. Useimmiten samaan vaaliliittoon kuuluvat tietyn puolueen ehdokkaat. Vaaliliittojen muodostaminen on kuitenkin mahdollista myös useamman puolueen kesken. Vaaliliitot saavat äänimääräänsä vastaavan suhteellisen osuuden vaalipiirissä jaettavista paikoista. Ehdokkaiden saamat henkilökohtaiset äänimäärät ratkaisevat ehdokaslistojen sisäisen järjestyksen. Ääntenlaskennassa käytettävä menetelmä tunnetaan nimellä D'Hontin menetelmä. D'Hontin menetelmässä ehdokkaat saavat vertailuluvut, jotka lasketaan jakamalla vaaliliiton kokonaisäänimäärä järjestysluvulla, joka osoittaa kuinka monenneksi eniten ääniä kukin ehdokas sai saman vaaliliiton ehdokkaista. Valituiksi tulevat ne ehdokkaat, joiden tällä tavalla lasketut vertailuluvut ovat suurimmat. (www.wikipedia.org)

Hallintoneuvos Lauri Tarastin johtama, pääosin puoluesihtereistä muodostunut vaalilakityöryhmä pohti Suomen eduskuntavaalien uudistamista 2008, mutta ei saanut aikaiseksi yksimielistä esitystä. Työryhmän enemmistö esitti, että koko maa olisi yhtenä vaalialueena, vaaliliitot olisivat kiellettyjä,

valtakunnallinen äänikynnys olisi 3,5 % ja piirikohtainen äänikynnys 12 %. Mallia vastustivat SDP ja RKP. Perussuomalaiset halusivat matalamman äänikynnyksen. (www.wikipedia.org)

Toukokuussa 2009 hallitus pääsi sopuun ehdotuksesta, että eduskuntavaaleissa puolueen olisi jatkossa saatava kolme prosenttia valtakunnallisista äänistä päästäkseen eduskuntaan. Kaikki äänikynnyksen ylittäneet puolueet saisivat läpi kokonaisäänisaalistaan vastaavan määrän 199 kansanedustajasta, yksi paikka menisi Ahvenanmaan vaalipiirin ääniharavalle. Hallitus päätti myös, että samalla kiellettäisiin vaaliliitot. Eduskunnan on käsiteltävä uudistus perustuslainsäätämisyjärjestyksessä, joten kaikkien aikojen merkittävin eduskuntavaalien vaalitavan muutos tulee ensimmäistä kertaa käyttöön vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Tässä tutkimuksessa käsitellyt eduskuntavaalit 2011 käytiin siis vanhan vaalitavan mukaan. (www.wikinews.org)

4.2 Eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleet puolueet

Eduskuntavaaleissa 2011 oli ehdolla 17 puoluetta ja 2 315 ehdokasta (Oikeusministeriön ylläpitämät vaalisivut internetissä 2). Listaan seuraavassa puolueet niiden juuri päättyneellä hallituskaudella olleiden eduskuntaryhmien suuruusjärjestyksessä ja sitten puolerekisterin rekisteröimisjärjestyksessä (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/):

1. Suomen Keskusta
2. Kansallinen Kokoomus
3. Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue
4. Vasemmistoliitto
5. Vihreä liitto
6. Ruotsalainen kansanpuolue
7. Suomen Kristillisdemokraatit
8. Perussuomalaiset
9. Suomen Kommunistinen Puolue
10. Suomen Senioripuolue
11. Kommunistinen Työväenpuolue
12. Suomen Työväenpuolue
13. Itsenäisyyspuolue
14. Köyhien Asialla

15. Piraattipuolue
16. Muutos 2011
17. Vapauspuolue

4.3 Eduskuntavaalien tulos

Koko maassa annettiin ääniä 2 939 571 kappaletta äänestysprosentin ollessa 70,5 %. Suurimmaksi puolueeksi nousi Kansallinen Kokoomus 20,4 %:n osuudella annetuista äänistä ansaiten 44 kansanedustajapaikkaa. Toiseksi suurimmaksi puolueeksi tuli Suomen Sosialidemokraattinen Puolue kannatusprosentilla 19,1 ja paikkaluvulla 42. Saman kannatusprosentin SDP:n kanssa saivat Perussuomalaiset. Perussuomalaisille heltisi 39 kansanedustajapaikkaa. Suomen Keskusta oli vaaleissa neljäs prosentilla 15,8 ja paikkaluvulla 35. Uudessa eduskunnassa mieskansanedustajien osuus on 57,5 % ja naiskansanedustajien osuus 42,5 %. (www.hs.fi)

Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa poliiseja asettui ehdolle 19. Poliisikansanedustajien määrä tulevalle vaalikaudelle 2011 - 2015 nousi yhdellä henkilöllä, kun 19 ehdokkaasta seitsemän pääsi läpi. Heistä neljä nousi Kokoomuksen ja kolme perussuomalaisten riveistä. Mielenkiintoista oli huomata, että poliisiehokkaat saivat kampanjoihinsa näkyvää vetoapua myös Suomen Poliisijärjestöjen liitolta (SPJL), joka avasi internetissä vaalikoneen (www.turvallisuudenvaalikone.fi). Tästä vaalikoneesta oli mm. Helsingin Sanomissa 27.3.2011 iso, ¼ -sivun kokoinen mainos varustettuna kysymyksellä ”Kuka välittää sinun turvallisuudestasi?” Läpi päässeet poliisikansanedustajaehokkaat keräsivät yhteensä 38 252 ääntä (www.hs.fi).

Hallitusneuvottelut venyivät poikkeuksellisen pitkiksi - kesti peräti 66 päivää ennen kuin Suomeen saatiin hallitus kaudelle 2011 - 2015. Neuvottelut jo käynnistyivät suhteellisen haastavissa asetelmissa: Kokoomus oli ensimmäistä kertaa suurin puolue ja sitä myöten maamme oli saamassa ensimmäistä kertaa kokoomuslaisen pääministerin. Perussuomalaisten saama äänivyöry oli valtava ja keskusta romahti pahasti. Kohtalaisten värikkäiden vaiheiden ja sitkeiden neuvotteluiden jälkeen Suomi lopulta sai historiansa ensimmäisen kokoomuslaisen pääministerin, kun Kokoomuksen puheenjohtaja Jyrki Katainen onnistui tehtävässään neuvotella uuden hallituksen kokoonpano.

Tasavallan presidentti nimitti pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen 22.6.2011. Kataisen hallitus järjestyksessään 72. itsenäisen Suomen hallitus. Hallitus on enemmistöhallitus, jonka muodostavat

Kansallinen Kokoomus, Suomen Sosialidemokraattinen puolue, Vasemmistoliitto, Ruotsalainen kansanpuolue, Vihreä Liitto sekä Suomen Kristillisdemokraatit. Ministereitä hallituksessa on 19. (www.valtioneuvosto.fi)

5 Tutkimusaineisto ja -menetelmät

5.1 Tutkimusaineisto ja sen rajaus

Tutkimusaineistona olivat kaikkien eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olevien puolueiden vaaliohjelmat. Puolueita oli ehdolla 17. Hankin puolueiden vaaliohjelmat Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston 2003 - 2011 internetistä löytyvästä Vaalimaatti -tietokannasta. Vaalimaatti on tietokanta, josta löytyy suomalaisten puolueiden vaaleihin liittyviä poliittisia ohjelmia jaoteltuina vaaleittain. (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Vaalimaatti -tietokannasta, kohdasta eduskuntavaalit 2011, löytyi jokaiselta puolueelta joku ohjelma. Puolueista 13 oli antanut sivuille ohjelman, joka oli otsikoitu olevaksi eduskuntavaaliohjelma vuoden 2011 vaaleihin. Puolueista neljä ei käyttänyt ohjelmastaan nimeä vaaliohjelma, mutta nekin olivat kyllä tulkittavissa vaaliohjelmiiksi. Esimerkkinä tästä otettakoon vaikka Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen ohjelma, jonka nimi oli ”Työn ja oikeudenmukaisuuden puolesta. SDP:n talouspoliittinen linjaus vuosille 2011 - 2015.”

Vaaliohjelmien pituudet vaihtelivat yhdestä sivusta 77 sivuun. Suurimmilla puolueilla vaaliohjelmat olivat selkeästi pidempiä kuin pienimmillä puolueilla. (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Vaaliohjelmien lisäksi suoritin suppean mediaseurannan siitä, miten vaaliohjelmissä mainitut turvallisuusteemat näkyivät mediassa. Aineistona mediaseurannassa minulla olivat Helsingin Sanomissa aikavälillä 1.3 - 17.4.2011 julkaistut vaalien turvallisuusteemoihin liittyvät kirjoitukset. Lisäksi käytin tutkimusaineistona Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsausta 2020 ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” sekä pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaa.

Rajasin tämän tutkimuksen koskemaan vain vuoden 2011 eduskuntavaaleja. Tutkittavaksi vaaliteemaksi nimesin turvallisuuden. Lisäksi harkitsin vaihtoehtoa rajata tämä tutkimus vain

vaalikaudella 2007 - 2011 eduskunnassa istuneiden puolueiden vaaliohjelmiin, mutta koska juuri pienten puolueiden vaaliohjelmat olivat kaikista lyhimpiä, otin nekin mukaan tutkimukseen.

Mediaseurannan aineistoksi rajasin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen Helsingin Sanomissa aikavälillä 1.3 - 17.4.2011 julkaistut artikkelit, joissa viitattiin eduskuntavaalikampanjoissa esille nousseisiin turvallisuutta ilmentäviin vaaliteemoihin perinteisen, kapea turvallisuuskäsityksen valossa. Jos olisin pitäytynyt alkuperäisessä suunnitelmassani poimia kaikki laajenevaan turvallisuuskäsitykseen liittyvät kirjoitukset, olisi rajanveto ollut suhteellisen haastavaa sen suhteen, mikä on turvallisuutta ja mikä kirjoitus heijastaa enemmän jotain muuta.

Perusteena sille, miksi valitsin lehdeksi juuri Helsingin Sanomat, on se, että Helsingin Sanomat on ainoa valtakunnallinen sanomalehti Suomessa ja se ilmestyy päivittäin. Lisäksi sen johtoasema maamme suurimpana sanomalehtenä on kiistaton. Toisekseen, koska mediaseurannan tarkoitus oli vain poimia ne kirjoitukset, jotka liittyivät vaaleissa esillä olleisiin turvallisuusteemoihin ylipäänsä, eikä niinkään minkään yksittäisen puolueen vaaliohjelmaan, en kokenut tarpeelliseksi toisen, eri alueen sanomalehden seurantaan mukaan ottamista.

5.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusta voidaan tehdä erilaisin menetelmin. Liian tiukka rajaus eri menetelmien käytössä ei välttämättä ole järkevää. Yhden kapean tutkimusmenetelmän sijasta voikin olla järkevämpää yhdistää eri tutkimusmenetelmiä keskenään. Puhutaan triangulaatiosta eli erilaisten aineistojen, teorioiden ja / tai menetelmien käytöstä samassa tutkimuksessa. Tässä yksi triangulaatiota mielestäni hyvin havainnollistava lainaus: *”Every path we take leads to fantasies about the path not taken.” -Halcolm (Patton 2002, 257)*

Toisaalta kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimusotteen välillä on niin runsaasti eroja, että on järkevää valita tutkimuskohteen mukaan jompikumpi metodologia ainakin päämetodologiaksi. Kvalitatiivinen tutkimusote kannattaa valita silloin, jos kiinnostuksen kohde on tapahtumien yksityiskohtainen kulku, eikä niinkään niiden yleisluontoinen jakaantuminen. Samoin kvalitatiivinen tutkimusote kannattaa valita, jos kiinnostus koskee tietyissä tapahtumissa mukana olleiden yksittäisten toimijoiden merkitysrakenteita tai jos pyrkimys on tutkia luonnollisia tilanteita, joita ei voida järjestää kokeeksi tai joissa kaikkia vaikuttavia tekijöitä ei pystytä kontrolloimaan.

Kvalitatiivinen ote toimii myös, jos tavoitteena on saada tietoja tiettyihin tapauksiin liittyvistä syy-seuraussuhteista, joita ei voida tutkia kokeen avulla. (Metsämuuronen 2008, 14)

Tässä tutkimuksessa käyttämäni aineisto on pääosin tekstiaineistoa. Tekstiaineistoa tutkittaessa on laadullinen tutkimus usein toimivin. Saadakseni kattavat vastaukset asettamiini tutkimuskysymyksiin, päädyin tekemään juuri kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen. Kvantitatiivisella tutkimuksella olisivat tutkimuskysymykseni todennäköisesti jääneet vaille vastausta.

5.2.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan isoa joukkoa erilaisia tulkinnallisia tutkimuskäytäntöjä. Kvalitatiivisella tutkimuksella ei ole ikiomaa teoriaa, ikiomaa paradigmaa, eikä myöskään ikiomia metodeja. Tästä syystä laadullinen tutkimus on vaikea määritellä selvästi. (Metsämuuronen 2006, 83) Laadulliselle tutkimukselle löytyy ainakin 34 erilaista määritelmää. Määritelmien suuri määrä on osoitus siitä, että laadulliseen tutkimukseen liitetään monenlaisia, osin myös kyseenalaisia käsityksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 8)

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on yleensä tietty, rajattu viitekehys. Tosin viitekehys ei ole kiveen hakattu, vaan se voi jossain määrin muuttua ja täsmentyä tutkimusprosessin aikana. Laadullisen tutkimuksen tematiikka muotoillaan yleisen tason kysymyksinä. Toisaalta laadullinen tutkimus on myös hypoteesien testausta. Hypoteeseja ei vain muotoilla ennalta, vaan joko sitä mukaan kun tutkimus ja analyysi etenevät tai kohde tulee tutuksi ja tutkija löytää relevantteja kysymyksiä ja hypoteeseja. (Alasuutari 1995, 240)

Metsämuuronen lainaa Silvermanin (1993) jakoa laadullisen tutkimuksen peruskäsitteistä niiden merkityksen ja relevanssin kannalta. Jaon mukaan teoria on kokoelma selittäviä käsitteitä. Teoria on relevantti silloin, kun se on käytännöllinen ja siitä on hyötyä tutkimuksessa. Hypoteesit ovat väitteiden puolustamista varten. Hypoteesit ovat parhaimmillaan silloin, kun niiden avulla voidaan arvioida väitteiden paikkansapitävyyttä. Metodologia voidaan Silvermanin jaon mukaan määritellä yleiseksi lähestymistavaksi tutkia itse tutkimusaihetta. Metodologia on käyttökelpoista silloin, kun se kykenee palvelemaan käytännön tutkimusta. Metodi puolestaan on erityinen tutkimustekniikka.

Metodi on käytännöllinen silloin, kun se onnistuu yhdistämään teorian, hypoteesit ja metodologian. (Metsämuuronen 2008, 9)

Metsämuuronen viittaa Silvermaniin (1993), joka on verrannut toisiinsa erilaisia metodien käyttötapoja kvalitatiivisessa metodologiassa. Keskeiset kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät ovat Silvermanin mukaan havainnoiminen, tekstianalyysi, haastattelu ja litterointi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa havainnointi on tärkeä ja perustavanlaatuinen tekniikka toisen kulttuurin ymmärtämisessä. Tekstianalyysia taas hyödynnetään siten, että sen avulla pyritään ymmärtämään kulttuurin jäsenten käyttämiä kategorioita. Haastattelussa tehdään lähinnä avoimia kysymyksiä valituille yksilöille tai ryhmille. Litterointia eli puhtaaksikirjoittamista käytetään jotta ymmärrettäisiin, miten tutkimukseen osallistujat organisoivat puheensa tai kirjoituksensa. (Metsämuuronen 2006, 88)

Töttö (2000, 10) kirjoittaa prosessista, jota kutsuu metodologiseksi kaksinaismoraaliseksi ajattelutavaksi. Tämä prosessi uhkaa Tötön mukaan räjäyttää laadullisen tutkimuksen äärettömiin. Töttö on huolissaan kvantitatiivisen tutkimuksen puolesta. Tiukka jako tai kilpailuasetelma kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen suhteen ei kuitenkaan ole järkevää. Ennemmin tänä päivänä on vallalla ajattelumalli, jossa kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus nähdään toisiaan täydentävinä suuntauksina. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus ovat lähestymistapoja, joita käytännöntasolla on vaikea tarkkarajaisesti edes erottaa.

Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen suuntaus eivät kilpaile keskenään, vaan ne ovat toisiaan täydentäviä lähestymistapoja. Tästä esimerkkinä mainittakoon se, että kvalitatiivista tutkimusta käytetään kvantitatiivisen tutkimuksen esikokeena ideana taata, että suunnitellut mitattavat seikat ovat tarkoituksenmukaisia tutkimuksen ongelman kannalta ja mielekkäitä tutkimushenkilöille. Kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia menetelmiä käytetään myös tukemassa toisiaan. Esimerkiksi yksinkertaisten laskennallisten tekniikoiden avulla saatuja tuloksia voidaan laajentaa koskemaan koko aineistojoukkoa, johon olisi muuten ehkä hieman vaikeaa saada otetta. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen menetelmä voivat myös tukea toisiaan siten, että kvantitatiivinen vaihe edeltää kvalitatiivista vaihetta. Esimerkiksi laaja kvantitatiivinen survey-tutkimus voi luoda perusteet sille, millä tavalla muodostaa järkeviä vertailtavia ryhmiä kvalitatiivisia haastatteluja varten. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2004, 127-128)

5.2.2 Sisällönanalyysi

Laadullinen analyysi saattaa aluksi vaikuttaa eräänlaiselta peliltä ilman sääntöjä. Tämä on kuitenkin harhakäsitys, sillä laadullisilla menetelmillä on sekä säännöt että normit. Laadullisten tutkimusmenetelmien pääidea on auttaa tutkijaa ymmärtämään tutkimusaineistoa. Laadullisia tutkimusmenetelmiä on useita. Yksi niistä on sisällönanalyysi. (Harisalo & Keski-Petäjä & Talkkari 2006, 31)

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysia voi pitää yhtä lailla yksittäisenä metodina kuin myös väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Sisällönanalyysin avulla voidaan siis tehdä monenlaista tutkimusta. Voidaan myös sanoa, että useimmat erinimiset laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat periaatteessa tavalla tai toisella sisällönanalyysiin, jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, nähtyjen tai kuultujen sisältöjen analyysia väljänä teoreettisena kehyksenä. Näin ajatellen sisällönanalyysia ei itse asiassa voi pitää ainoastaan laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmänä. Tuomi & Sarajärvi viittaavat Eskolaan (1975), jonka mukaan määrällisen sisällönanalyysin historia alkaa jo 1900-luvun alusta. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 93)

Laadullisessa analyysissa käytetään usein käsitteitä induktiivinen ja deduktiivinen analyysi. Kyseinen jako perustuu tulkintaan tutkimuksessa käytetyn päättelyn logiikasta. Tämä logiikka on joko induktiivinen eli yksittäisestä yleiseen päin menevä tai deduktiivinen eli yleisestä yksittäiseen päin suuntaava. Tämä kahtiajako on kuitenkin tieteen näkökulmasta hieman ongelmallinen, koska ”puhtaan” induktion mahdollisuus on kyseenalaistettu. Lisäksi tässä kahtiajaossa unohdetaan kolmas tieteellisen päättelyn logiikka, joka tuntee nimen abduktiivinen päättely. Tuomi & Sarajärvi viittaavatkin Eskolaan (2001), jonka esittää induktiiviseen ja deduktiiviseen analyysiin tehtävän jaon sijasta jaon aineistolähtöiseen, teoriasidonnaiseen ja teorialähtöiseen analyysiin. Näiden kolmen analyysimuodon erot liittyvät tutkittavaa ilmiötä kuvaavan teorian ohjaavuuteen aineiston hankinnassa, analyysissa ja raportoinnissa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 95-97)

Laadullisessa tutkimuksessa päästään usein liikkeelle puhtaalta pöydältä: ei ole ennakoasetelmia, eikä määritelmiä. Tällöin käytetään termiä aineistolähtöinen analyysi. Yksinkertaisimmillaan aineistolähtöinen analyysi on teorian rakentamista empirisistä aineistosta lähtien. Tässä tulee eteen

suuri haaste nimeltä aineiston rajaus. Jos aineistoa ei rajata kunnolla, on suuri riski sille, että analysointi menettää sen mielekkyyden ja järkevyyden. (Eskola & Suoranta 2003, 19)

Aineistolähtöisessä analyysissä pyritään tutkimusaineistosta luomaan teoreettinen kokonaisuus. Siinä analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti. Ydin on siinä, etteivät analyysiyksiköt ole etukäteen sovittuja tai harkittuja. Mikäli aineistolähtöisessä analyysissä halutaan painottaa käytettyä päättelyn logiikkaa, voidaan puhua induktiivisesta analyysistä. Aineistolähtöinen tutkimus on erittäin vaikeaa toteuttaa. Suurin syy tähän on se, ettei objektiivisia havaintoja sinällään ole olemassa, vaan mm. jo käytetyt käsitteet, menetelmät ja tutkimusasetelma ovat tutkijan itsensä asettamia. Tutkijan haasteena on pitää huolta siitä, etteivät hänen omat ennakkoluulot vaikuta tutkimustulokseen, vaan että analyysi tapahtuu aineiston tiedonantajien ehdoilla. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 97-98)

Aineiston sisällöllisen tarkastelun avuksi voidaan piirtää semanttinen kartta (käsitekartta tai miellekartta). Tällainen kartta tukee numeroluokituksen sanomaa. Kartta on visuaalinen apu tutkijalle laajan kokonaisuuden ja kokonaisuuden eri osien hahmottamiseen kerralla. Kartan tarkoitus on selkeyttää eri osien välisiä suhteita sekä nostaa esille tärkeitä asioita. (Syrjäläinen 1996, 94)

Sisällönanalyysia helpottaa huomattavasti myös, jos tutkija on kyennyt rajaamaan tutkittavan aineiston järkevästi. Aineiston huolellinen rajaus nimittäin antaa tutkijalle mahdollisuuden keskittyä olennaiseen ja uppoutua hyvinkin syvälle valitussa materiaalissa. Näin menettelemällä aineiston analyysi on tehokasta ja tutkijalla on mahdollisuus saada aineistostaan oleellinen irti: (Denzin & Lincoln 2000, 828-829)

Teoriasidonnaisessa analyysissä voidaan pyrkiä ratkaisemaan aineistolähtöisen analyysin ongelmia. Toki myös teoriasidonnaisessa analyysissä analyysiyksiköt valitaan aineistosta. Eroja aineistolähtöiseen analyysiin on kuitenkin se, että teoriasidonnaisessa analyysissä aikaisempi tieto ohjaa ja auttaa analyysia. Teoriasidonnaisesta analyysistä on tunnistettavissa aikaisemman tiedon vaikutus, mutta aikaisemman tiedon merkitys ei ole teoriaa testaava vaan ennemminkin uusia ajatuksia herättävä. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 98-99)

Teorialähtöinen analyysi on perinteinen tutkimusmalli. Se tukeutuu tiettyyn teoriaan, malliin tai jonkun auktoriteetin esittämään ajatteluun. Tutkimuksessa kuvaillaan kyseinen malli ja sen mukaan

määritellään mm. tutkimuksessa kiinnostavat käsitteet. Toisin sanoen tutkittava ilmiö määritellään jonkin jo tunnetun mukaisesti. Idea se siis se, että aineiston analyysia ohjaa valmis, aikaisemman tiedon perusteella luotu kehys. Kyseessä on useimmiten aikaisemman tiedon testaaminen uudessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 99)

Tuomi ja Sarajärvi viittaavat kirjassaan Kyngäkseen ja Vanhaseen (1999), jotka omassa teoksessaan kuvaavat sisällönanalyysia menettelytapana, jonka avulla dokumentteja pystytään analysoimaan systemaattisesti ja objektiivisesti. Tällöin dokumentista puhutaan laajassa merkityksessä.

Dokumentteja voivat täten olla esim. kirjat, artikkelit, päiväkirjat, kirjeet, haastattelut tai oikeastaan melkein mikä tahansa kirjalliseen muotoon saatettu materiaali. Sisällönanalyysin vahvuus on se, että se sopii myös täysin strukturoimattomankin aineiston analysointiin. Tutkittavasta ilmiöstä pyritään saamaan sisällönanalyysin avulla kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 105)

Sisällönanalyysi on tekstianalyysia. Sisällönanalyysi etsii ja tarkastelee inhimillisiä merkityksiä. Totuus on sen tuottamista, miltä kokonaiskuva ja tutkittavat asiat suhteessa siihen näyttävät. Osa sisällönanalyysilla toteutetuista tutkimuksista perustuu maailmasuhteeseen, jossa oleellista on näkymättömän ymmärtäminen. Oikeastaan voidaan sanoa, että kyse on todellisuuden mieltämisestä inhimillisenä ajattelutapana, ei totuuden kysymyksestä sinänsä. Sisällönanalyysilla tarkoitetaan pyrkimystä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 106)

Sisällönanalyysissa pyritään luokittelemalla ja kategorioita muodostamalla luomaan kuva dokumenttien sisällöstä. Luokittelun ja kategorioiden muodostamisen jälkeen sisällönanalyysia on mahdollista jatkaa kvantifioimalla aineisto. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 120) Samasta aineistosta on mahdollista kerätä laadullisilla materiaalia ja tehdä siitä sisällönanalyysiä, mutta yhtä lailla sisällönanalyysin rinnalla voidaan samasta aineistosta kerätä määrällistä tietoa ja esittää se tilastollisessa muodossa. Samasta aineistosta tehty sisällönanalyysi ja tilastollinen esitys eivät sulje toisiaan pois vaan ne täydentävät toisiaan. (Patton 2002, 252)

Huolimatta siitä, ettei laadulliseen tutkimukseen ole sisäänrakennettuna sellaisia tutkimuksen toistettavuuteen eikä tiedon sisäiseen konsistenssiin kuuluvia näkökulmia kuin tilastollisessa tutkimuksessa, ei näitä seikkoja voi ainakaan ihan suoralta kädeltä sivuuttaa. Pääsääntöisesti tutkimukset luonnollisesti perustuvat ajatukseen tutkijan rehellisyydestä ja hänen antamansa tiedon totuudenmukaisuudesta. Pahitteeksi ei kuitenkaan olisi kysyä, onko tutkija varmasti ymmärtänyt

tekstissä olleet esim. historialliset tai tiettyyn kulttuuripiiriin sidoksissa olevat pienetkin vihjeet. (Metsämuuronen 2006, 127-128)

5.2.3 Sisällönanalyysi tässä tutkimuksessa

Päädyn käyttämään tässä tutkimuksessa teorialähtöistä sisällönanalyysia. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissa aineiston analyysin luokittelu perustuu aikaisempaan viitekehykseen, joka voi olla teoria tai käsitejärjestelmä. Tässä tutkimuksessa käytin Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen kirjassa ”Inhimillinen turvallisuus” professori Pauli Niemelän esittämää teoreettista viitekehystä, jonka puitteissa inhimillisen turvallisuuden ja turvattomuuden tarkastelua voidaan jäsentää. Tutkimuksessa kuvaillaan aikaisempi viitekehys ja sen mukaan määritellään mm. tutkimuksessa kiinnostavat käsitteet. Tässä tutkimuksessa käyttämäni viitekehysten eli laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon, esittelin kappaleessa 2.2. Tutkimukseni aineiston (=puolueiden vaaliohjelmat) analyysia ohjasi siis valmis, aikaisemman tiedon perusteella luotu kehys.

Aloitin analyysin muodostamalla strukturoidun analyysirungon eli sijoitin eri puolueiden vaaliohjelmista poimimani turvallisuusteemat laajenevan turvallisuuskäsitteen tarkastelukehikkoon, sen kuuteen sektoriin. Tässä vaiheessa huomasin, että on syytä rajata aineistoa vielä tiukemmin. Niinpä rajasin aineistoksi laajenevan turvallisuuskäsityksen viitekehyksestä perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektorin. Tämän jälkeen tein teorialähtöistä sisällönanalyysia noudattaen aineiston pelkistämisen. Luokittelussa lähdin siitä, että poimin vaaliohjelmista systemaattisesti analyysirungon mukaisia ilmauksia eli ilmauksia, jotka pystyin sijoittamaan perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektoriin jakaen ne vielä kahteen eri luokkaan (sisäinen ja ulkoinen turvallisuus). Alun perin tarkoitukseni oli tässä gradussa avata jokainen laajenevan turvallisuuskäsityksen kuudesta sektorista, mutta totesin yhden luokan rajauksen olevan parempi ratkaisu.

Tarkoitukseni oli saada teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla selkeään ja yksinkertaiseen muotoon vastaukset tutkimuskysymyksiini, minkälaisia turvallisuuden vaaliteemoja eduskuntavaaleissa 2011 oli ja miten ne ilmenivät vaaliohjelmissa. Koska turvallisuus ei ole uusi asia, eikä teemoissakaan ollut juuri mitään yllätyksiä, tutkimukseni oli aikaisemman tiedon testaamista uudessa kontekstissa. Lähinnä tutkimus antoi tietoa siitä, mitkä ovat tällä hetkellä

tärkeimmät turvallisuuteen kohdistuvat mahdollisuudet, uhat, haasteet ja kehittämiskohteet. Koin rajaukseni perinteiseen, kapeaan turvallisuuskäsitykseen poliisihallintoa parhaiten palvelevaksi.

Luokittelun ja kategorioiden muodostamisen jälkeen jatkoin sisällönanalyysia kvantifioimalla aineiston. Tein kaksi taulukkoa. Toisessa taulukossa listasin perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen ulkoiseen turvallisuuteen luokittelmani teemat ja merkitsin rastin teemoittain aina jokaisen puolueen kohdalle, jossa kyseinen tema esiintyi. Toisessa taulukossa tein vastaavat rastitukset sisäisen turvallisuuden teemojen osalta.

5.2.4 Laadullisen tutkimuksen eettisyys

Tutkimusten eettiset kysymykset ovat vielä 2000-luvunkin Suomessa jokseenkin uusi aihealue niin yhteiskunta- kuin kasvatustieteessä. Tutkimuskentän laajuudesta ja moniulotteisuudesta johtuen on selvää, ettei kaiken kattavaa ja täysin aukotonta eettistä säännöstöä ole mitenkään mahdollista laatia. Tämä tarkoittaa sitä, että viime kädessä eettisten ratkaisujen tekeminen jää jokaisen tutkijan omalle vastuulle. Jos tutkija tunnistaa eettisten kysymysten olemassaolon, on todennäköisyys suuri sille, ettei tutkimuksessa ainakaan vahingossa liikuta eettisen rajan väärällä puolen. (Eskola & Suoranta 2003, 52)

Tutkijan olisi hyvä etukäteen miettiä tutkimukseensa liittyvä kommunikointi huolellisesti. Tämä auttaa eettisyyden varmistamisessa ja luottamuksen saavuttamisessa. Varsinkin tutkimuksen alussa tutkija joutuu usein perustelemaan aihevalintaansa, tutkimuksen syitä yhtä lailla kuin omia tarkoitusperiään eettisiä periaatteita unohtamatta. Toki tutkimuksen luonne, tutkimuskohde, tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuspaikka vaikuttavat oleellisesti siihen, kuinka paljon kommunikointia itse tutkimuksen aikana todennäköisesti ilmenee. Toisaalta kommunikointia tapahtuu yhtä lailla myös tutkimuksen jälkeen. Kommunikoinnissa sinällään ei ole mitään pahaa - päinvastoin - avoimuus lisää usein luotettavuutta. Tärkeintä on, että tutkija varautuu kommunikoimaan tutkimuksensa eri vaiheissa kuin myös tutkimuksen jälkeen tutkimukseensa liittyvistä asioista. (Koskinen & Alasuutari & Peltonen 2005, 282-283)

Tutkimuksen ja etiikan yhteys on kahdensuuntainen - tutkimuksen tulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin ja eettiset kannat taas vaikuttavat tutkijan tutkimuksessaan tekemiin ratkaisuihin. Tieteen etiikka keskittyy etiikan ja tutkimuksen yhteyteen. Tutkimuksen uskottavuus ja tutkijan

eettiset ratkaisut kulkevat käsi kädessä riippumatta siitä, onko kyseessä kvalitatiivinen vai kvantitatiivinen tutkimus. Kaikessa tutkimuksessa on erittäin tärkeää, että tutkija noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, koska se luo uskottavuudelle perustan. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 122-123)

Suomen Akatemian (1998) määritelmä hyvästä tieteellisestä käytännöstä kuuluu seuraavasti: ”Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen noudattamista, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä ja tulosten esittämisessä, muiden tutkijoiden työn ja saavutusten asianmukaista huomioonottamista, omien tulosten esittämistä oikeassa valossa sekä tieteen avoimuuden ja kontrolloitavuuden periaatteen kunnioittamista. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 130)

Tärkeää on tiedostaa, että päävastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta sekä tutkimuksen rehellisyydestä ja vilpittömyydestä, on tutkimuksen tekijällä itsellään. Täyttääkseni nämä vaatimukset tämän tutkimukseni osalta, olen ikään kuin ”nollannut” omat poliittiset mielipiteeni ja käsittelyt kaikkien puolueiden vaaliohjelmaa puolueettomasti ja tasapuolisesti.

5.2.5 Laadullisen tutkimuksen luotettavuus

Luotettava laadullinen tutkimus mielletään usein sellaiseksi tutkimukseksi, joka on totuusperäinen ja objektiivinen. Metodikirjallisuudessa tutkimusmenetelmien luotettavuudesta puhutaan usein käyttäen käsitteitä validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa on tutkittu sitä mitä on luvattu. Reliabiliteetti puolestaan tarkoittaa, että tutkimustulokset ovat toistettavia. Laadullisen tutkimuksen piirissä näitä käsitteitä on kritisoitu, koska ne on laadittu määrällistä tutkimusta silmällä pitäen ja siksi myös lähinnä vastaavat vain määrällisen tutkimuksen tarpeisiin. Itse asiassa laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnista ei ole olemassa minkäänlaisia yksiselitteisiä ohjeita. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 133)

Toteuttaessa luotettava laadullinen tutkimus käyttäen menetelmänä sisällönanalyysia, joutuu tutkija todellisen haasteen eteen. Suorittaessa aineistolähtöistä sisällönanalyysia, joutuu tutkija kontrolloimaan tarkkaan, että analyysi tapahtuu aineiston tiedonantajien ehdoilla, eikä tutkijan omien ennakkoluulojen sanelemana. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissa luotettavuuden saavuttaminen on aavistuksen helpompaa. Kuitenkin kaikentyypisissä aineiston analyysissa on kyse keksimisen logiikasta, johon taas ei ole mitään sääntöjä olemassa. Tutkimuksen tekijän on siis

itse tuotettava analyysinsä viisautta. Tämän viisauden saavuttamiseksi metodien noudattamisen lisäksi merkityksellistä on yksilön intellektuaalisen vastaanottokyvyn herkkyyttä, oivaltamiskyky sekä onni. Tutkimuksen tekijän pitää siis itse nostaa tutkimuksestaan kiinnostavat tulokset esille. Tämä ei tietenkään anna tutkijalle täysin vapaita käsiä: ei analyysin tuloksena voi aineistosta ihan mitä vaan esille nostaa. Tutkimuksen tekijän pitää nimittäin saada lukija luottamaan siihen, että tutkimus on uskottava. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 100-102)

Tutkimuksen luotettavuus edellyttää myös sitä, että tutkimus on tehty käyttäen yleisesti hyväksytyjä tutkimusmenetelmiä. 2000-luvulla on tästä alettu käyttää termiä läpinäkyvyys. Laadullisessa tutkimuksessa läpinäkyvyys tarkoittaa sitä, että tutkijan täytyy kuvata tutkimusprosessi niin selkeästi, että muilla ihmisillä on mahdollisuus ymmärtää, mitä ja miten on tutkittu. Myös kaikki tutkimuksessa käytetty materiaali täytyy olla saatavilla mahdollista tarkastusta varten. (Yin 2011, 19)

Kirjoitin kappaleessa 5.2.4 Laadullisen tutkimuksen eettisyys, että päävastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta sekä tutkimuksen rehellisyydestä ja vilpittömyydestä, on tutkimuksen tekijällä itsellään. Tämä eettinen vaatimus koskee luonnollisesti myös tutkimuksen luotettavuutta - vain eettisesti relevantti tutkimus voi olla luotettava ja päinvastoin. Tämän lisäksi luotettavan laadullisen tutkimuksen vaatimuksena on, että tutkijalla on riittävästi aikaa tehdä tutkimusta ja että tutkimusprosessi on julkinen. Olen tässä tutkimuksessa pyrkinyt varmistamaan myös näiden vaatimusten toteutumisen, jotta tutkimukseni olisi mahdollisimman todenperäinen ja objektiivinen.

6 Tutkimuksen empiirinen analyysi

Kaikkien tutkimuksen kohteena olleiden 17 puolueen vaaliohjelmista löytyi turvallisuuteen liittyviä teemoja, mikäli turvallisuutta katsotaan laajenevan turvallisuuskäsityksen kehikossa. Osassa ohjelmia turvallisuus oli saanut ihan oman kappaleensa, kun taas osassa ei mainittu kertaakaan itse sanaa ”turvallisuus”, mutta siihen kuitenkin viitattiin tavalla tai toisella. Esimerkkeinä mainittakoon vaikka Kokoomuksen, Piraattipuolueen ja Köyhien Asialla -puolueen vaaliohjelmat. Kokoomuksen ohjelmassa oli oma kappaleensa turvallisuudelle ja käsitettä turvallisuus käytettiin Kokoomuksen näissä vaaleissa lanseeraamaan ”Paremmintovaltio” -kontekstissa. Piraattipuolueen ohjelmassa turvallisuus-sanaa ei mainittu kertaakaan. Tulkitsin kuitenkin mm. heidän kannanottonsa lapsipornografian levittämisen rangaistavuuteen liittyvän turvallisuuteen. Myöskään Köyhien

Asialla vaaliohjelmassa ei mainittu sanaa turvallisuus. Tämä ohjelma oli myös ainoa, josta en löytänyt yhtään rajaukseni mukaista perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektoriin uppoavaa teemaa. Ohjelma painottui hyvin pitkälle taloudellisiin asioihin, lähinnä verotukseen, toimeentuloon ja perusturvaan. Nämä kuuluvat sosiaalisen, hyvinvointivaltiollisen turvallisuuskäsityksen piiriin.

Kuten aiemmin tässä gradussa kappaleessa 3.2 Laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikko kirjoitin, niin käsitteillä turvallisuus ja turvattomuus voidaan tarkoittaa yhtä lailla objektiivista eli ulkoista tilaa kuin myös subjektiivista eli koettua tilaa. Koska turvallisuus ja turvattomuus liittyvät ihmisen kaikkiin elämänalueisiin, on turvallisuutta hahmotettava inhimillisen elämän alueita jäsentämällä. Jäsensin puolueiden vaaliohjelmista löytyviä turvallisuuteen liittyviä teemoja Professori Pauli Niemelän ja Anja Riitta Lahikaisen teoksessa ”Inhimillinen turvallisuus” laajenevan turvallisuuskäsitteen tarkastelukehikkoon. Huomasin, että jäsennyksestä tulee juuri niin pitkä kuin jäsentäjänä päätin tehdä. Tämä johtui siitä, ettei turvallisuus ole yksinkertaisesti määritettävissä. Ei edes vaikka sen jakaa laajenevan turvallisuuskäsityksen kehikon kuuteen eri osaluokkaan.

Haluankin korostaa, että jokainen kehikkoon sijoittamani teema on minun tulkintani siitä, että kyseessä on turvallisuusasia. Havainnollistan tätä yhdellä esimerkillä. Sijoitin kohtaan ”terveydellinen, eksistentiaalinen itseturvallisuuskäsitys” yhdeksi teemaksi omaishoito. Joku toinen voisi tulkita asiaa suppeammin ja sanoa, ettei omaishoidolla ole mitään tekemistä turvallisuuden kanssa. Minä taas lähdän tulkinnassani siitä, että koska terveydellistä turvattomuutta eivät aiheuta yksistään sairaudet ja taudit, vaan myös se, miten pitkään ihminen joutuu kärsimään kipua ja ahdistusta elämässään, on omaishoito tärkeä osa eksistentiaalista turvallisuutta. Siis omaishoito antaa fyysinen avun lisäksi myös henkistä pääomaa, turvallisuudentunnetta, omaishoidon kohteena olevalle.

Omaa tulkintaani on myös se, mitkä asiat luokittelin mihinkin laajenevan turvallisuuskäsityksen sektoriin. Rajanveto kaikkien teemojen kohdalla ei missään nimessä ole yksiselitteinen. Tästä johtuen joku toinen voisi samasta aineistosta tehdä hieman erilaisen jaottelun. Jaottelussa ei mielestäni ole oikeaa ja väärää vastausta, vaan hyvin perustellen teemoja voi sijoittaa eri sektoreihin. Joitakin teemoja olisi mielestäni voinut sijoittaa vaikka kahteen eri sektoriin. Päädyin kuitenkin omassa luokittelussani siihen, että sijoitan aina yhden teeman vain yhteen sektoriin. Otan seuraavaksi yhden esimerkin havainnollistamaan rajanvedon haasteellisuutta.

Mietin pitkään mihin sektoriin liittäisin vaaliohjelmista poimimani käsitteen ”väkivalta”. Ensin ajattelin laittaa käsitteen perinteisen, kapean turvallisuuskäsitteen sektoriin, koska yhtenä valtion tehtävänä on sisäisen järjestyksen ylläpitäminen ja kansalaisten fyysisen koskemattomuuden ja oikeuksien suojaaminen. Tulkitsin nimittäin kansalaisten fyysisen koskemattomuuden suojaamisen tarkoittavan mm. väkivallalta suojaamista. Sijoitin käsitteen väkivalta lopulta kuitenkin sosiaalisen, yhteisöllisyyden turvallisuuskäsityksen sektoriin. Miksi? Siksi, että tämä sektori koskee nimenomaan ihmissuhdeturvallisuuden ydinalueita esim. perheyhteisöä. Väkivalta taas on yksi merkittävä turvattomuutta aiheuttava tekijä perheyhteisössä. Tällä perusteella väkivalta sopi mielestäni paremmin sosiaalisen, yhteisöllisen turvallisuuden kuin perinteisen, kapean turvallisuuden sektoriin. Vastaavia tulkinnanvaraisia rajanvetoja oli useita.

6.1 Vaalien turvallisuusteemat laajenevan turvallisuuskäsityksen kehikossa

Jaottelen seuraavassa puolueiden vaaliohjelmista poimimiani turvallisuusteemoja laajenevan turvallisuuskäsityksen kehikon sektoreihin. En erittele tässä, minkä puolueen ohjelmasta mikin teema on otettu.

Perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys

- Nato-jäsenyys
- sotilaallinen liittoutumattomuus
- kansainvälinen kriisinhallinta (esim. Afganistan)
- asevienti
- kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa (YK, EU, Pohjoismaat)
- turvallinen arki
- viranomaisresurssit (poliisi, vankilat, syyttäjälaitos, tuomioistuimet)
- maahanmuutto
- radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen
- harmaa talous

Sosiaalinen, hyvinvointivaltiollinen turvallisuuskäsitys

- hyvinvointivaltio
- paremminvointivaltio

- perusturva
- peruspalvelut
- syrjäseutujen palvelut
- EU:n avustukset ja tukipaketit
- työllisyyden lisääminen
- yhdenvertaisuus

Kulttuurinen, humanistinen turvallisuuskäsitys

- ihmisoikeudet
- tasa-arvo
- läntisen ja islamilaisen maailman suhde
- köyhyyden vähentäminen
- oikeus työhön ja osallisuuteen toimeettomuuden ja syrjäytymisen sijaan
- yhteinen etu oman edun edelle
- nopeat tietoliikenneyhteydet koko maahan
- kansansivistystyö
- OSAAVA-kehittämissuhteen jatkaminen
- tieteen riittävä rahoitus

Moderni, ekologinen turvallisuuskäsitys

- ydinvoima
- kestävä kehitys
- liikenne (eri muodoissa esim. joukkoliikenteen kehittäminen, turvalliset liikennematkat)
- uuden teknologian aiheuttamat turvallisuusriskit
- vihreä talous

Sosiaalinen, yhteisöllinen turvallisuuskäsitys

- syrjäytyminen
- väkivalta
- kaupungistuminen
- ikääntyvä väestö
- kansalaisyhteiskunnan edistäminen
- perusopetus
- koulutus

- eläkeasiat
- työelämän viihtyvyys / hallinta

Terveydellinen, eksistenttinen itseturvallisuuskäsitys

- terveyspalvelut
- ikääntyvä väestö
- omaishoito

6.2 Vaalien turvallisuusteemat - rajauksena perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys

Turvallisuuskäsityksen laajuudesta johtuen, tarkennan tässä vaiheessa tämän tutkimuksen rajausta koskemaan vain perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen lokeroon luokittelemiani teemoja.

Sijoitin laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektorille vaaliohjelmista poimimani seuraavat 10 teemaa:

- Nato-jäsenyys
- sotilaallinen liittoutumattomuus
- kansainvälinen kriisinhallinta (esim. Afganistan)
- asevienti
- kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa (YK, EU, Pohjoismaat)
- turvallinen arki
- viranomaisresurssit (poliisi, vankilat, syyttäjälaitos, tuomioistuimet)
- maahanmuutto
- radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen
- harmaa talous

Ohjelmista löytyi kyllä muitakin tähän luokkaan kuuluvia teemoja, mutta rajasin teemat näihin kymmeneen. Perustelen rajaustani mm. sillä, että kaikki nämä teemat toistuivat usean puolueen vaaliohjelmissa. Aikaisemmin tässä tutkimuksessani (kohdassa 6 Tutkimuksen empiirinen analyysi) kirjoitin rajanvedosta turvallisuusteemojen luokittelussa laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon sektoreihin. Rajanvetoa pohdin kovasti myös osan perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektoriin sijoittamani teeman kohdalla.

Esimerkiksi se, että sijoitin teeman ”harmaa talous” tähän sektoriin ei ollut ihan yksiselitteistä. Mietin nimittäin vaihtoehtoa sijoittaa harmaa talous sosiaali- ja hyvinvointivaltiollisen turvallisuuskäsityksen sektoriin, koska tämän käsityksen taustalla on taloudellisen liberalismiin perusajatus. Taloudellisen liberalismiin perusajatuksena olevasta vapaasta elinkeino- ja omistusoikeudesta seuraa helposti eroja hyvinvoinnin jakautumisessa. Taloudellisen hyvinvoinnin epätasaisesta jakautuminen voi puolestaan toimia alkusysäyksenä harmaalle taloudelle. Päädyin kuitenkin pohdinnassani siihen ratkaisuun, että sijoitan harmaan talouden perinteisen kapean turvallisuuskäsityksen sektoriin. Tämä ratkaisu siksi, että talousrikollisuuteen vahvasti kytköksissä oleva harmaa talous ei rajoitu tänä päivänä vaan maamme rajojen sisäpuolelle, vaan uhkia tulee yhtä lailla myös ulkoa niin perinteisesti rajojen yli kuin vähän nykyaikaisemminkin internetin kautta. Kyseessä on siis laaja, globaali ilmiö, joka uhkaa valtion sisäistä järjestystä ja turvallisuutta. Valtion sisäisestä järjestyksestä ja turvallisuudessa vastuussa ovat poliisi ja oikeuslaitos.

Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta ovatkin saaneet oman kappaleensa. Tässä kappaleessa kerrotaan, että valtioneuvoston vahvistama viides talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaohjelma sisälsi lähes 20 vuosina 2010 -2011 toteutettavaa hanketta. Lisäksi kappaleessa esitetään toimenpiteitä, joilla harmaaseen talouteen voitaisiin puuttua. Kappaleeseen sisältyy myös esitys, että seuraavalla hallituskaudella tulisi valmistella kuudes talousrikollisuuden torjuntaohjelma, jotta pystyttäisiin jatkamaan taistelua talousrikollisuutta ja harmaata taloutta vastaan. . (Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 46)

Varsinaista sisällönanalyysiä varten jaoin vielä nämä 10 teemaa seuraavaksi otsikoiden ”ulkoisen turvallisuus” ja ”sisäinen turvallisuus ” alle. Tämä jako perustuu siihen, että perinteisessä, kapeassa turvallisuuskäsityksessä valtiolla on kaksi tehtävää: suojella kansakuntaa viholliselta sekä ylläpitää sisäistä järjestystä ja suojata kansalaisten fyysisistä koskemattomuutta ja oikeuksia.

6.2.1 Ulkoinen turvallisuus

Kuten edellä kirjoitin, niin poimin eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmista kymmenen teemaa, jotka sijoitin laajenevan turvallisuuskäsityksen

tarkastelukehikon sektoriin perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys. Nämä kymmenen teemaa jaoin vielä kahteen eri luokkaan - ulkoinen turvallisuus ja sisäinen turvallisuus. Luokkaan ”ulkoinen turvallisuus” katsoin kuuluviksi seuraavat teemat:

- Nato-jäsenyys
- sotilaallinen liittoutumattomuus
- kansainvälinen kriisinhallinta (esim. Afganistan)
- asevienti
- kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa (YK, EU, Pohjoismaat)

Jokainen näistä viidestä teemasta löytyi useamman kuin yhden puolueen ohjelmista. Osa teemoista löytyi lähes kaikkien puolueiden vaaliohjelmista. Kaikkiaan 14 puolueen ohjelmissa otettiin jollain tavalla kantaa tähän ulkoisen turvallisuuden alaluokkaan luokittelemiini teemoihin. Kolmen puolueen (Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue, Suomen Senioripuolue ja Köyhien Asialla) vaaliohjelmista en löytänyt mitään mainintaa yhdestäkään näistä viidestä ulkoisen turvallisuuden alaluokan teemasta.

Seuraavaksi poimin vaaliohjelmista kuhunkin viiteen kohtaan sopivan lainauksen havainnollistamaan miten teemat käytännössä vaaliohjelmissa näkyivät. Pyrin ottamaan jokaiselta 14 puolueelta vähintään yhden lainauksen. Puolueita oli siis vaaleissa ehdolla 17, mutta vain 14 puolueen vaaliohjelmista löysin vähintään yhden näistä viidestä ulkoisen turvallisuuden teemoista.

Nato-jäsenyys

Nato jäsenyys ei saanut näissä vaaleissa yhdeltäkään puolueelta varauksetonta tukea. Yksi ehkä lievimmistä kannanotoista Nato-jäsenyydelle löytyi Suomen Kristillisdemokraattien vaaliohjelmasta:

”Suomi seuraa Naton uudistumista, sen toimintakyvyn kehitystä ja kansainvälistä merkitystä. Emme näe tarvetta viedä maamme sotilasliittoutumien jäseneksi. Mikäli sotilaallisesta liittoutumattomuudesta ja itsenäisestä puolustuksesta halutaan tulevaisuudessa luopua, tulee siihen olla kansalaisten selkeän enemmistön tuki. Yhteistyötä Naton kanssa kehitetään edelleen

osallistumalla kumppanuussopimuksin rauhankumppanuustoimintaan ja EU -Nato -yhteistyöhön.”
(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Myöskään Suomen Kristillisdemokraatit eivät siis kannattaneet jäsenyyttä, mutta ilmaisivat asian huomattavasti miedommin kuin esimerkiksi vasemmistopuolueet. Suomen työväenpuolueen vaaliohjelmassa kielteinen Nato-kanta näkyi näin:

” Pienelle puolueettomalle maallemme sopii hyvin toimia rauhanturvatehtävissä YK:n ja Suomen lipun alla eikä sotivana osapuolena vaan sovittelijana. NATO:oon liittyminen olisi ristiriidassa puolueettomuusajattelumme kanssa ja turvatakuiden sijasta veisi meitä mukaan konflikteihin sotivana osapuolena. Seuraavan eduskunnan tulee torjua NATO-jäsenyys ja Suomen puolustuksen integroiminen osaksi NATO:a.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Myös Vapauspuolueen vaaliohjelmassa Nato-jäsenyyteen suhtauduttiin hyvin kielteisesti:

” Nato:

- Jyrkkä EI Natolle

- Kaikki suomalaiset sotilaat pois HETI kriisipesäkkeistä.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Muutos 2011 puolueen vaaliohjelmassa Nato-kysymystä oikeastaan vain sivuttiin:

”Tarkoitus ei ole äänestää jokaisesta mahdollisesta asiasta. Kansanäänestystä sovelletaan vain tietyn merkittävyysrajan ylittäviin lakeihin, sopimuksiin ja päätöksiin. Tällainen koko kansakuntaa koskeva merkittävä päätös on esimerkiksi NATO-kysymys tai parhaillaan uudistettavana oleva kansalaisuuslaki.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Sotilaallinen liittoutumattomuus

Nato-jäsenyyden rinnalla myös sotilaallinen liittoutumattomuus sinänsä tuntui näissä vaaleissa olevan tunteita herättävä aihe. Monissa ohjelmissa nämä kaksi asiaa kietoutuivatkin erottamattomasti toisiinsa. Otan ensimmäisenä tähän kohtaan pitkähkön lainauksen Perussuomalaisten vaaliohjelmasta. Ainakin omasta mielestäni teksti on tällä kohtaa suhteellisen tunnelatautunutta. Huomautettakoon vielä tässä yhteydessä, että Perussuomalaisten vaaliohjelma oli ylivoimaisesti pisin kaikista. Siinä oli 77 sivua, kun seuraavaksi pisin vaaliohjelma oli Suomen Keskustan 45 sivua.

”Suomen puolustuksen ja maanpuolustustahdon ydin on kautta vuosikymmenten ollut yleinen asevelvollisuus, joka on terveellä tavalla yhdistänyt eri yhteiskuntaluokkia ja pitänyt jatkuvasti yllä yhteistä tavoitetta - isänmaan puolustamista kaikissa tilanteissa. Asevelvollisuuden suorittaminen on yli kaikkien yhteiskunta- ja puoluerajojen ollut suuri yhteinen yhdistävä tekijä. Asevelvollisuuden suorittaminen on monelle nuorelle miehelle - nykyisin myös monelle naiselle - ollut kunnia-asia ja antanut korvaamatonta itsetuntoa. Näitä moraalisen ryhdin tekijöitä ei ole Perussuomalaisten mielestä syytä väheksyä. On myös muistettava se tosiasia, että uskottava puolustus ei ole vain tahdon asia. Puolustusvoimat tarvitsevat myös todellisia materiaalisia voimavaroja. Tosipaikan tullen tärkein voimavara ovat kuitenkin maanpuolustushenkiset ja osaavat sotilaat. Yleinen asevelvollisuus takaa, että se osaaminen, jota siviilissä hankitaan, pystytään hyödyntämään myös sodan aikana.

Suomen poliittinen ja tiedotuksellinen eliitti on aloittanut kuitenkin mielipidemuokkauksen kohti Nato-jäsenyyttä. Kehitystä kohti supistettua ja vieraiden valtojen varaan rakentuvaa puolustusratkaisua on tuettu myös vähentämällä puolustusvoimien määrärahoja siten, että tällä hetkellä koko maan kattava alueellinen puolustusratkaisumme on asiantuntijoiden mukaan vaarassa murentua. Tilalle on tullut vapaaehtoista maanpuolustustyötä kuten maakuntajoukkoja, jotka sinänsä ovat kannatettavia ja hyvä lisä puolustusratkaisuumme. Vapaaehtoisista maakuntajoukoista ei kuitenkaan ole korvaamaan koko maan kattavaa alueellista puolustusta. Tosiasia onkin, että maamme nykyjohto haikailee Natoon. Kansaa valmistellaan liittymiseen väittämällä, että yleinen asevelvollisuus olisi mahdollinen myös Nato-jäsenyyden vallitessa... Perussuomalaiset hyväksyvät puolustusvoimien määrärahojen maltillisen korottamisen, niin ettei puolustusvoimien tosiasiallinen toimintakyky pääse heikkenemään nykyisestä. Jos Suomen

valtaeliitti kuitenkin lopulta päättää hakea Nato-jäsenyyttä, on Perussuomalaisten mielestä asiasta järjestettävä kansanäänestys.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Vasemmistoliiton vaaliohjelmassa sotilaallista liittoutumattomuutta kommentoitiin hyvin vasemmistopuolueille tyypilliseen tapaan:

”Suomen sotilaallinen liittoutumattomuus on rauhaa ja vakautta edistävä turvallisuuspoliittinen ratkaisu. Suomen tulee olla rauhanturvaamisen suurvalta, panostaa YK:n operaatioihin ja vetäytyä Afganistanista. Armeijan määrärahoja ei pidä kasvattaa, vaan kohdentaa ne itsenäiseen maanpuolustukseen kalliin hyökkäysaseistuksen, kuten Hornetien rynnäkköaseistuksen sijaan. Suomen tulee lopettaa asevientit maithin, jotka rikkovat ihmisoikeuksia, käyvät sotaa tai ovat konfliktialueita. (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Yhtä lailla, kun vasemmistopuolueet vastustivat Nato-jäsenyyttä, samalla he luonnollisesti kannattivat sotilaallista liittoutumattomuutta. Myös puolueettomuuspolitiikkaa ajava Itsenäisyyspuolue kannatti sotilaallista liittoutumattomuutta. Tässä lainaus heiltä:

”Sotilaallinen liittoutuminen ja sodankäynti ulkomailla on tuhoisaa ja haitallista Suomelle. Emme tarvitse vihollisia emmekä terroristien houkuttelua kimppuumme. Suomen turva on Sveitsinmallisessa puolueettomuuspolitiikassa erossa Natosta ja EU:n sotilasliittokehityksestä. Suomalaisia sotilaita ei tarvita Afganistanissa.

Suomen armeija on pidettävä varusmiesarmeijana. Puolueeton, EU:sta irtautunut Suomi voi luoda hyvät suhteet kaikkiin maihin sekä toimia välittäjänä ja sovittelijana maailman kriiseissä.”
(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Kansainvälinen kriisinhallinta (esim. Afganistan)

Kansainvälinen kriisinhallinta tuntui näiden vaalien vaaliohjelmissa konkretisoituvan hyvin pitkälle kriisinhallintaoperaatioon Afganistanissa. Jälleen vasemmistopuolueilla oli yhtenäinen linja asiassa - ne vastustivat Suomen osallistumista kyseiseen operaatioon. Otan lyhyet lainaukset kolmen vasemmistopuolueen, Suomen kommunistisen puolueen, Kommunistisen työväenpuolueen ja Suomen Työväenpuolueen, vaaliohjelmista.

Lainaus Suomen kommunistisen puolueen vaaliohjelmasta:

”Rauhaa ja turvallisuutta ei rakenneta aseilla vaan yhteistyöllä. Suomalaisjoukot on vedettävä pois Afganistanin sodasta. Suomi on irrotettava Nato-kumppanuudesta. On palattava rauhanpolitiikan ja sotilaallisen liittoutumattomuuden tielle. Asemenoja on vähennettävä.

(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Lainaus Kommunistisen työväenpuolueen vaaliohjelmasta:

”Suomen tulee irtaantua sotilasliitto NATO:sta ja EU:n sotilaallisista organisaatioista. Suomen tulee irtaantua kriisinhallinnan nimisenä toimivasta EU-armeijasta.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Lainaus Suomen Työväenpuolueen vaaliohjelmasta:

”Suomen tulee vetää joukot Afganistanista viivyttämättä ja lopettaa sotiminen NATO-lipun alla. Kyse ei ole siellä enää edes rauhaan pakottamisesta, kysymys on osallistumisesta Afganistanin sisällissotaan. Sota rikkoo Geneven sopimusta, jonka mukaa puolustautuminen on luvallisesti, mutta hyökkäys ei. Afganistanissa oli annettu Geneven sopimusta tarkoitushakuisesti tulkiten lupa rajoitettuun iskuun, mutta se ei enää ole sitäkään vaan on muuttunut sodaksi.”

(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Kannatustakin kansainväliseen kriisinhallintaan löytyi. Näistä osoituksena toimivat lainaukset Vihreän Liiton ja Kansallisen Kokoomuksen positiivisesta suhtautumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan.

Lainaus Vihreän Liiton vaaliohjelmasta:

”Suomea pitää kehittää rauhanrakentamisen suurvaltana. On velvollisuutemme hyödyntää ja soveltaa osaamista, jota rauhanrakentamisessa on jo kertynyt. Operaatioihin osallistumiseen tarvitaan kuitenkin selkeämpiä kriteereitä. Kriisinhallinnan tehtävänä on ehkäistä kansanmurhia ja pyrkiä konfliktin kestävään ratkaisemiseen. Lähtökohtana on aina oltava kaikkien osapuolten kanssa neuvottelemisen.

Afganistanissa, kuten kaikilla muillakin kriisialueilla, Suomen on tuettava neuvotteluratkaisujen etsimistä, ja asetettava neuvottelujen käynnistyminen operaation jatkamisen tavoitteeksi. Afganistanin hallitusta on pystyttävä painostamaan sitoutumaan edes perustavimpiin ihmisoikeusperiaatteisiin.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Lainaus Kansallisen Kokoomuksen vaaliohjelmasta:

”Paremminvointivaltio ei ole saari erillään muusta maailmasta. Sellaiset asiat kuin vaikkapa Saksan taloustilanne, Kiinan energiavalinnat tai Afganistanin rauhoittuminen vaikuttavat myös suomalaisten hyvinvointiin. Olemme kaikki entistä tiiviimmin samassa veneessä. Maailmaan on myös syntynyt uusia valtakeskuksia, kun nopean talouskasvun maat ovat saaneet poliittista itsevarmuutta.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Asevienti

Asevienti nostettiin esille vain Vihreiden ja Vasemmistoliiton vaaliohjelmissa. Vasemmistoliiton ohjelmassa asiasta todetaan lyhyesti ja ytimekkäästi näin:

”Suomen tulee lopettaa asevientä maihin, jotka rikkovat ihmisoikeuksia, käyvät sotaa tai ovat konfliktialueita. (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa (YK, EU, Pohjoismaat)

Kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa oli nostettu voimakkaimmin esille oikeistopuolueiden vaaliohjelmissa. Muiden puolueiden vaaliohjelmissa kansainvälinen yhteistyö tuotiin esille paljon maltillisemmin tai hyvin lyhyenä mainintana. Yhteensä asia oli esillä jossakin muodossa 12 puolueen ohjelmassa. Otan seuraavaksi lyhyet lainaukset Kansallisen Kokoomuksen, Ruotsalaisen kansanpuolueen ja Suomen Keskustan vaaliohjelmissa.

Lainaus Kansallinen Kokoomuksen vaaliohjelmasta:

”Matka Paremmintovaltioon edellyttää, että Suomi ymmärtää maailman muutosta ja viilaa toimintatapojaan tarpeen mukaan. Yhtä tärkeää on nähdä, mikä ei ole muuttunut. 2010-luvun ulkopoliittika edellyttää sekä uudenlaista ketteryyttä että kansainvälisen politiikan pitkien linjojen ymmärrystä. Paremmintovaltiossa ulkopoliittika ei ole salatiedettä. Siitä voi puhua kuka tahansa.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Lainaus Ruotsalaisen kansanpuolueen vaaliohjelmasta:

”Haluamme...

** tehdä päätöksiä, jotka turvaavat uskottavan puolustuksen, joka perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja tiivistyvään kansainväliseen yhteistyöhön.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)*

Lainaus Suomen Keskustan vaaliohjelmasta:

”Sotilaalliseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa Suomi säilyttää päätösvallan omissa käsissään. Suomi toteuttaa omaan turvallisuuteensa ja ihmiskunnan haasteisiin soveltuvaa ulko- ja

turvallisuuspolitiikkaa, joka on linjassa kansainvälisten sitoumusten ja EU:n yhteisen politiikan kanssa. ” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Laajasti tulkiten voisin tähän ehkä ottaa vielä yhden mielenkiintoisen kriittisen lainauksen Piraattipuolueen vaaliohjelmasta:

” Suomen on EU-politiikassa vastustettava yksityisyyttä heikentävien tietojenvaihto- ja valvontasuunnitelmien ja -järjestelmien käyttöönottoa.

- Stockholm programmen ja INDECT:n kaltaiset EU-hankkeet ovat esimerkkejä pyrkimyksestä luoda EU:n laajuinen yksityisyyden romuttava valvontajärjestelmä. ” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Piraattipuolueen vaaliohjelma tosin keskittyi lähinnä teosten yksityisen kopioinnin laillistamiseen, epäkaupalliseen muokkaamiseen, uudelleenkäytön vapauttamiseen ja kaupallisen suoja-ajan lyhentämiseen. Edellä ollut lainaus viittaa siis myös näihin. Otin kuitenkin lainauksen tähän kansainvälisen yhteistyön kohtaan osoituksena siitä, ettei kansainväliselle yhteistyölle ole varauksetonta kannatusta kaikissa puolueissa. Toinen syy tämän lainauksen ottamiselle oli se, että tämän kappaleen alussa kirjoitin, että tarkoitukseni oli ottaa jokaisen 14 puolueen vaaliohjelmasta ainakin yksi lainaus tähän ulkoisen turvallisuuden kappaleeseen. Piraattipuolueelta en muuta sopivaa lainausta löytänyt. Tämä lainaus myös havainnollistaa myös hyvin konkreettisesti sitä, kuinka haastavaa rajanveto turvallisuusteemojen jaottelun osalta on. Kuten jo aiemmin kirjoitin, niin rajanvedon vaikeudesta johtuen joku toinen voisi tästä samasta aineistosta tehdä hieman erilaisen jaottelun kuin minä tässä tutkimuksessa nyt tein.

Seuraavassa taulukossa näkyy rasteilla merkittynä turvallisuusteemoittain ja puolueittain eriteltyinä se, mitkä ulkoisen turvallisuuden luokkaan lajittelemistani turvallisuuteen liittyvistä vaaliteemoista esiintyivät minkä puolueen vaaliohjelmissa. Ylivoimaista voittajaa näiden ulkoisen turvallisuuden teemojen joukosta ei löytynyt. Kansainvälinen kriisinhallinta ja kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa mainittiin molemmat 12 eri puolueen vaaliohjelmista. Nato-jäsenyyteen otettiin kantaa 11 puolueen ohjelmassa. Natoon suhteellisen läheisesti kytköksissä oleva teema sotilaallinen liittoutumattomuus mainittiin yhdeksän puolueen ohjelmassa. Asevienti jäi tässä taulukossa jumbosijalle löytyen vain kahden puolueen vaaliohjelmasta. Haluan tässä yhteydessä korostaa, että

se, ettei joku tema esiintynyt jonkun puolueen vaaliohjelmassa lainkaan, ei suinkaan tarkoita, ettei kyseisellä puolueella mahdollisesti olisi selkeä mielipide asiaan. Tutkintakohteenanihan tässä tutkimuksessa oli vain yhden vaalin, eduskuntavaalit 2011, puolueiden vaaliohjelmat. Vaaliohjelmien pituudetkin vaihtelivat yhdestä sivusta 77:ään sivuun, joten on selvää, etteivät kaikki puolueet ottaneet kantaa kaikkiin teemoihin. Toisaalta ohjelmissa näkyi suhteellisen hyvin se mitkä asiat olivat millekin puolueille tärkeitä ja painottamisen arvoisia.

Taulukko 1: Ulkoisen turvallisuuden teemojen esiintyminen eri puolueiden vaaliohjelmissa

	Suomen Keskusta	Kansallinen Kokoomus	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	Vasemmistoliitto	Vihreä liitto	Ruotsalainen kansanpuolue	Suomen Kristillisdemokraatit	Perussuomalaiset	Suomen Kommunistinen Puolue	Suomen Senioripuolue	Kommunistinen Työväenpuolue	Suomen Työväenpuolue	Itsenäisyyspuolue	Köyhien Asialla	Piraattipuolue	Muutos 2011	Vapauspuolue	YHTEENSÄ
Nato-jäsenyys	X			X	X		X	X	X		X	X	X			X	X	11
Sotilaallinen liittoutumattomuus	X			X	X		X	X	X		X	X	X					9
Kansainvälinen kriisinhallinta	X	X		X	X	X	X	X	X		X	X	X				X	12
Asevienti				X	X													2
Kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa	X	X		X	X	X	X	X			X	X	X		X	X		12

6.2.2 Sisäinen turvallisuus

Perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektoriin luokittelistani 10 temasta puolet sijoitin alaluokkaan ”ulkoisen turvallisuus” ja puolet alaluokkaan ”sisäinen turvallisuus”. Edellä

kappaleessa 6.2.1 käsittelin ulkoisen turvallisuuden alaluokkiin kuuluvia teemoja. Tässä kappaleessa ovat vuorossa sisäisen turvallisuuden teemat.

Viisi teemaa, jotka sijoitin sisäisen turvallisuuden alaluokkaan, ovat seuraavat:

- sisäinen turvallisuus -> turvallinen arki
- viranomaisresurssit (poliisi, vankilat, syyttäjälaitos, tuomioistuimet)
- maahanmuutto
- radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen
- harmaa talous

Kolmea puoluetta (Suomen Kommunistinen puolue, Köyhien Asialla ja Piraattipuolue) lukuun ottamatta kaikkien eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmista löytyi ainakin yksi sisäisen turvallisuuden alaluokkaan luokittelemistani teemoista.

Näistä viidestä teemasta eniten yhteiskunnallista keskustelua juuri ennen eduskuntavaaleja 2011 herätti maahanmuutto. Maahanmuuton nousu yhdeksi näiden vaalien eniten keskustelua herättäneeksi teemaksi, kertoo omaa tarinaansa suomalaisen yhteiskunnan muutoksesta. Vielä muutama vuosi sitten tilanne oli täysin toisin - maahanmuutto oli eräänlainen tabu, josta ei mielellään puhuttu ja poliitikot varoivat ottamasta asiaan kovinkaan voimakasta kantaa. Jussi Karmala kirjoitti vuonna 2008 Vihreä Lanka -internet-sivuille artikkelin otsikolla ”Suuret puolueet vaikenevat maahanmuutosta”. Artikkelissaan hän viittaa Åbo Akademin uskontotieteilijä ja maahanmuuttotutkija Tuomas Martikaiseen, jonka mukaan puolueet eivät tohdi tarttua maahanmuuttoasioihin, koska ne pelkäävät menettävänsä äänestäjiä. Toisena selityksenä Martikainen pitää sitä, etteivät puolueet yksinkertaisesti ymmärrä muuttovirran mittaluokkaa. Martikaisen mukaan artikkelin kirjoitusaikaan vain Ruotsalainen kansanpuolue, vihreät ja perussuomalaiset olivat ainoat puolueet, joilla oli selkeät visiot maahanmuutosta. (Karmala 2008)

Päätinkin ottaa tähän lyhyen lainauksen jokaisen puolueen vaaliohjelmasta, jossa on otettu kantaa maahanmuuttoon, koska halusin konkretisoida muutoksen yhteiskunnallisessa keskustelussamme - nyt saa ja pitää ottaa kantaa myös maahanmuuttoteemaan. Äänestävät haluavat tietää puolueiden suhtautumisen asiaan. Lainauksia tuli yhteensä 13 kpl. Neljän puolueen (Suomen kommunistinen puolue, Kommunistinen työväenpuolue, Köyhien Asialla ja Piraattipuolue) vaaliohjelmista ei löytynyt mitään mainintaa maahanmuuttoasioista. Vaaliohjelmissa maahanmuuttoa oli käsitelty

hyvin eri laajuudella. Seuraavissa lainauksissa olen rajannut kannanottoa osittain hyvinkin rajusti. Näiden lainausten tarkoitus ei ole esitellä puolueiden näkemyksiä maahanmuutosta koko laajuudessaan, vaan antaa kuvaa siitä, miten erilaisia mielipiteitä puolueilla asiasta samasta asiasta oli.

Suomen Keskustan vaaliohjelmassa maahanmuuton kohdalla pyrittiin kiinnittämään huomiota maahanmuuttajien syrjäytymiseen. Seuraavassa otan lainauksen Keskustan vaaliohjelmasta. Lainauksesta käy mielestäni hyvin ilmi, miten Keskustan mielestä maahanmuuttajien syrjäytymistä voisi esimerkiksi torjua ja maahanmuuttajien integroimista suomalaiseen yhteiskuntaan tukea.

”Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikassa on tärkeää ehkäistä maahanmuuttajaperheiden ja lasten syrjäytymistä suomalaisesta yhteiskunnasta. Lasten ja nuorten on saatava kotoa tukea koulunkäyntiinsä esikoulusta alkaen. Koulu on keskeisessä roolissa maahanmuuttajataustaisten nuorten kotoutumisessa. Jos nuori ei saa koulutusta, hän syrjäytyy helposti. Kotoutuminen tapahtuu myös harrastusten kautta. Kotoutumista tukisi, jos koulurakennukset avattaisiin iltaisin ja viikonloppuisin paikoiksi, joissa voidaan oppia ja harrastaa yhdessä.”

(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Kansallinen Kokoomus oli hyvin pitkälti samoilla linjoilla maahanmuuttokysymyksessä kuin Suomen Keskusta. Kokoomuksen vaaliohjelma oli nimeltään ”Matkaopas hyvinvointivaltiosta paremminvointivaltioon”. Myös maahanmuuttokysymys oli siten sovitettu paremminvointivaltio -teeman muottiin. Tässä lainaus Kokoomukselta:

”Pitkällä tähtäimellä Paremminvointivaltion rakentaminen edellyttää, että saamme työttömät takaisin työelämään ja lisäksi uusia työntekijöitä ja veronmaksajia myös ulkomailta. Jokainen on tervetullut Suomeen tekemään töitä suomalaisilla työehdoilla. Suomesta saa myös hakea suojelua. Humanitaarinen maahanmuutto tulee kuitenkin mitoittaa Suomen valmiuksiin kotouttaa tulijat huolella.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Suomen sosialidemokraattisen puolueen vaaliohjelmassa kiinnitettiin huomiota siihen, mitä maahanmuutto on. Ohjelmassa tuotiin esille nimenomaan se näkökanta, että keskusteltaessa maahanmuutosta on syytä varmistaa, että keskustelijat puhuvat samasta asiasta. Seuraava lainaus Suomen sosialidemokraattisen puolueen vaaliohjelmasta havainnollistaa asiaa:

”...Omistusasunnossa asuva kansainvälisen yrityksen työntekijä puhuu eri maahanmuutosta kuin työtön, joka hakee samoja vuokra-asuntoja maahanmuuttajien kanssa. Tuntemattoman kanssa on vaikea käydä keskustelua, jossa molemmat osapuolet tulisivat ymmärretyiksi. Maailmojen erot kasvavat muureiksi, eivätkä tämän piskuisen kielialueen ihmiset ymmärrä toistensa kieltä.”
(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Vasemmistopuolueet suhtautuivat maahanmuuttoon hieman kriittisemmin kuin oikeistopuolueet. Tässä lainaus Vasemmistoliiton vaaliohjelmasta:

”Suomen lainsäädäntö ja yhteiset pelisäännöt koskevat meitä kaikkia. Lähtökohtana ei voi olla maahanmuuttajien tai muiden vähemmistöjen sulauttaminen johonkin kuviteltuun muottiin, vaan kaikkien yhdenvertaiset velvollisuudet ja mahdollisuudet.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Sinällään mielenkiintoista oli huomata, että puolueet pitivät hyvin kiinni omasta linjastaan myös vaaliohjelmissa. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii ote Vihreän Liiton vaaliohjelmasta. Otteesta näkyy mielestäni selkeästi puolueen yleinen linja suvaitsevaisuuteen ja inhimillisyyteen. Nyt nämä termit on vain kiedottu maahanmuuttokysymyksen ympärille.

”Vihreiden maahanmuuttopolitiikka perustuu inhimillisyyteen. Suomeen saa tulla etsimään työtä, turvaa ja parempaa elämää. Vihreille monikulttuurisuus ei ole ideologia vaan tapahtunut tosiasia. Suomessa asuu ihmisiä, jotka ovat lähtöisin erilaisista etnisistä, kulttuurisista ja uskonnollisista taustoista. Meille kaikille kuuluu vapaus olla omanlaisiamme, ajatella itse ja hakeutua haluamiimme alakulttuureihin ilman negatiivista leimaamista. Maan tavat ovat monet ja

moninaisuus on voimavara. Vähemmistöillä on oikeus säilyttää oma kielensä ja kulttuurinsa siinä missä enemmistölläkin. ” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Yksi näiden vaalien avoimimmista suhtautumisista maahanmuuttoon oli Ruotsalaisella kansanpuolueella. Kuten Suomen Keskustan, myös Ruotsalaisen kansanpuolueen vaaliohjelmassa puhuttiin maahanmuuttajien kotouttamisen merkityksestä. Tämän lisäksi Ruotsalainen kansanpuolue listasi joitakin konkreettisia, maahanmuuttoa edistäviä mielipiteitä. He mm. kannattivat pakolaisten määrän lisäämistä. Seuraavassa lainauksessa on hieman Ruotsalaisen kansanpuolueen ajatuksia:

”Haluamme:

...

- syventää yhteistyötä maahanmuuttokysymyksissä ja vaikuttaa siihen, että yhden Pohjoismaan myöntämä oleskelulupa hyväksytään kaikissa Pohjoismaissa
- vaikuttaa siihen, että seuraava hallitus jatkaa nykyhallituksen aloittamaa maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttamisen kehittämistyötä
- että vastaanottamamme pakolaismäärä olisi suhteessa niihin mahdollisuuksiin, joita meillä on kantaa vastuumme maailmanlaajuisesta pakolaisongelmasta. Suomi pystyy ottamaan vastaan enemmän pakolaisia. ” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Suomen Keskustan, Kansallisen Kokoomuksen, Vihreän Liiton ja Ruotsalaisen kansanpuolueen tavoin myös Suomen Kristillisdemokraatit suhtautuivat maahanmuuttoon positiivisesti. Kristillisdemokraattien linja oli tulkintani mukaan ehkä lähinnä Vihreän Liiton linjaa: suvaitsevaisuus ja inhimillisuus ovat suuria arvoja ja muukalaisvihamielisyys ja rasismi tuomitaan hyvin jyrkästi.

”Kristillisdemokraatit eivät hyväksy muukalaisvihamielisyyttä, syrjintää eikä rasismia missään muodossa... Kotoutumisen myötä maahanmuuttaja haluaa lopulta kokea asuvansa Suomessa kuin

kotimaassa, ei ulkomailla. Kotoutumista edistää, kun häntä kohdellaan ensisijaisesti ihmisenä, jolla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin kantasuomalaisilla. On tärkeää saada maahamme pysyvästi jäävät kotoutumaan ja osaksi yhteiskuntaamme mahdollisimman pian ja hyvin. Se edellyttää oikeita toimia päättäjiltä ja viranomaisilta, mutta myös kantasuomalaisten kotoutumista monikulttuuristuvaan Suomeen.

Tulevina vuosina tarvitsemme maahanmuuttajia työvoimana, kun väestömme vanhenee ja työelämään tulevien määrä supistuu. Harkitusti toimien emme luo ongelmia, vaan ratkomme niitä. Maahanmuuttajat tuovat mukanaan monipuolista inhimillistä, sosiaalista ja kulttuurista pääomaa kielitaito mukaan lukien. Näitä tietoja ja taitoja on hyödynnettävä määrätietoisesti yhteiseksi hyväksi.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Vuoden 2011 eduskuntavaalien yksi suuri voittaja oli Perussuomalaiset. Vaalien alla ja myös vaalien jälkeen heidän maahanmuuttopolitiikkansa puhutti suhteellisen paljon. Heidän pitkässä 77 -sivuisessa vaaliohjelmassaan maahanmuuttoa käsiteltiin neljän tiiviin sivun verran. Mielestäni he onnistuivat suhteellisen hyvin perustelemaan omat näkemyksensä maahanmuutosta vaaliohjelmassaan. Otan seuraavaksi lyhyen lainauksen, joka mielestäni tiivistää parhaiten tuon neljän sivun sanoman:

”Perussuomalaisten maahanmuuttopolitiikan perustana on se, että suomalaisten on voitava aina itse päättää, millä ehdoilla ulkomaalainen voi tulla maahamme ja oleskella maassamme. Emme hyväksy yksinkertaistavaa vastakkainasettelua ”tiukan” ja ”löysän” maahanmuuttopolitiikan välillä. Poliitiikan on oltava tiukkaa sellaisen maahanmuuton osalta, jonka vaikutukset suomalaiselle yhteiskunnalle ovat kielteiset.

Sen sijaan katsomme, että Suomen on oltava avoin sellaiselle maahanmuutolle, jonka vaikutukset ovat neutraalit tai myönteiset. Tämä merkitsee sitä, että maahanmuuttaja, joka sopeutuu ja pystyy elättämään itse itsensä, on tervetullut. Tavalliset maahanmuuttajat arvostavat samoja asioita kuin tavalliset suomalaisetkin: kohtuullisia veroja, hyvää koulutusjärjestelmää, yhteiskuntarauhaa ja turvallisuutta. Huono maahanmuutto nakertaa pohjaa näiltä vetovoimatekijöiltä.”

(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Perussuomalaisten ajatukset saivat tukea, ainakin, jos katsotaan puolueen vaalitulosta. Yksi Perussuomalaisten riveistä vaaleissa läpi mennyt uusi kansanedustaja on entinen Helsingin poliisilaitoksen komisario Tom Packalén. Packalén herätti suhteellisen suurta huomiota ns. romanilausunnolla marraskuussa 2010 ollessaan eduskuntavaaliehdokkaana ja työskennellessään vielä poliisilaitoksella. Romanilausunto tarkoitti sitä, että Packalén antoi poliisina erään rikoksen rikoksesta epäiltyjen tuntomerkeiksi myös heidän etnisen taustan. Packalénin mukaan etninen tausta, tässä tapauksessa romani, oli yksinkertaisesti hyvä tuntomerkki. Tapauksen saaman julkisuuden johdosta myös Helsingin poliisilaitoksen päällikkö, Poliisikomentaja Jukka Riikonen, joutui tapahtuman johdosta ottamaan kantaa asiassa mediassa. Riikonen ei sinällään ottanut kantaa siihen, saako romani tuntomerkkiä käyttää, vaan enemmänkin siihen, miten eduskuntaan pyrkivän poliisin on käyttädyttävä. Helsingin Sanomissa 16.11.2010 Riikonen kommentoi asiaa mm. näin: ”Vellit ja puurot eivät saa mennä sekaisin. Ehdoton lähtökohta on se, että virkaa hoidettaessa ei tehdä politiikkaa. Poliisin toiminnan pitää olla korostetun puolueetonta. (Helsingin Sanomat 16.11.2010, A12)”

Sinällään tuossa Packalénin tapauksessa huomio itse tapahtumasta eli siitä, minkälaiset tuntomerkit rikoksesta epäilystä saa julkisuuteen antaa, jäi loppupelissä sen varjoon, mitä eduskuntavaaleissa ehdolla oleva, virkaa tekevä poliisi voi puhua. Tämä tapaus kuitenkin mielestäni kuvastaa hyvin sitä, miten herkästi yhteiskunta ja media tuntuivat vaalien alla reagoivan mihin tahansa maahanmuuttoon tai ulkomaalaisiin liittyviin kommentteihin, jos niistä löytyi pientäkään tunteita herättävää sanomaa.

En ole täysin varma, onko tuo tilanne täysin rauhoittunut vaalien jälkeenkään. Tätä epävarmuutta lisää omalta osaltaan silmiini osunut Packalénin lausunto syksyllä 2011 ilmestyneessä Poliisi ja Oikeus -lehdessä. Lehdessä on Packalénista artikkeli otsikolla ”Tom Packalén haluaa puheiden ja todellisuuden kohtaavan”. Artikkelissa kerrotaan Packalénin vaaliteemojen olleen maahanmuutto, harmaa talous ja katuturvallisuus. Nyt vaalien jälkeen Packalén toteaa lehden artikkelissa näin: ”Näitä asioita olen nyt ajanut täällä eduskunnassa. Tosin maahanmuuttoteemaan on vaikea koskea kepilläkään, se puheenaihe on nyt niin leimaava. Toivoisin, että järkevät ihmiset yli puoluerajojen pääsisivät keskustelemaan asiasta järkevästi keskenään. Nyt ehkä viisi prosenttia molemmista ääripäistä hallitsee keskustelua.” (Poliisi ja Oikeus 7/2011, 20) Toki on muistettava, että kyseessä oli vain yhden ihmisen mielipide, joskin ihmisen, joka istuu eduskunnassa.

Senioripuolueen vaaliohjelman pituus oli vain yksi sivu tai paremminkin 12-kohtainen luettelo asioista, jotka tulisi tehdä. Yksi listan kohdista voisi laajasti tulkiten sopia tähän maahanmuuttoteeman kohtaan.

”Ulkomaalaispolitiikka on uudistettava.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Suomen työväenpuolueen vaaliohjelmassa maahanmuutto oli keskeisesti sidottu työvoimapolitiikkaan ja työllisyyteen liittyviin kysymyksiin.

”Maahanmuutto. Keskeinen kysymys ulkomaisen työvoiman käytössä Suomessa on, että noudatetaan täällä sovittuja työehtoja ja maksetaan asianmukaisesti verot. Ulkomaalaisten ja heidän perheidensä ja lastensa epäinhimillisestä kohtelusta tulee päästä eroon ja sen sijaan tulee korjata tehtyjä poliittikkavirheitä ja poistaa suomalaisten työntekijöiden huono kohdeltu työelämästä ja yhteiskunnasta laajemminkin. Kun maahanmuuttajille maksetaan suomalaisten työehtojen mukaisesti palkka, ja verot maksetaan asianmukaisesti, niin silloin ei ole mitään erityistä etua yrityksille siirtää suomalaisia työntekijöitään työttömiksi ja korvata heitä muilla. Maahanmuuttaneiden kotouttamisessa on keskeistä, että Suomeen jo muuttaneiden tarjotaan korkean työttömyyden sijaan työtä työehtosopimusten mukaisilla työehdoilla, ja avustetaan häntä suomen kielen opiskelussa. Ratkaisu työkäisen väestön vähenemiseen Suomessa on siinä, että työttömille saadaan työtä.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Suomen työväenpuolueen ohella myös Itsenäisyyspuolue otti kantaa työllisyyskysymyksiin maahanmuuton osalta. Mielestäni mielenkiintoisin, ja muiden puolueidenvaaliohjelmista erottuvim, kommentti heidän vaaliohjelmassaan liittyen maahanmuuttokysymyksiin, oli se, että he linjasivat moraalittomaksi Suomen yritykset saada korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia esim. Baltian maista. Seuraavassa on asiaan liittyvä lainaus Itsenäisyyspuolueen vaaliohjelmasta:

”Maahanmuuttoon liittyviä ongelmia ei pidä vähätellä eikä liioitella. Tuleviin ongelmiin pitää varautua jo nyt. Täysin vapaa maahanmuutto sekä siihen liittyvä palkkojen ja työehtojen polkeminen hyödyttävät vain harvoja. Työperäiseen maahanmuuttoon on sovellettava kiintiöitä, kuten esim. USA:ssa. EU-jäsenyyden ulkopuolella tämä on mahdollista.

Jokaisella valtiolla itsellään tulee olla ensisijainen vastuu omista kansalaisistaan. Tämä koskee niin muuttoliikkeen lähtömaita kuin Suomeakin. On myös moraalitonta houkutella Suomeen ihmisiä esimerkiksi Baltiasta tai kaukomailta, sillä laaja maastamuutto tuhoaa siellä yhteiskunnan tulevaisuutta, jos nuoret ja koulutetut muuttavat pois.

...

Maahanmuuttajien sopeutumisen helpottamiseksi ja syrjäytymisen estämiseksi heille on järjestettävä riittävästi suomen kielen ja suomalaisen tapa- ja muun kulttuurin opetusta sekä järjestettävä työtä tai opiskelua kaikille, jotka siihen kykenevät.” (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Yksi maahanmuuttoon kriittisimmin suhtautuvista puolueista vuoden 2011 eduskuntavaaleissa oli Muutos 2011. He linjasivat suoraan, että EU:n yhteistä maahanmuuttopolitiikkaa on vastustettava, samoin monikulttuurisen sensuuriyhteiskunnan syntyä. He myös ottivat kantaa uuden ulkomaalaislain tarpeeseen ja asettivat sen keskeiseksi tavoitteeksi Suomen kansalaisten edun. Pidän tätä jokseenkin mielenkiintoisena asetelmana, joskin voin löytää selittävänä tekijä taustalta pyrkimyksen edistää isänmaallisuutta ja nimenomaan Suomen kansalaisten etua. Otan seuraavaksi aika pitkän lainauksen Muutos 2011 -puolueen vaaliohjelmasta, koska pidän heidän käsityksiään aika voimakkaina.

”Yleisenä maahanmuuttopoliittisena ohjeena on kansainvälisten sopimusten täyttyminen, mutta vain minimitasolla. EU:ssa kaavailtua yhteistä maahanmuuttopolitiikkaa tulee määrätietoisesti vastustaa. Suomen on saatava päättää omista maahanmuuttoon liittyvistä asioistaan itsenäisesti. Maahanmuuton lisäämistä perustellaan usein sillä, että Suomessa on muita maita vähemmän ulkomaalaisia. Perusteeksi tarjotaan myös sitä, että Suomeen kohdistuva turvapaikanhakijoiden tulva on muita Pohjois- ja EU-maita vähäisempää. Kumpikaan näistä seikoista ei ole kestävä

peruste maahanmuuton lisäämiselle. Maahanmuuttajien määrän kasvattaminen ei saa olla itsetarkoitus.

...

Vastustamme monikulttuurisen sensuuriyhteiskunnan syntymistä, jossa median ja kansalaisten halutaan vaikenevan ongelmista. Esimerkiksi ulkomaan kansalaisten Suomen lakien vastaiseen toimintaan ei ole syytä suhtautua monikulttuurisena rikkautena, vaan siihen on puututtava lain suomin keinoin nopeasti ja tehokkaasti. Yhteiskunnallisten tabujen syntyminen ei johda ongelmien ratkaisuihin vaan päinvastoin lisää niitä. Yhteiskunnallisista tosiasioista puhumista ei saa kriminalisoida. Ongelmista vaikeneminen luo epäluulon ilmapiiriä, joka on haitallista erityisesti lainkuuliaisille maahanmuuttajille.

...

Eduskunnan tulee säätää uusi ulkomaalaislaki, jonka keskeisenä ajatuksena on Suomen valtion ja Suomen kansalaisten etu. Lain valmisteluvaiheessa eri kansalaisjärjestöjä ja muita tahoja tulee kuulla tasapuolisesti. Muitakin kuin niitä, jotka hyötyvät maahanmuutosta taloudellisesti, poliittisesti tai ideologisesti. Ennen lain hyväksymistä asiasta tulee järjestää eduskuntaa sitova kansanäänestys, jossa äänestetään uuden lain hyväksymisestä tai hylkäämisestä. ”

(www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Vapauspuolueen vaaliohjelmassa maahanmuuttoon suhtauduttiin myös suhteellisen kriittisesti. Heiltä löytyi ranskalaisilla viivoilla laadittu lista toimenpiteistä, joita heidän mielestään pitäisi tehdä maahanmuuttoasioissa. Ottaen huomioon, että Vapauspuolueen vaaliohjelma oli vain kolme sivua, oheista listaa voi heille pitkänä.

”Maahanmuuttopolitiikka:

- Kansanäänestys maahanmuuttokysymyksestä.*
- Rikollisten karkoituksista automaattisia ilman, että palautusmaa tai perhesuhteet suomessa vaikuttavat (Sveitsin malli).*

- *Kansalaisuuden peruuttaminen vakavia rikoksia tehneiltä maahanmuuttajilta.*
 - *Turvapaikkaprosessin aikana tehty rikos johtaa automaattiseen karkotukseen.*
 - *Integroitumishaluttomat voidaan palauttaa kotimaahan.*
 - *Lakia korjattava niin, että myös väärillä papereilla hankitut sosiaalietuudet rangaistavia sekä väärillä papereilla maahan tullut aina karkotettava. Automaattinen palautus, jos henkilöllisyys epäselvä.*
 - *Lähtökohtaisesti kansalaisuutta ei tule myöntää maahanmuuttajille.*
 - *Suomen rajoille tiukka valvonta, jotta rikollisten tulo maahan vaikeutuisi.”*
- (www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/)

Mirja Myllykangas tarkasteli Pro gradussaan ”Tavoitteena onnistunut maahanmuuttopolitiikka - Maahanmuuttopolitiikan merkitykset eduskunnan täysistuntokeskusteluissa vuosina 2003 - 2006” eduskunnan maahanmuuttopoliittista keskustelua. Tutkimuksen empiirisenä aineistona olivat eduskunnan täysistunnoissa vuosina 2003 - 2006 pidetyt maahanmuuttoaiheiset puheenvuorot. Myllykankaan tutkimuksen mukaan eduskunnan maahanmuuttopoliittista keskustelua tutkimuksen kohde-aikaan määrittivät kansallisen edun, kontrollin ja hallinnan, humanitaarisuuden ja vallitsevan politiikan kritiikin diskurssit. Diskurssista riippuen maahanmuuttajat luokitettiin keskusteluissa työntekijöiksi, opiskelijoiksi, laittomiksi siirtolaisiksi ja turvapaikanhakijoiksi. Maahanmuuttopolitiikka puolestaan liitettiin erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja asioihin esim. väestörakenteen muutos, kansantaloudellinen kehitys, humanitaarinen maahanmuutto, Euroopan yhdentymisen ja laitton maahanmuutto. Arvoina maahanmuuttopoliittisessa keskustelussa olivat Myllykankaan mukaan talous, turvallisuus ja ihmisoikeudet. (Myllykangas 2009, tiivistelmä)

Myllykankaan tutkimuksessa aineistossa osa diskursseista paikantui osaksi tiettyjen puolueiden tapaa ilmaista maahanmuuttopolitiikkaa. Myllykankaan mukaan tämä kertoi maahanmuuttopolitiikan ja puolueiden lähentyvästä suhteesta. Myllykangas veti tutkimustulostensa perusteella johtopäätöksen, että erityisesti Kokoomus, vasemmisto ja vihreät erottuvat maahanmuuttopoliittisessa keskustelussa omilla, toisistaan poikkeavilla maahanmuuttopoliittisilla näkemyksillään. Myllykangas kärjisti asian vielä sanomalla, että Kokoomus painottaa maahanmuuttopolitiikassa kansallista etua, kun taas vasemmisto näkee maahanmuuton kontrollin tärkeäksi. Vihreät sen sijaan profiloituvat Myllykankaan tutkimuksessa nykyisen politiikan kritikoiksi., jotka arvostelivat rajoitettavaa maahanmuuttopolitiikkaa. (Myllynkangas 2009, 91)

Myllykankaan tutkimuksen tulokset kertovat maahanmuuttopolitiikan muuttumisesta osaksi puoluepolitiikkaa. Puolueiden väliset erot ilmenevät myös maahanmuuttopolitiikassa. Myllykankaan tutkimuksessa kuitenkin Kokoomus, vasemmisto ja vihreät erottuivat maahanmuuttopoliittisilla kannoillaan. Eduskuntavaaleissa tilanne oli ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmien perusteella tekemäni tulkintani mukaan hieman toinen. Kokoomus on saanut rinnalleen Keskustan ja Ruotsalaisen kansanpuolueen. Vihreät ja Suomen Kristillisdemokraatit suhtautuivat maahanmuuttoon keskenään hyvin pitkälti samalla tavalla: suvaitsevaisuus ja inhimillisuus ovat suuria arvoja ja muukalaisvihamielisyys ja rasismi tuomitaan hyvin jyrkästi. Vasemmistopuolueiden ajatukset eivät puoleista toiseen juurikaan vaihdelleet eli vasemmisto oli omassa rintamassaan. Oman tulkintani mukaan näiden vaalien ylivoimainen väriläiskä monessakin mielessä, mutta tässä yhteydessä juuri maahanmuuttopolitiikassaan, oli Perussuomalaiset. Perussuomalaiset ottivat rohkeasti ja avoimeksi kantaa maahanmuuttoasioihin. Tämä linja näytti purevan kansaan, sillä Perussuomalaiset saavuttivat historiallisen äänimäärän.

Arto Tanner ja Laura Koivisto-Khazaal tekivät vuonna 2009 poliisiammattikorkeakoulun ja raja- ja merivartiokoulun julkaisusarjassa julkaistun tutkimuksen maahanmuutto- ja ulkomaalaisviranomaisista mediassa. Tutkimuksessaan Tanner ja Koivisto-Khazaal lähestyivät aihetta mm. hakemalla vastauksia siihen, miten maahanmuutto- ja ulkomaalaisviranomaiset näkyivät mediassa ja miten media koki viranomaisten toimivan. Eräänlaisena alkusysäyksenä toimivat syksyn 2008 kunnallisvaalit, jotka nostivat maahanmuuttopolitiikan laajaan julkiseen keskusteluun. (Tanner & Koivisto-Khazaal 2009, 13) Tässä kappaleessa viittasin aiemmin Karmalan artikkeliin, jossa Karmala kirjoitti Åbo Akademin uskontotieteilijä ja maahanmuuttotutkija Tuomas Martikaisen kommentoineen, etteivät puolueet tohdi tarttua maahanmuuttoasioihin, koska ne pelkäävät menettävänsä äänestäjiä. Vuoden 2008 kunnallisvaalien vaalipäivä oli 26.10.2008. Karmalan artikkeli julkaistiin 2.12.2008. Mielestäni tuo aika oli alkua muutokselle. Kuten jo aiemmin totesin, niin edetessä vuoden 2011 eduskuntavaaleihin, oli ilmapiiri muuttunut vapaammaksi ja entisestä tabu-aiheesta, maahanmuutosta, oli tullut yksi vaalien suosituimmista ja eniten keskustelua herättäneistä teemoista.

Tannerin ja Koivisto-Khazaalin tutkimus perustuu pääosin vuosilta 2005 - 2007 kerättyyn media-aineistoon. Yksi mielenkiintoinen johtopäätös heidän tutkimuksessaan oli se, että maahanmuuttoviranomaiset kuvataan työtehtäviensä kautta valikoidusti: Poliisi ja rajavartiolaitos nähdään suojelejoina ja sankareina, kun taas ulkomaalaisvirasto (nykyisin maahanmuuttovirasto) nähdään aiheesta riippuen joko suojelejana tai uhkana, jopa epäinhimillisenä karkottajana. Puutteena

Tanner ja Koivisto-Khazaal näkevät lain ja politiikan puuttumisen maahanmuuttoviranomaisten mediakuvista. Kokonaisvaltaisena ongelmana maahanmuuttoasioiden käsittelyssä tutkijat näkevät pinnallisen lähestymistavan. Pinnallinen lähestymistapa vaikuttaa viranomaisten mediakuviin yhtä lailla myönteisesti (viranomainen on suojelija ja sankari) kuin kielteisestikin (viranomainen on epäinhimillinen ja uhka). Tutkijat epäilevät, etteivät myönteisen mediakuvan omaavat viranomaiset (poliisi, rajavartiolaitos, sisäasiainministeriö) välttämättä kaipaa muutosta viestintätapaan. Tutkijoiden mielestä kuitenkin yhteisen edun nimissä muutos olisi tarpeellinen, koska jos ja kun politiikkaa ja lakia ei kytketä uutisissa yksittäisiin tapahtumiin, näyttää viranomaisten toiminta valtakunnan politiikasta irralliselta ja mielivaltaiselta. Tutkijoiden mielestä ajan myötä keskustelun kokonaisvaltaistuminen edesauttaisi maahanmuuton laajempaa ymmärtämistä ja sekä kantasuomalaisten että maahanmuuttajien sopeutumista uudelleenlaiseen, aiempaa heterogeenisempään Suomeen. (Tanner & Koivisto-Khazaal 2009, 192)

Tutkimuksessaan Tanner ja Koivisto-Khazaal selvittivät myös miten toimittajat ja viranomaiset näkivät maahanmuuttokeskustelun. Johtopäätöksenä oli se, että kokonaisuus näyttää suhteellisen valoisalta. Sellaisia klikkejä, jotka tukkisivat avoimen maahanmuuttokeskustelun, ei tutkimuksessa tehtyyn kyselyyn vastanneiden mielestä juuri ollut. Tutkijat tosin huomattavat, että nykypäivän blogit ja Facebook -tyyppiset rakenteet saattavat pyrkiä pois sulkemaan, ja toisaalta taas lisäämään, samalla tavalla ajattelevien klikkien vakuuttelurenkaita. (Tanner & Koivisto-Khazaal 2009, 194)

Kun peilaan Tannerin ja Koivisto-Khazaalin tutkimusta maahanmuutto- ja ulkomaalaisviranomaisten näkymisestä mediassa tämän oman tutkimukseni valintaani poimia sisäisen turvallisuuden teemoista juuri maahanmuuton tarkemman tarkastelun kohteeksi, olen valintaani tyytyväinen. Se tosin on, että peräti 13 puolueen eduskuntavaaliohjelmassa otettiin kantaa maahanmuuttoon, kertoo mielestäni selkeää kieltä siitä, että avoimempaan suuntaan ollaan matkalla. Tanner ja Koivisto-Khazaal kaipasivat tutkimuksessaan politiikan ja lain yhdistämistä viranomaisuutisointiin maahanmuuttoasioissa. Tämän tutkimukseni aineiston eli eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmien perusteella, voisin todeta, että asia on edennyt. Maahanmuuttoasiat olivat hyvin avoimesti esillä eri puolueiden vaaliohjelmissa. Maahanmuuttokeskustelu vaalien alla ei myöskään rajoittunut pelkkään pakolaispolitiikkaan, kuten Tannerin ja Koivisto Khazaal kuvasivat tunnelmia 1990-luvulta (Tanner & Koivisto-Khazaal 2009, 13.) Toki keskusteluissa puhuttiin myös pakolaispolitiikasta, mutta maahanmuutto nähtiin nyt myös globaalina ilmiönä ja mm. maahanmuuton lajeja eroteltiin maahanmuuttoon johtaneiden syiden

perusteella: työperäisyys, opiskelu, perheside, turvapaikka jne. Tässäkin suhteessa ollaan tulkintani mukaan siis menossa kohti avoimuutta.

Edellisen kappaleen, 6.2.1 Ulkoinen turvallisuus, lopuksi esitin taulukkomuodossa mitkä ulkoisen turvallisuuden luokkaan lajittelemistani turvallisuuteen liittyvistä vaaliteemoista esiintyivät minkä puolueen vaaliohjelmissa. Seuraavassa taulukossa esitän vastaavalla tavalla rasteilla merkittyinä turvallisuusteemoittain ja puolueittain eriteltyinä, mitkä sisäisen turvallisuuden luokkaan lajittelemistani turvallisuuteen liittyvistä vaaliteemoista esiintyivät minkä puolueen vaaliohjelmissa. Teemoista tässä suhteessa suosituin oli maahanmuutto, joka esiintyi yhteensä 13 puolueen vaaliohjelmissa. Teemat turvallinen arki ja harmaa talous mainittiin molemmat 10 puolueen vaaliohjelmissa. Sekä viranomaisresurssit että radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen löytyivät vain kahden puolueen ohjelmasta. Kuten jo edellisessä kappaleessa kirjoitin, niin se, ettei joku teema esiintynyt jonkun puolueen vaaliohjelmissa lainkaan, ei suinkaan tarkoita, ettei kyseisellä puolueella mahdollisesti olisi selkeä mielipide asiaan. Korostan edelleen, että tutkintakohteenani tässä tutkimuksessa oli vain yhden vaalin, eduskuntavaalit 2011, puolueiden vaaliohjelmat. Lisäksi vaaliohjelmien laajuuksissa oli merkittäviä eroja: lyhin ohjelma oli vain sivun pituinen, kun taas pisin ohjelma sisälsi 77 sivua. Toisaalta kuten jo aiemmin totesin, niin ohjelmissa näkyi suhteellisen hyvin se mitkä asiat olivat millekin puolueille merkityksellisiä.

Taulukko 2: Sisäisen turvallisuuden teemojen esiintyminen eri puolueiden vaaliohjelmissa

	Suomen Keskusta	Kansallinen Kokoomus	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	Vasemmistoliitto	Vihreä liitto	Ruotsalainen kansanpuolue	Suomen Kristillisdemokraatit	Perussuomalaiset	Suomen Kommunistinen Puolue	Suomen Senioripuolue	Kommunistinen Työväenpuolue	Suomen Työväenpuolue	Itsenäisyyspuolue	Köyhien Asialla	Piraattipuolue	Muutos 2011	Vapauspuolue	YHTEENSÄ
Turvallinen arki	X	X					X	X		X	X	X	X			X	X	10
Viranomaisresurssit							X	X										2
Maahanmuutto	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X			X	X	13
Radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen							X	X										2
Harmaa talous	X	X	X	X	X	X	X	X				X					X	10

6.3 Turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat mediassa ennen vaaleja

Suoritin aikavälillä 1.3 - 17.4.2011 suppean vaaleihin liittyvän mediaseurannan. Lähteeksi otin Helsingin Sanomat. Helsingin Sanomat ilmestyy joka päivä, joten sain tutkimukseeni 48 lehteä. Tarkoitukseni oli poimia kyseisen aikavälin Helsingin Sanomista kaikki ne artikkelit, joissa viitattiin eduskuntavaalikampanjoissa esille nousseisiin turvallisuutta perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen valossa ilmentäviin vaaliteemoihin.

Yllätykseni jouduin toteamaan, että seurantani tuotti vain 10 artikkelia. Näistä 9 käsitteli maahanmuuttoa eri näkökulmista ja yksi törkeiden rikosten valmistelun rangaistavaksi tekemistä. Rajaukseni oli ehkä hieman liian tiukka. Toisaalta tulos kertoo hyvin myös siitä, että juuri

maahanmuutto nousi näiden vaalien perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen turvallisuusteemoista ylivoimaiseksi ykköseksi.

6.4 Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020

Hallitusohjelman laatimisen tueksi valtioneuvoston kanslia keräsi jo hyvissä ajoin ministeriön virkamiehiltä näkemyksiä asioista, jotka tulisi ottaa huomioon tulevassa hallitusohjelmassa. Vuosien 2011 - 2014 hallituskauden ohjelmaa varten valtioneuvoston kanslia antoi 14.1.2010 ministeriöille ohjeet tulevaisuuskatsauksen valmistelusta. Tavoitteena oli koota tietopaketti pohjaksi yhteiskunnalliselle keskustelulle ja tueksi kevään 2011 hallitusneuvotteluille. (Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, johdanto) Luon tässä kappaleessa lyhyen katsauksen siihen, miten sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa 2020 ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” esiin nostetut turvallisuuteen liittyvät pitkän aikavälin haasteet ja ehdotukset haasteisiin vastaamisesta siirtyivät uuteen hallitusohjelmaan.

Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksen 2020 nimestä ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020” voisi vetää pikaisen johtopäätöksen, että ohjelmassa puututaan vain sisäisen turvallisuuden asioihin. Tämä on kuitenkin väärä tulkinta, sillä tulevaisuuskatsauksessa todetaan valtioiden sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden liittyvän entistä tiukemmin toisiinsa. Katsauksen mukaan Euroopan Unionin jäsenvaltioiden sisäistä turvallisuutta ei voida pitää irrallaan unionin ulkoisesta turvallisuudesta. Kriisialueiden ongelmat vaikuttavat niin Suomeen, kuin muihin EU:n jäsenvaltioihin. (Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 50)

Luokittelin edellä perinteisen, kapean turvallisuussektorin alle jakamani turvallisuusteemat kahteen luokkaan - ulkoiseen ja sisäiseen turvallisuuteen. SM:n tulevaisuuskatsauksesta löytyy näistä ulkoisen turvallisuuden luokkaan jakamistani viidestä teemasta kaksi: kansainvälinen kriisinhallinta ja kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa. (Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 16)

Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa 2020 on kirjattu tavoite kehittää suomalaisesta siviilikriisinhallinnasta turvallisuuden vientituote. Tätä tavoitetta on perusteltu mm. siten, että

Suomi on tällä hetkellä EU:n johtava valtio siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden lähettäjänä, mitattiinpa tätä määrän tai laadun suhteen. Suomen kriisinhallintakeskusta pidetään maailmalla siviilikriisinhallinnan osaamisen ja koulutuksen huippuyksikkönä. Käytännön tasolla tulevaisuuskatsauksessa esitetään, että siviilikriisinhallinnan toimintaedellytykset turvataan osoittamalla siviilikriisinhallinnan kansallisten valmiuksien hoitamiselle riittävät resurssit. Riittäväillä resursseilla pystyttäisiin takaamaan se, että Suomen linjaukset osallistumistasosta ja kansalliset valmiudet olisivat tasapainossa. Resurssien lisäksi sisäasiainhallinnon asiantuntijoita kannustetaan tulevaisuuskatsauksessa osallistumaan aktiivisesti niin siviilikriisinhallinta- kuin myös muihin kansainvälisiin tehtäviin. (Sisäasianministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 50)

Muusta kansainvälisestä yhteistyöstä tulevaisuuskatsauksessa nostetaan esiin pelastuspalvelun kansainvälisten valmiuksien kehittäminen ja lainvalvontaviranomaisten operatiivisen yhteistyön kehittäminen ja sujuva tiedonvaihto. Tavoitteena on luoda Euroopasta sellainen alue, jossa lainvalvontaviranomaisten välinen, rajat ylittävä operatiivinen yhteistyö on läheistä, faktaan perustuvaa ja luonnollinen osa viranomaisten arkipäivää. Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisten suhteiden lisäksi esille nostetaan suhteet tiettyihin strategisesti tärkeisiin kolmansiiin valtioihin. Merkittävä rooli on myös tietyillä virastoilla (esim. Europol ja Frontex) sekä sellaisilla kansainvälillä järjestöillä kuin YK, IMO, OECD, Euroopan neuvosto ja Interpol. (Sisäasianministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 51-52)

Nato-jäsenyyteen, sotilaalliseen liittoutumattomuuteen eikä aseventtiin ei otettu sisäasianministeriön turvallisuuskatsauksessa mitään kantaa. Mielestäni tämä ei ole mitenkään yllättävää, sillä kysehän on noiden kolmen asian suhteen enemmän puolustushallinnonalaan kuuluvista asioista kuin sisäasianministeriön hallinnonalaan.

Puolueiden vaaliohjelmista poimimani, sisäisen turvallisuuden luokkaan luokittamani viisi teemaa (sisäinen turvallisuus -> turvallinen arki, viranomaisresurssit, maahanmuutto, radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen, harmaa talous) löytyvät kaikki sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksesta. Näistä teemoista otin jokaisen puoleen vaaliohjelmasta, jossa puhuttiin maahanmuutosta, pienen lainauksen tähän graduun (kappale 6.2.2).

Otan tähän nyt lainauksen sisäasianministeriön tulevaisuuskatsauksesta 2020, kohdasta, jossa puhutaan maahanmuutosta: ” *Maahanmuuttajat ovat Suomelle yhä tärkeämpi kilpailutekijä. Maahanmuuttajat vahvistavat Suomen innovaatiokykyä ja osaamista tuomalla oman kulttuurinsa*

vahvuuksia osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Työvoiman maahanmuutolla voidaan lisätä työikäisten määrää, joka vähenee voimakkaasti vuoden 2010 jälkeen. Ennusteiden mukaan vuonna 2030 sataa työikäistä suomalaista kohden on jo runsaat 40 yli 64-vuotiasta. On tärkeää huolehtia työn tuottavuudesta ja talouden kasvusta niin, että hyvinvoinnin kannalta keskeiset palvelut voidaan turvata myös jatkossa. Työttömien määrä on kasvanut taloudellisen taantumana aikana. Tästä huolimatta erityisesti pääkaupunkiseudulla on pulaa työvoimasta. Pääkaupunkiseudulla tehtyjen arvioiden mukaan työikäisten määrän kasvu perustuu pelkästään maahanmuuttajien määrään jo lähivuosina. Työvoimapula kohdistuu erityisesti tiettyihin ammatteihin. Jo nyt sairaanhoitajista on pulaa, ja jatkossa pulaa tulee olemaan muun muassa lääkäreistä, hammaslääkäreistä, sosiaalityöntekijöistä ja lastentarhanopettajista.” (Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 33)

Virkamiesten kanssa samoilla linjoilla maahanmuuttokysymyksissä olivat lähinnä oikeistopuolueet ja keskusta. Oikealla ja keskellä nimittäin kannatettiin selkeästi avointa maahanmuuttopolitiikkaa, jonka tarkoituksena on lisätä työikäisten määrää ja Suomen innovaatiokykyä. Vasemmistopuolueet olivat tulkintani mukaan paljon varauksellisempia maahanmuuttopolitiikassaan kuin virkamiehet. Kaikista kauimpana virkamiesnäkemyksistä oli selkeästi Muutos 2011 -puolue.

Tulevaisuuskatsauksessa käytiin maahanmuuttoasioita useamman sivun verran läpi, itse asiassa maahanmuutto sai katsauksessa yksittäisistä aiheista kaikista eniten sivutilaa. Tämän tutkimuksen kannalta ehkä mielenkiintoisin asia, mitä maahanmuutosta tulevaisuuskatsauksessa kirjoitettiin, oli seuraava pätkä: ” *Hallitusohjelmassa tulee määritellä maahanmuuttopolitiikan keskeinen perusta. Heti hallituskauden alussa hallitusohjelman pohjalta tulisi valmistella nopealla aikataululla kansallinen strategia, jolla varmistetaan maahanmuuttoliittisten tavoitteiden ja linjausten toimeenpano.*” (Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020 2010, 33)

6.5 Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma vaalien turvallisuusteemojen kannalta

Eduskuntavaalit käytiin 17.4.2011. Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma julkaistiin 22.6.2011. Kataisen hallituksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaan välittävä ja menestyvä Suomi. (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 3) Hallituksen painopistealueet ovat köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen, julkisen talouden vakauttaminen sekä

kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen. (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 7)

Turvallisuus ei siis kuulu Jyrki Kataisen hallituksen painopistealueisiin. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikka saavat kuitenkin ohjelmassa oman kappaleensa Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä EU-asiat -jakson alla. Sisäinen turvallisuus- ja maahanmuutto muodostavat oikeuspolitiikan kanssa ihan oman jaksonsa. (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 22-24)

Kaikki tässä tutkimuksessa ulkoisen turvallisuuden luokkaan luokitteleni viisi vaaliohjelmissa esiintynyttä turvallisuusteemaa (Nato-jäsenyys, sotilaallinen liittoutumattomuus, kansainvälinen kriisinhallinta, asevienti, kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa) löytyvät hallitusohjelman turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa käsittelevästä jaksosta. Kyseisestä jaksosta ei nouse esille muita teemoja, joita olisin luokitellut samaan luokkaan. (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 22-23)

Myös kaikki tässä tutkimuksessa sisäisen turvallisuuden luokkaan luokitteleni asiat löytyvät uudesta hallitusohjelmasta. Harmaan talouden torjunnasta puhutaan talouspolitiikka -jaksossa. (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011,15) Turvallinen arki, viranomaisresurssit, maahanmuutto ja radikalisoitumisen estäminen puolestaan löytyvät jakson oikeuspolitiikka, sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto alta. (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 27)

Sisäisen turvallisuuden tavoitteeksi hallitusohjelmassa kirjataan, että: ”Suomi on Euroopan turvallisimman maa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena.” (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 27) Maahanmuutosta ohjelmassa puhutaan kahden sivun verran. Koska maahanmuutto on tässä tutkimuksessani noussut sisäisen turvallisuuden aiheista numero ykköseksi, otan hallitusohjelmastakin asiaa käsittelevän lainauksen: ”*Maahanmuuttajat ovat pysyvä ja tervetullut osa suomalaista yhteiskuntaa. Hallitus pitää maahanmuuttajien kotoutumista ja syrjinnän torjuntaa keskeisenä toimintana tällä hallituskaudella. Hallituksen tavoitteena on maahanmuuttopolitiikan linja, joka tukee suvaitsevaisen, turvallisen ja moniarvoisen Suomen rakentamista sekä lisää Suomen kansainvälistä kilpailukykyä.*” Lisäksi ohjelmassa kirjataan, että: ”*Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia päivitetään.*” (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 28)

6.6 Vaalien turvallisuusteemat kansainvälisessä kontekstissa

Suomi on ollut jo vuodesta 1995 Euroopan Unionin (EU) jäsenmaa. EU:n lukuisat turvallisuus-, terrorismintorjunta- ja poliisistrategiat vaikuttavat luonnollisesti kansainväliseen poliisiyhteistyöhön ja -koulutukseen, mutta yhtä lailla myös jokaisen EU:n jäsenmaan kansalliseen strategiatyöhön ja viime kädessä jopa paikallistason poliisitoimintaan. Vuoden 2001 WTC-iskujen jälkeen strateginen ohjaus EU:n tasolta koskien jäsenmaiden poliisiyhteistyötä, tiedonvaihtoa ja kansallista turvallisuutta on lisääntynyt huomattavasti. (Virta 2009, 210)

Varsinainen strategiatyö ja strategiaprosessit perustuvat EU:ssa turvallisuuteen, poliisiyhteistyöhön ja terrorismintorjuntaan sisältyvissä asioissa jäsenmaista kutsuttujen ja lähetettyjen asiantuntijoiden tekemään valmistelutyöhön. Tässä työssä kulloisellakin puheenjohtajamaalla on huomattava rooli sekä työryhmien kokoonpanojen määrittelyissä että varsinaisissa strategisissa linjauksissa. EU:n komission kanta on se, että koko Euroopalle yhteinen ongelma edellyttää yhteistä ja yhtenäistä lähestymistapaa. Hyvänä esimerkkinä tästä mainittakoon vaikka terrorismi. Sitä ei voi rajata koskemaan vain jotakin Euroopan maata, vaan ongelma on kaikille yhteinen ja sitä myöten myös terrorismintorjuntastrategioiden tulee olla yhteneviä kaikissa jäsenmaissa. Koska terrorismi ei kuitenkaan rajoitu myöskään vain Euroopan sisälle, vaan sen lonkerot ulottuvat myös ns. kolmansiin maihin eli terrorismin kasvualusta- ja kouluttajamaihin, vaaditaan torjuntastrategioilta sisäisen turvallisuuden lisäksi ulkoista ulottuvuutta. (Virta 2009, 211)

Tässä tutkimuksessa olen tutkinut turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja Suomen eduskuntavaaleissa 2011 sekä viranomaisnäkemysten vaikutusta teemojen syntyyn ja jatkumoa vaalien jälkeen teemojen siirtymistä hallitusohjelmaan. Jos tätä tutkimusta haluaisi laajentaa maamme rajojen ulkopuolelle, olisi mielenkiintoista tutkia, miten paljon viranomaiset ovat imeneet näkemyksiinsä kansainvälisiä vaikutteita. Virta (2009) kirjoittaa osuvasti: ”Ei tarvita edes kriittistä strategiätutkimusta sen havaitsemiseen, että EU:n strategioiden valta on huomattavan suurta ja merkittävää sekä kansallisen turvallisuuden strategiakenttään ja strategiaan tavoitteisiin jäsenmaissa, poliisin toimintaan ja työhön paikallistasolla että kansalaisten jokapäiväiseen elämään.”

Tällä hetkellä merkittävin voimassa oleva strateginen ohjelma EU:ssa oikeus- ja sisäasioiden saralla on Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2009 hyväksymä vuosille 2010 - 2014 laadittu Tukholman ohjelma. Ohjelman edeltäjät olivat Tampereen ja Haagin ohjelmat. Tukholman ohjelmassa on seitsemän lukua. Maahanmuuttoasiat ovat saaneet ohjelmassa ihan oman lukunsa otsikolla ”Vastuun, solidaarisuuden ja kumppanuuden Eurooppa maahanmuutto- ja turvapaikka-asioissa”. Luvussa puhutaan, niin maahanmuuton kokonaisvaltaisesta hallinnasta kuin myös kotouttamisesta ja työllistamisestä. Tässä valossa ei siis ole mikään järin suuri ihme, että maahanmuuttoasiat saivat runsaasti huomiota myös meidän eduskuntavaaleissa. (www.om.fi)

7 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen keskeiset tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

- Mitkä olivat keskeisimmät turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat eduskuntavaaleissa 2011 ja miten ne ilmenivät puolueiden vaaliohjelmissa?
- Miten turvallisuuteen liittyvät vaaliteemat näkyivät mediassa ennen vaaleja?
- Mainittiinko vaaleissa esillä olleita turvallisuusteemoja sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020”?
- Siirtyivätkö vaaleissa esillä olleet turvallisuuteen liittyvät teemat uuteen hallitusohjelmaan?

Kaikkien tutkimuksen kohteena olleiden 17 puolueen vaaliohjelmissa löytyi turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja, kun tarkastelin turvallisuutta laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikossa. Tutkimukseni rajauksen mukaisia, perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektorille luokiteltavia turvallisuusteemoja löysin 16 puolueen vaaliohjelmissa. Tässä tutkimuksessa esille poimimani ja kapean, perinteisen turvallisuuskäsityksen sektorille luokittelemani turvallisuusaiheiset vaaliteemat olivat seuraavat:

Perinteinen, kapea turvallisuuskäsitys

- Nato-jäsenyys
- sotilaallinen liittoutumattomuus
- kansainvälinen kriisinhallinta (esim. Afganistan)
- asevientit

- kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa (YK, EU, Pohjoismaat)
- turvallinen arki
- viranomaisresurssit (poliisi, vankilat, syyttäjälaitos, tuomioistuimet)
- maahanmuutto
- radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen
- harmaa talous

Näistä kymmenestä teemasta luokittelin seuraavat viisi teemaa ulkoisen turvallisuuden luokkaan: Nato-jäsenyys, sotilaallinen liittoutumattomuus, kansainvälinen kriisinhallinta, asevienti ja kansainvälinen yhteistyö turvallisuusasioissa. Loput viisi teemaa eli turvallinen arki, viranomaisresurssit, maahanmuutto, radikalisoitumisen ja terrorismin estäminen sekä harmaa talous, luokittelin sisäisen turvallisuuden luokkaan.

Ulkoisen turvallisuuden teemoista kaksi viidestä ja sisäisen turvallisuuden teemoista kaikki viisi esiintyvät sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa ”Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020”. Kaikki ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden vaaliteemat siirtyivät pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen uuteen hallitusohjelmaan.

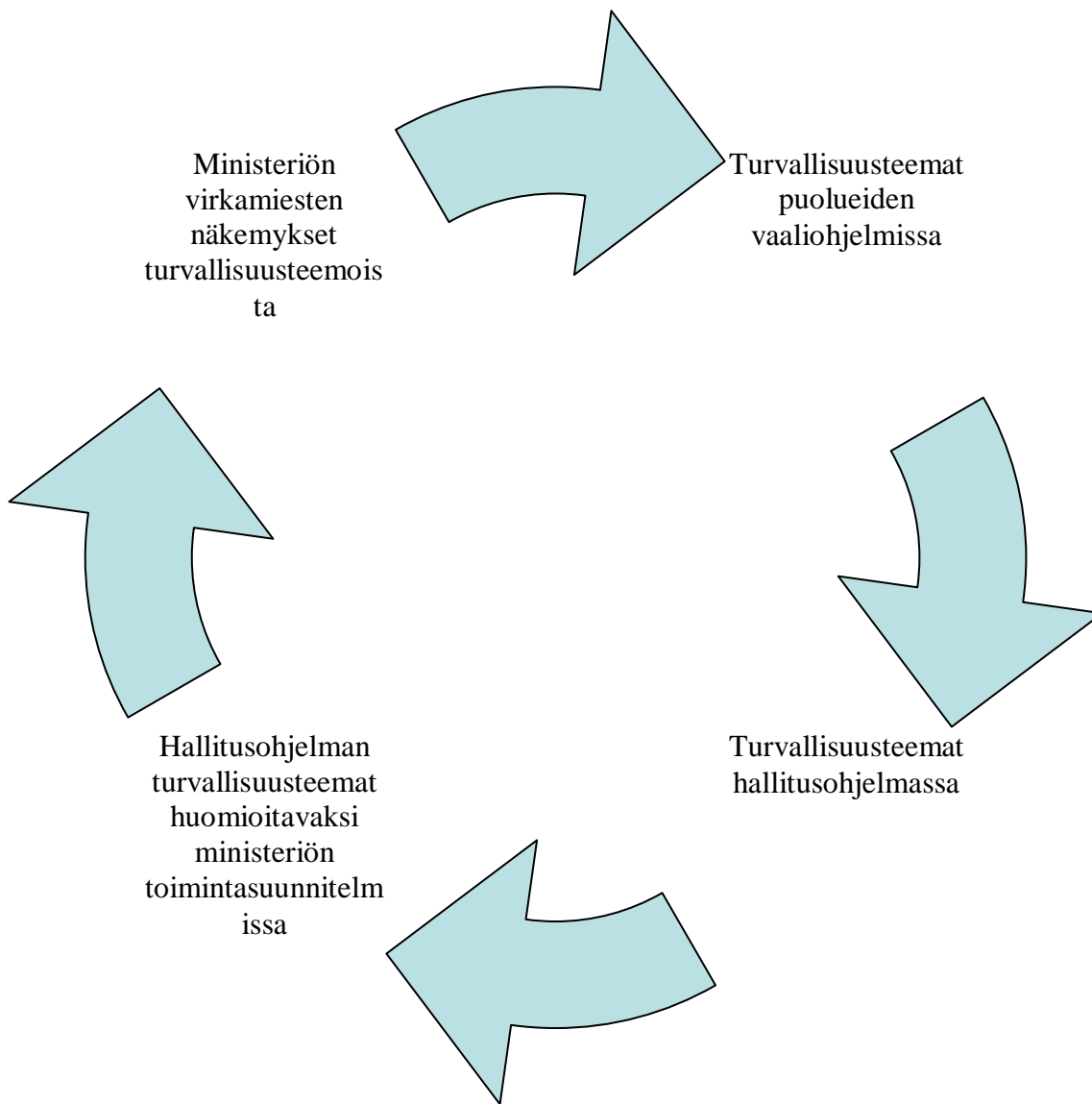
Aikavälillä 1.3 - 17.4.2011 suorittamani suppean, vaaleihin liittyvän mediaseurannan aineisto 48 Helsingin Sanomien lehteä, tuotti tulokseksi vain kymmenen artikkelia, joissa käsiteltiin vaaleissa esillä olleita turvallisuusteemoja. Osasyynä tähän niukkuuteen on varmasti turvallisuusaiheisten vaaliteemojen tietyllä tavalla tiukka rajaukseni. Toisaalta se, että kymmenestä teemasta yhdeksän käsitteli maahanmuuttoa, kertoo omaa kieltään siitä, kuinka tärkeäksi ja vaikuttavaksi teemaksi maahanmuutto vuoden 2011 eduskuntavaaleissa muodostui.

Varsinaisiin tutkimuskysymyksiin saatujen vastausten lisäksi tämä tutkimus tuotti neljä mielestäni keskeistä tulosta:

1. Turvallisuusteemojen ympyrä
2. Turvallisuuskäsitteen haasteellisuus
3. Yhteiskunnallinen aito kiinnostus turvallisuusasioihin
4. Avoimuuden lisääntyminen arkojen aiheiden julkisessa käsittelyssä

Omasta mielestäni tämän tutkimuksen keskeisin tulos oli se, että virkamiesten näkemyksillä oli näissä vaaleissa kiistaton vaikutus niihin turvallisuusteemoihin, joita puolueet vaaliohjelmissaan painottivat. Tässä tutkimuksessa asia näkyi siten, että vaaleissa esillä olleet turvallisuusteemat pohjautuivat hyvin pitkälti Sisäasiainministeriön turvallisuuskatsauksessa esitettyihin turvallisuusnäkemuksiin.

Yhtä lailla virkamiesnäkemykset turvallisuudesta näyttivät siirtyvän uuteen hallitusohjelmaan. Näenkin tässä tavallaan turvallisuusteemojen ympyrän, jossa turvallisuusteemat saavat alkunsa ministeriön virkamiesten näkemyksistä, täydentyvät / saavat nostetta puolueiden vaaliohjelmista, siirtyvät hallitusohjelmaan ja taas palaavat takaisin ministeriöön otettavaksi huomioon ministeriön hallinnonalan suunnitelmissa. Tätä ympyrää olisi voinut vielä laajentaa ottamalla siihen kansainvälisen aspektin mukaan. Jätin sen kuitenkin tarkoituksella pois, koska tämän tutkimuksen painopiste (ja tutkimuskysymykset) oli kuitenkin niin selkeästi maamme rajojen sisäpuolella käydyissä vaaleissa. Kansainvälisen aspektin pois jättäminen tästä ympyrästä ei tietenkään tarkoita, etteivät kansainväliset strategiset linjaukset olisi omalta osaltaan vaikuttaneet asiaan. Toki vaikuttivat - onhan Suomi EU-jäsenmaa ja sitä velvoittaa monet kansainväliset sopimukset, joista ei suinkaan vähäisin ole Tukholman ohjelma (kts. kappale 6.6 Vaalien turvallisuusteemat kansainvälisessä kontekstissa).

Kuvio 2: Turvallisuusteemojen kiertokulku

Vaaliohjelmien perusteella voisin sanoa, että oikeistopuolueet olivat lähempänä virkamiesten näkemyksiä kuin vasemmistopuolueet. Tämä näkyi sekä ulkoisen että sisäisen turvallisuuden alaluokkiin jakamissani teemoissa. Yritän havainnollistaa asiaa kahdella esimerkillä. Ulkoisen turvallisuuden alaluokan yksi teema oli kansainvälinen kriisinhallinta. Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa puhuttiin kriisinhallinnan toimintaedellytysten turvaamisesta osoittamalla kriisinhallinnan kansallisten valmiuksien hoitamiselle riittävät resurssit. Usean eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleen puolueen vaaliohjelmassa tämä konkretisoitui kysymykseen Afganistanista.

Oikeistopuolueet pääsääntöisesti pitivät Afganistanin operaatiota tarpeellisena, kun taas vasemmistopuolueet olivat valmiita vetämään suomalaiset joukot heti pois sieltä.

Sisäisen turvallisuuden teemoista keskityin lopulta maahanmuuttoon. Myös maahanmuuttokysymyksissä oikeistopuolueet (ja keskusta) olivat lähempänä virkamiesten näkemyksiä kuin vasemmistopuolueet. Oikealla ja keskellä nimittäin kannatettiin selkeästi virkamieslinjan mukaista, avointa ja positiivista, maahanmuuttopolitiikkaa. Vasemmistopuolueet sen sijaan vaikuttivat paljon varauksellisemmilta maahanmuuttopolitiikassaan kuin virkamiehet. Kaikista kauimpana virkamiesnäkemysistä oli selkeästi Muutos 2011 -puolue.

Haluan tässä yhteydessä korostaa, että tässä tutkimuksessa tekemäni johtopäätökset puolueiden näkemyksistä perustuvat vain ja ainoastaan puolueiden eduskuntavaaleja 2011 varten laatimiin vaaliohjelmiin. Nämä vaaliohjelmat ovat varmasti huomattavasti suppeampia kuin varsinaiset puolueohjelmat. Tämä taas tarkoittaa sitä, että virhetulkinnan mahdollisuus on sitä suurempi, mitä suppeammin asiat on vaaliohjelmissä käsitelty. Toisaalta pidin johtopäätösten vetämisen suhteellisen yleisellä tasolla. Totesin, että saavutin tässä tutkimuksessa riittävät tulokset, vaikka jätinkin yksityiskohtaisten puolueiden välisten näkemyserojen tulkinnan hyvin marginaaliseksi.

Toinen tämän tutkimuksen keskeinen tulos on mielestäni se, ettei turvallisuutta ole mahdollista määrittellä kovinkaan yksinkertaisesti ja selkeästi. Koska jo pelkkä turvallisuuden määrittäminen on hyvin haasteellista, voisin todeta turvallisuuden konkretisoinnin koko laajuudessaan kirjalliseen muotoon tavoitteeksi esimerkiksi vaaliohjelmiin, on jo todella vaativaa. Tässä tutkimuksessa lähtökohtana oli tutkia turvallisuuteen liittyviä vaaliteemoja laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikossa. Muitakin sopivia malleja olisi kyllä ollut saatavilla, mutta mielestäni juuri tämä Niemelän ja Lahikaisen malli sopi parhaiten tähän tutkimukseen. Tosin kesken tutkimuksen huomasin, että tämäkin malli on turhan laaja tarkastelukehikko tähän tutkimukseen ja rajasin tutkimukseni koskemaan vain tuon laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikon yhtä kuudesta sektorista eli perinteistä, kapeaa turvallisuuskäsitystä. Päätöstä tästä rajauksesta tuki myös se, että kun ennen vaaleja suoritin mediaseurantaa turvallisuuteen liittyvien vaaliteemojen esiintymisestä mediassa, koin suhteellisen haastavaksi rajata, mikä artikkeleista liittyi turvallisuuteen ja missä teemana oli joku muu ja turvallisuutta vain sivuttiin niissä. Mainittakoon vielä yksityiskohtana, että en löytänyt yhdestään vaaliohjelmasta yhtään turvallisuusteemaa, joka ei sisältyisi laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikkoon.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa lukee, että: ”Hallitus laatii kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman laajan turvallisuuskäsityksen pohjalta. Ohjelmassa määritellään keskeisimmät turvallisuushaasteet ja kehittämiskohteet. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä huolehtii ohjelman poikkihallinnollisesta koordinaatiosta.” (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 27) Mielenkiinnolla jään odottamaan tätä ohjelmaa - mahtaako siinä käytetty laaja turvallisuuskäsitys olla sama, joka minulla oli tämän tutkimuksen pohjana? Entä onko siinä käytetty turvallisuuskäsite laajempi kuin nykyisessä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa?

Kovin pitkään minun ei tarvitse odottaa saadakseni vastaukset kysymyksiini tulevasta sisäisen turvallisuuden ohjelmasta, sillä kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelua varten asetettavan kuuden asiantuntijaryhmän edustajat tapasivat jo 18.10.2011. Tapaamisen jälkeen kerrottiin, että kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelussa halutaan korostaa avoimuutta, koska sisäinen turvallisuus kuuluu kaikille. Ainakaan avoimuus ei tunnu jäävän vain paperille, sillä ohjelman valmistelun etenemistä on kansalaisilla mahdollisuus seurata sisäasiainministeriön verkkosivuilta ja facebookista. (www.intermin.fi 2)

Kolmas keskeinen tulos tässä tutkimuksessa on mielestäni se, että kokonaisuutena tämä tutkimus mielestäni osoitti, vai olisiko parempi käyttää termiä vahvasti, hyvin sen, että yhteiskunnassamme ollaan aidosti kiinnostuneita turvallisuusasioista. Yhteiskunnan aito kiinnostus on myös yksi tekijä, joka auttaa poliisia tehtävässään. Poliisilakihan määrittelee poliisin tehtäväksi oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaamisen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen sekä rikosten ennalta estämisen, selvittämisen ja syyteharkintaan saattamisen. Lisäksi lain mukaan poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. (Poliisilaki 7.4.1995/493.) Ilman yhteiskunnallista kiinnostusta turvallisuusasioihin, olisi poliisin huomattavasti vaikeampi suoriutua poliisilain velvoitteista. Havainnollistan tätä ajatustani esimerkillä. Laki velvoittaa poliisin toimimaan yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Jos näillä yhteistyökumppaneilla ei olisi mitään kiinnostusta turvallisuusasioihin, oli yhteistyö varmasti suhteellisen haasteellista.

Poliisin visio vuodelle 2014 sisältää poliisitoimen tavoitetilän. Vision mukaisena tavoitteena on, että ”Suomi on Euroopan turvallisin maa, minkä takeena on ammattitaitoinen, palvelualtis, luotettava, yhteistyöhakuinen ja tehokkaasti organisoitu poliisi” (www.poliisi.fi). Tässäkin korostuu yhteistyö muiden kanssa. Pelkkä maan sisäinen yhteistyö ei tietenkään vielä riitä, vaan tarvitaan

myös kansainvälistä yhteistyötä. Aiemmin tässä tutkimuksessa viittasin Cepolin julkaisemaan Sirpa Virran artikkeliin, jossa Virta kirjoitti ennalta estävän turvallisuustyön sisältävän monia dimensioita. Virran mukaan poliisin on ajateltava kansainvälisesti ja toimittava paikallisesti. (Virta 2 2010) Lähtökohtana onnistuneelle kansainväliselle yhteistyölle on, että maan sisäinen yhteistyö toimii. Tämä on yksi syy sille, miksi näen erittäin merkityksellisenä sen, että suomalaisessa yhteiskunnassa ollaan aidosti kiinnostuneita turvallisuusasioista.

Turvallisuus on meillä Suomessa kirjattuna useisiin tärkeisiin asiakirjoihin monella tapaa. Nähtäväksi jää, konkretisoituvatko strategiset linjaukset käytäntöön suunnitellulla tavalla ilman, että aiheuttavat toisilleen ylitsepääsemätöntä ristiriitaa. Poliisihallinnon kannalta näkisin suurimpana haasteena hallitusohjelman seuraavan kohdan: *”Hallitus hyväksyy poliisin resursseista pidemmän aikavälin kokonaissuunnitelman. Poliisipalvelut turvataan koko maassa. Tavoitteena on vakiinnuttaa poliisien määrä vähintään nykyiselle tasolle koko vaalikaudeksi* (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 27). *” Toivottavasti tavoite pitää. Tällä hetkellä trendi poliisien määrän suhteen tuntuu käytännössä olevan nimittäin laskeva. Resurssien lasku yhdistettynä tehtävien ja vaatimusten kasvuun ei lyhyelläkään matematiikalla tuota tasapainoista yhtälöä. Ilmassa leijuu siis jonkinasteinen huoli siitä, pystyykö poliisi turvallisuuden ylläpitäjänä tulevaisuudessa täyttämään kaikki sille asetetut odotukset ja vaatimukset.*

Seuraavassa lainaus Poliisiylijohtaja Mikko Paateron ajankohtaiskatsauksesta 21.10.2011 osoittamaan, ettei väittämani trendi poliisien määrän laskusta ole vain oma keksintöni: *”Alustavassa kehyspäättöksessä tiedetään antaako eduskunta jotain lisää ja jos niin paljonko, ja mikä on siirtyvä erä vuodelle 2012. Nämä molemmat asiat ovat oleellisia, kun arvioidaan, paljonko henkilöstöä on vielä vähennettävä ensi vuonna. Tämänhetkiset laskelmat eivät ole kokonaiskuvaa mihinkään muuttaneet. Suuruusluokka on se, että tänä vuonna vähenee poliisien määrä noin 200:lla ja vähän myös muu henkilöstö. Samansuuruinen vähentämistarve on ensi vuonna, mutta prosessi on konkreettisesti vasta alkamassa. Minkään yksikön osalta ei voida vielä varmasti sanoa, mikä on henkilöstömäärä ensi vuonna.*

Tilanteessa on monia budjettitekniisiä haasteita. Eräs sellainen on, miten toteutetaan poliittinen tahto harmaan talouden tehostamisesta, kun samaan aikaan muuta henkilöstöä on huomattavasti vähennettävä. Tälläkään perusteella ei minkään yksikön kokonaihenkilöstömäärä voi nousta.” (Paatero 2011)

Vielä astetta synkemmän näkymän Poliisiylijohtaja Paatero kirjoittaa blogissaan 4.11.2011 otsikolla ”Kun ei rahat riitä jukulauta” (Paatero2, 2011). Tässä kirjoituksessaan Paatero listaa koko joukon tehtäviä, joista poliisi voisi luopua. Onneksi tehtävistä luopumiseen vaaditaan myös lainsäätäjän tahto. Onneksi sanon siksi, että en ole mitenkään varma, että tehtävistä luopuminen olisi järkevin ratkaisu rahapulaan.

Suomen poliisi on ainakin vielä toistaiseksi korruptoitumaton, kansalaisten korkeaa luottamusta ja arvostusta nauttiva viranomainen, joka hoitaa mallikkaasti sille kuuluvat tehtävät. Suomessa poliisi on turvallisuuden ammattilainen numero 1. Tämä idylli on tosin suuressa vaarassa horjua samaa tahtia, kun resursseja leikataan. Esimakua tästä saimme, kun valtakunnan johtava sanomalehti, Helsingin Sanomat, julkaisi 3.2.2012 tulokset tekemästään kyselystä aiheesta säästötoimien vaikutus poliisitoimintaan. Kyselyyn oli vastannut 215 poliisimiestä, joukossa sekä miehistöä, alipäälyllistöä että päälyllistöä. Kyselyn päätulos oli suhteellisen karu: 141 vastaajaa oli sitä mieltä, että säästötoimet ovat heikentäneet poliisin mahdollisuuksia hoitaa tehtäviään. Vastaajista 70 oli jopa sitä mieltä, että säästötoimet ovat ajaneet poliisin kriittiseen tilaan. Vain kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että poliisilla on juuri nyt sopivat voimavarat ja kahden mielestä poliisin voimavaroja on mahdollista edelleen vähentää ilman, että poliisitehtävien hoitaminen kärsii. Toki täytyy huomioida, että Suomessa on tällä hetkellä noin 7 700 poliisimiestä ja kyselyyn vastanneita oli 215. Toisaalta Helsingin Sanomat oli toimittanut kyselyn Suomen poliisijärjestöjen liitolle, joka välitti sen kaikkien poliisilaitosten, poliisin valtakunnallisten yksiköiden ja poliisiammattikorkeakoulun pääluottamusmiehille edelleen jaettavaksi poliisimiehille. Näin pyrittiin varmistamaan se, että kyselyyn saataisiin alueellista kattavuutta. Vastanneiden 215 poliisimiehen vastaukset ovat niin samassa linjassa keskenään, että mielestäni kyselyn tulos täytyy ottaa vakavasti. Erityisen huolestuttavana pidin kyselyssä annettuja kommentteja, joissa vastaajat olivat aidosti huolissaan säästöjen vaikutuksesta poliisin työmoraaliin. Voin vain kuvitella, minkälaisia ajatuksia esimerkiksi seuraava kommentti kansalaisissa herättää: ”Kenellä on oikeus määrittää, että mummon kelkan varastaminen on niin pieni rikos, ettei sitä tarvitse selvittää, jos kerran rikkaan miehen BMW:n varastaminen ylittää tutkintakynnyksen. Tässä jos missä eriarvoisuus lisääntyy. Mummon tili ei ehkä riitä yhdenkään kelkan ostoon, mutta herra voi ostaa pari kolme bemaria.” (Helsingin Sanomat 2012, A4)

Seuraavan päivän, 4.2.2012, numerossaan Helsingin Sanomat jatkoi kyselyn tulosten julkaisemista. Tässä artikkelissa otsikolla ”Poliisit arvostelevat johtoaan” tuotiin julki vastaajien halu karsia poliisihallituksen ja poliisilaitosten johdon henkilömääriä. Artikkelin oheen oli haastateltu

poliisiyllyjohtaja Mikko Paateroa. Paatero kiisti liian henkilömäärän johdossa, mutta allekirjoitti viestin poliisimiesten hädästä: ”Viesti on täysin linjassa sen kanssa, mitä olen suu vaahdossa kertonut päättäjille. Joidenkin kyselyyn vastanneiden näkemykset olivat vain osittain hieman raflaavampia kuin itselläni.” (Helsingin Sanomat 2 2012, A10)

Kyselyn tulosten julkaisemisen jälkeen oli arvattavissa, että yhteiskunnassa, jossa kansalaiset ovat aidosti kiinnostuneita omasta ja yhteiskunnan yleisestä turvallisuudesta, asia ei jäisi tähän. Heti 4.2.2012 yleisön osastolla olikin kansalaisen mielipidekirjoitus, jossa hän peräsi ministeriltä selvitystä siitä, mihin poliisitoiminnan säästöt on käytetty. (Helsingin Sanomat 2 2012, C9) Tätä seurasi Helsingin Sanomien pääkirjoitus 5.2.2012 otsikolla ”Poliisien kysely kertoi eriarvoisuuden kasvusta”. Kirjoituksessa pohdittiin neutraalisti sitä, ettei missään organisaatiossa olla tyytyväisiä säästötoimiin. Sitten esitettiin vastaväite: ”Millaisia vaikutuksia säästöillä on ollut poliisityön arkeen ja työmoraaliin?”. Kirjoituksessa paistoi huoli siitä, että mikäli kyselyn tuloksiin on uskomisen (rikosilmoituksia ei enää läheskään kaikissa tapauksissa tutkita, poliisin paikalle tulo kestää entistä kauemmin, kenttäpartioissa on entistä enemmän harjoittelijoita, tukipartioita ei ole nopeasti saatavilla, vanha autokalusto on työturvallisuusriski, tilastoja vääristellään jne.), kansalaisen näkökulmasta valtion perustehtävä on vaakalaudalla, mikäli kansalaisten arjen turva tai oikeusturva heikentyy. Pääkirjoituksessa nostettiin esille myös huoli siitä, miten vakavaa on, kun poliisit itse ovat huolissaan eriarvoisuuden kasvusta. Pahimmillaan tämä voisi johtaa tilanteeseen, että rikkaat ostavat itselleen turvapalvelut ja köyhät jäävät ilman. Artikkelin lopussa muistutetaan vakaasti yhteiskunnan perusasioista, turvallisuudesta ja oikeusturvasta. Tämä ei artikkelin mukaan tarkoita, ettei poliisihallinnolta voisi vaatia säästöjä, mutta kun sitten samaan hengenvetoon asetetaan mielestäni vakava väite: ”Tämän kyselyn vastausten perusteella herää epäily, että sisäministeriö ja viime hallitukset ovat toimineet taitamattomasti ja välinpitämättömästi. Katse kääntyy myös poliisihallinnon sisään: onko asiat pantu siellä oikeaan tärkeysjärjestykseen?” (Helsingin Sanomat 3 2012, A2) Pääkirjoitusta tuki saman päivän Helsingin Sanomien yleisönosastolla ollut kansalaisen kirjoitus otsikolla ”Mitä jos luottamus poliisiin heikkenee merkittävästi?” Tässä kirjoituksessa kirjoittaja peräsi oikeusvaltion kansalaisena vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin: ”Kenen edun mukaista on vähentää kenttäpoliisien resursseja?”, ”Kenen edun mukaista on se, ettei niin sanottuja pikkurikoksia voida tutkia resurssipulan takia?” ja ”Kenen etua palvelee päällystön ja kenttätason vastakkaisasettelu?”. (Helsingin Sanomat 3 2012, C7)

Mielestäni tämä Helsingin Sanomien kysely ja sitä seuranneet kirjoitukset tukivat tämän tutkimukseni kolmatta johtopäätöstäni eli sitä, että kansalaiset ovat aidosti kiinnostuneita

turvallisuuteensa liittyvistä asioista. Eduskuntavaaleissa 2011 turvallisuus oli kokonaisuudessaan laajalti esillä - jokaisen ehdolla olleen puolueen vaaliohjelmassa ainakin jossakin muodossa. Aikaisemmin tässä tutkimuksessa käytin asiasta esimerkkinä Köyhien Asialla -puolueen vaaliohjelmaa. Heidän vaaliohjelmassaan ei nimittäin mainittu sanaa turvallisuus kertaakaan. Samalla ohjelma oli ainoa, josta en löytänyt yhtään rajaukseni mukaista perinteisen, kapean turvallisuuskäsityksen sektoriin uppoavaa teemaa. Ohjelma painottui hyvin pitkälle taloudellisiin asioihin, lähinnä verotukseen, toimeentuloon ja perusturvaan. Nämä asiat kuuluvat kuitenkin sosiaaliseen, hyvinvointivaltiolliseen turvallisuuskäsityksen piiriin eli laajan turvallisuuskäsityksen kontekstissa voi mielestäni tulkita, että myös Köyhien Asialla -puolueen vaaliohjelmassa huomioitiin turvallisuusasioita.

Nostin siis kansalaisten aidon kiinnostuksen turvallisuusasioihin yhdeksi tämän tutkimuksen tärkeäksi johtopäätökseksi. Tämä perustui suurimmaksi osaksi siihen, että turvallisuus oli laajasti esillä eri puolueiden vaaliohjelmissa. Jos ihmiset eivät olisi kiinnostuneita turvallisuusasioista, tuskin puolueetkaan vaivautuisivat niihin panostamaan. Helsingin Sanomien kysely liittyen poliisin säästötoimiin aiheutti suhteellisen voimakkaan reaktion kansalaisissa. Tämä tukee yleisellä tasolla vaaliohjelmissa vetämäni johtopäätöstä, että kansalaiset ovat oikeasti kiinnostuneita turvallisuudesta.

Se mitä hieman ihmettelin, oli että vain kahden puolueen vaaliohjelmassa otettiin kantaa viranomaisresursseihin. Onko niin, että niin kauan kuin poliisi hoitaa tehtävänsä, ei päättäjiä eikä kansaa kiinnosta resurssiasiat? Jos poliisien ja muiden viranomaisten resurssien karsiminen etenee jatkossakin samaa tahtia kuin nyt 2010-luvun alussa, niin voisin ajatella, että seuraavissa vaaleissa viranomaisresursseihin otettaisiin kantaa useamman puolueen ohjelmissa.

Vaikka turvallisuus ei kuulunut Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman painopistealueisiin, ovat poliisin asiat, varsinkin resurssikysymykset olleet suhteellisen näkyvästi esillä uudessa eduskunnassa. Helsingin Sanomissa julkaistiin 4.3.2012 mielenkiintoinen tutkimus poliitikkojen eniten käyttämistä sanoista. Tutkimusta varten oli kerätty keväällä 2011 valitun eduskunnan kaikkien kansanedustajien puheet. Yleisin sana kansanedustajilla oli Suomi. Sisäministeri Päivi Räsäsen eniten käyttämä sana oli muista poiketen poliisi. (Helsingin Sanomat 4 2012, A4)

Neljäntenä tämän tutkimuksen keskeisenä tuloksena totean, että avoimuus arkojen aiheiden julkisessa käsittelyssä on lisääntynyt. Esimerkkinä tästä on maahanmuutto, joka tässä tutkimuksessa

nousi yksittäisistä turvallisuuteen liittyvistä vaaliteemoista selkeäksi ykköseksi ja yhteiskunnallisen keskustelun näkyvimmäksi teemaksi vaalien alla. Maahanmuutto oli teemana vahvasti esillä sisäasianministeriön tulevaisuuskatsauksessa 2020, kolmentoista puolueen vaaliohjelmassa sekä Kataisen hallituksen ohjelmassa, joten ennustaisin teeman säilyvän vahvasti esillä koko vaalikauden 2011 - 2014. Tätä tukee myös se, että hallituksen ohjelmassa lukee, että maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia päivitetään.

Näen positiivisena asiana sen, että niin moni puolue otti vaaliohjelmissaan kantaa maahanmuuttoon. Kannanottojen laajuus tosin vaihteli suuresti. Tässä kannattaa toki huomioida se, että myös itse vaaliohjelmien laajuudet vaihtelivat yhden ja 77 sivun välillä eli toiset puolueet ilmaisivat asiansa lyhyesti ja ytimekkäästi, kun taas toiset perustelivat kantansa hyvinkin laajasti. Positiivisena näen myös sen, ettei maahanmuuttokeskustelu vaalien alla rajoittunut pelkkään pakolaispolitiikkaan, kuten Tannerin ja Koivisto Khazaal kuvasivat tunnelmia 1990-luvulta (Tanner & Koivisto-Khazaal 2009, 13.) Toki keskusteluissa puhuttiin myös pakolaispolitiikasta, mutta maahanmuutto nähtiin nyt myös globaalina ilmiönä ja mm. maahanmuuton lajeja eroteltiin maahanmuuttoon johtaneiden syiden perusteella: työperäisyys, opiskelu, perheside, turvapaikka jne. Tulkintani mukaan tässäkin suhteessa ollaan kovaa vauhtia menossa kohti avoimuutta: maahanmuutosta voi puhua ilman että heti leimautuu rasistiksi tai yltiöpäiseksi humanistiksi.

Rehellisyyden nimissä on kuitenkin todettava, ettei tilanne ole ehkä niin täydellisen yksiselitteinen, kun ehkä edellä annoin ymmärtää. Kyllä yhteiskunnassamme nimittäin vieläkin on havaittavissa tietyllä tavalla herkkänahkaista suhtautumista maahanmuuttokysymyksiin. Viittasin aikaisemmin tässä tutkimuksessa kappaleessa 6.2.2 kansanedustaja Tom Packalénin lausuntoon Poliisi ja Oikeus -lehdessä: ”...Tosin maahanmuuttoteemaan on vaikea koskea kepilläkään, se puheenaihe on nyt niin leimaava...” Kokonaisuudessaan uskon kuitenkin vahvasti, että oikeaan suuntaan ollaan menossa. Se, että maahanmuutto oli ylipäänsä otettu teemaksi niin moneen vaaliohjelmiaan, ja että siitä syntyi sekä asiallisia että suuria tunteitakin herättäviä keskusteluja ennen vaaleja, kertoo mielestäni juuri avoimuuden lisääntymistä.

Kuten tutkimukseni aluksi kirjoitin, niin en löytänyt mitään aikaisemmista eduskuntavaaleista tehtyä turvallisuuteen rajattua tutkimusta. Olisi nimittäin ollut mielenkiintoista seurata pidemmällä aikavälillä, miten vaaleissa esille nostetut turvallisuusteemat vaihtelevat vaaleittain ja mitkä ovat suurimpina syinä vaihteluihin. Turvallisuuden, ainakin jossain muodossa, voisinkin olettaa olevan jokaisissa vaaleissa esillä tavalla tai toisella. Ainakin mikäli turvallisuutta käsitellään laajenevan

turvallisuuskäsityksen kontekstissa. Turvallisuusteemat olivat näkyvästi esillä myös juuri käydyissä presidentinvaaleissa 2012. Näihin vaaleihin ja niissä esille nousseisiin turvallisuusteemoihin en kuitenkaan enää tässä tutkimuksessa ota kantaa. Toivottavasti joku joskus hyödyntää tätä tutkimustani oman, joihinkin vaaleihin liittyvän ja turvallisuusteemoihin painottuvan tutkimuksensa yhtenä lähteenä.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1995: Laadullinen tutkimus. 3. painos. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy

Denzin, Norman k. & Lincoln, Yvonna S. 2000: Handbook of Qualitative Research. 2nd edition. California, Sage Publications, Inc.

Eduskunnan internet-sivut: www.eduskunta.fi, 2011.

<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskunta/organisaatio/kansanedustajat/esittely.htx>. Luettu 15.1.2011.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2003: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 6. painos. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy

Eurooppa-neuvosto 2009: Tukholman ohjelma, Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluaan varten.

<http://www.om.fi/Satellite?blobtable=MungoBlobs&blobcol=urldata&SSURIapptype=B>. Luettu 12.11.2011.

Harisalo, Risto & Keski-Petäjä Timo & Talkkari, Antti 2006: Otin kynän kynsihini. Ohjeita tutkimuksen tekijöille. Tampere, Juvenes Print

Helsingin Sanomat 2010: Lehden numero 16.11.2010, Helsinki

Helsingin Sanomat 2012: Lehden numero 3.2.2012, Helsinki

Helsingin Sanomat 2 2012: Lehden numero 4.2.2012, Helsinki

Helsingin Sanomat 3 2012: Lehden numero 5.2.2012, Helsinki

Helsingin Sanomat 4 2012: Lehden numero 4.3.2012, Helsinki

Helsingin Sanomien tulospalvelu internetissä: www.hs.fi, 2011.

<http://vaalikone.fi/eduskuntavaalit2011/tulos/>. Luettu 22.4.2011.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004: Tutki ja kirjoita. 10., osin uudistettu painos. Jyväskylä, Gummerus kirjapaino Oy

Johnston, Les & Shearing, Clifford 2003: Governing Security, Explorations in Policing and Justice. New York, Routledge

Juntunen, Tapio 2010: Kamppailu Suomen turvallisuuspolitiikan linjasta ja turvallisuuden merkityksistä 2010-luvulle tultaessa. Pro Gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto

Karlsson, Fred & Wiberg, Matti: Tutkimus ”Puolueilla on eroja! Periaateohjelma-analyysi” Poliitikka, lehden numero 1/2010. Tutkimus on julkaistu myös sähköisenä mm. osoitteessa: http://www.ling.helsinki.fi/~fkarlso/Puolueilla_on_eroja.pdf. Luettu 12.3.2012. Artikkeleihin on

viitattu mm. Kokoomuksen internet-sivuilla www.kokoomus.fi osoitteessa:
<http://www.toivoajatuspaja.fi/kynavieras/?KIRJOITUS=34000>. Luettu 9.1.2011.

Karmala, Jussi 2008: Artikkelit ”Suuret puolueet vaikenevat maahanmuutosta”, julkaistu 2.12.2008
Vihreä Lanka internet-sivuilla osoitteessa <http://www.vihrealanka.fi/node/2931>. Luettu 7.2.2012.

L 7.4.1995/493. Poliisilaki

Koskinen, Ilpo & Alasuutari, Pertti & Peltonen, Tuomo 2005: Laadulliset menetelmät
kauppatieteissä. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy

Niemelä Pauli & Lahikainen Anja Riitta (toim.) 2000: Inhimillinen turvallisuus. Tampere,
Vastapaino

Tämän tutkielman Kuvio 1: Malli laajenevan turvallisuuskäsityksen
tarkastelukehikoksi. Kopioitu osoitteesta:
<http://www.worklifeability.fi/aineisto/turvallisuusjohtaja.pdf>. Luettu 21.1.2011.
Alkuperäinen lähde: Niemelä & Lahikainen 2000

Metsämuuronen, Jari 2006: Laadullisen tutkimuksen käsikirja. 1. painos. Jyväskylä, Gummerus
kirjapaino Oy

Metsämuuronen, Jari 2008: Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Kolmas
painos. Jyväskylä, Gummerus kirjapaino Oy

Myllykangas, Mirja 2009: Tavoitteena onnistunut maahanmuuttopolitiikka -
Maahanmuuttopolitiikan merkitykset eduskunnan täysistuntokeskusteluissa vuosina 2003 - 2006.
Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto

Oikeusministeriön ylläpitämät vaalisivut internetissä: www.vaalit.fi, 2011.
<http://www.vaalit.fi/14739.htm>. Luettu 15.1.2011.

Oikeusministeriön ylläpitämät vaalisivut internetissä 2: www.vaalit.fi, 2011.
<http://www.vaalit.fi/54123.htm>. Luettu 23.3.2011.

Paatero, Mikko 2011: Poliisiylijohtaja Mikko Paateron ajankohtaiskatsaus
21.10.2011.<https://seitti.poliisi.fi/templates/page.aspx?id=184269>. Luettu 30.10.2011.

Paatero, Mikko 2 2011: Poliisiylijohtaja Mikko Paateron blogi 2011:
http://www.poliisi.fi/poliisi/blog_mp.nsf. Luettu 4.11.2011.

Patton, Michael Quinn 2002: Qualitative Research & Evaluation Methods. 3rd edition. California,
Sage Publications, Inc.

Poliisi ja Oikeus 2011: Lehden numero 7/2011. Suomen Poliisijärjestöjen Liitto. Helsinki

Poliisin internet-sivut: www.poliisi.fi, 2012.
[http://poliisi.fi/intermin/biblio.nsf/EFCAB134DBEBB5ABC2256EFB00410A4/\\$file/4-2004.pdf](http://poliisi.fi/intermin/biblio.nsf/EFCAB134DBEBB5ABC2256EFB00410A4/$file/4-2004.pdf).
Luettu 5.2.2012.

Sisäasiainministeriön internet-sivut: www.intermin.fi, 2011.
<http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/pages/891F2C25D94EEC2EC22573550038DCC0?opendocument>. Luettu 21.1.2011.

Sisäasiainministeriön internet-sivut 2: www.intermin.fi, 2011.
<http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/pages/indexfin>. Luettu 30.10.2011.

Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsaus 2020: Turvallinen ja moniarvoinen Suomi - sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto 2020. Sisäasiainministeriön julkaisuja 25/2010

Syrjäläinen, Eija 1996: Syrjäläinen teoksessa Syrjälä Leena & Ahonen, Sirkka & Syrjäläinen, Eija & Saari Seppo 1996 Laadullisen tutkimuksen työtapoja. 1.-3. painos. Rauma, Kirjapaino Oy West Point

Tanner, Arto & Koivisto-Khazaal, Laura 2009: Maahanmuutto- ja ulkomaalaisviranomaiset mediassa. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 38/2009. Raja- ja merivartiokoulun julkaisusarja 1. tutkimuksia 2/2009. Tampere, Tampereen yliopistopaino - Juvenes Print

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2003: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Latvia, Livonia Print

Töttö, Pertti 2000: Pirullisen positivismin paluu. Laadullisen ja määrällisen tarkastelua. Tampere, Vastapaino

Ulkoasiainministeriön internet-sivut: www.formin.fi, 2012.
<http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=32293>. Luettu 13.1.2012.

Vaalimaatti 2011:
<http://www.fsd.uta.fi/vaalimaatti/vaalit2011/ohjelmat>. Luettu 23.3.2011.

Vaalimaatista tallennettu ja printattu ulos 23.3.2011 seuraavat eduskuntavaaleissa 2011 ehdolla olleiden puolueiden vaaliohjelmat:

Suomen Keskusta: Vaaliohjelma vuoden 2011 eduskuntavaaleihin. Koko Suomi, kaikki suomalaiset.

Kansallinen Kokoomus: Vaaliohjelma Matkaopas hyvinvointivaltiota paremminvointivaltioon. Kokoomuksen eduskuntavaaliohjelma 2011.

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue: Työn ja oikeudenmukaisuuden puolesta. SDP:n talouspoliittinen linjaus vuosille 2011-2015.

Vasemmistoliitto: Vasemmistoliiton eduskuntavaalien 2011 vaaliohjelma. Rikkautta jolla on arvoa.

Vihreä liitto: Poliittinen ohjelma - Vihreä tehtävä 2010-2014.

Ruotsalainen kansanpuolue: Rikkaamman Suomen puolesta. Vaaliohjelma. Eduskuntavaalit 2011.

Suomen Kristillisdemokraatit: Koti, uskonto ja isänmaa. Tästä on kyse. Vaaliohjelma 2011-2015.

Perussuomalaiset: Suomalaiselle sopivin. Perussuomalaiset r.p:n eduskuntavaaliohjelma.

Suomen kommunistinen puolue: Kenkää rahaeliitille! SKP:n eduskuntavaaliohjelma 2011.

Suomen senioripuolue: Senioripuolueen vaaliohjelma 2011.

Kommunistinen Työväenpuolue: KTP:n tavoitteet talouspolitiikan suunnan muuttamiseksi (2010).

Suomen Työväenpuolue: Suomen Työväenpuolueen eduskuntavaaliohjelma 2011.

Vapaan Suomen Liitto: Itsenäisyyspuolueen eduskuntavaaliohjelma 2011.

Köyhien asialla: Eduskuntavaalien 2011 kärkitekemat.

Piraattipuolue: Piraattipuolueen vaaliohjelma 2010.

Muutos 2011: Muutos 2011:n tavoite- ja toimenpideohjelma.

Vapauspuolue: Vapauspuolue (VP) vaaliohjelma eduskuntavaalit 17.04.2011.

Valtioneuvoston internet-sivut: www.valtioneuvosto.fi, 2011.
<http://valtioneuvosto.fi/hallitus/fi.jsp>. Luettu 30.10.2011.

Valtioneuvoston kanslia 2011: Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 22.6.2011

Virta, Sirpa 2009: Artikkelit ”Strategioiden valta: kriittisen strategiatutkimuksen näkökulma” teoksessa Haatainen, J.; Keski-Petäjä, T. ja Vartola J. (toim.) Muuttuva hallinto ei sammaloidu. Tampere, Juvenes Print

Virta, Sirpa 2010: Turvallisuuden tutkimusohjelman aloite Suomen akatemialle.

Virta, Sirpa 2010: Artikkelit ”Future Policing in Europe - a shared agenda for research” julkaisussa CEPOL Police Science and Research volume, OPOCE, Brussels

Virta, Sirpa 2011: Artikkelit ”Turvallisuuden tutkimus. Tieteenalat ja monitieteisyyden lähtökohtia.” teoksessa Tiede ja Ase. Suomen sotatieteellisen seuran vuosijulkaisu N:o 69, 2011, Helsinki, Suomen sotatieteellinen seura

Wikipedia 2011: Vapaa tietosanakirja Internetissä: www.wikipedia.org.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Eduskuntavaalit>. Luettu 19.1.2011.

Wikiuutiset 2011: Uutisia internetissä: www.wikinews.org.
http://fi.wikinews.org/wiki/Hallitus_tahtoo_%C3%A4%C3%A4nikynnyksen_Suomen_eduskuntavaaleihin. Luettu 19.1.2011.

Zedner, Lucia 2009: Security. Key Ideas in criminology. New York, Routledge

Yin, Robert K. 2011: Qualitative Research from Start to Finish. New York, The Guilford Press